

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVII. évfolyam

Szubotica, 1926 VASARNAP február 21.

51. szám

Majelenik minden reggel, ünnepe után és hétfőn délelben
Telefon: Kiadóhivatal 8-58 Szerkesztőség 5-10, 8-52

Előfizetési ár negyedévre 150 din.

Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia Foncière-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)

Miletics centennáriuma

A századik évforulóját ünnepli a napokban a szerbség Miletics Szvetozár születésnapjának. Mikor az SHS. királyság népe Miletics Szvetozárt ünnepli, azok közül, akik meggyújtják a kegyeletes megemlékezés faklyáját, nem maradhatnak távol a vajdasági magyarok sem. A Bácsmegeyi Napló mai száma az oknyomozó történelem pártatlanságával sorolja fel azokat a jelenségeket, amelyek Mileticset messze sodorták el a magyarságtól. Kell-e emiatt a ma s a Vajdaságban élő magyaroknak megtegedődniök? Az elhunyt Tomics Jása s a ma élő hivi tehetnek tanubizonyságot amelleit, hogy a *progressziv magyarság*, Deák Ferenc és Eötvös József eszméinek igazi követői akkor is tisztelettel és megértéssel gondoltak Miletics-re, akkor is nagy embernek tartották, amikor a hivatalos sovén és szűklátókörű magyar közigazgatás provokációt látott ebben a dalban, amelyben a szerbek Mileticset hívták.

A Miletics-centennárium asztársasági banketnél nem lenne egyéb, ha a századik születésnap évfordulója elmúlna, anélkül, hogy Miletics életének és működésének emlékét fel ne idéznék s okulásul le nem vonnák azokat a tanulságokat, amelyekkel ez a küzdelmekben és eredményekben gazdag nemes élet szolgál. Két letagadhatatlanul fontos tanulságot kellene megérteniök azoknak, akik most Miletics Szvetozárt ünneplik. Az első: az erőszak, a börtön nem lehet eredményes eszköze a nemzeti politikának. Miletics Szvetozárt bebörtönözték, a magyarországi szerbeket talán megfélemlítették, de azt az emberi lélekből fakadó vágyat, amely az anyanyelv jogát, a nemzeti kultúra művelésének szabadságát követeli, nem lehetett sem börtönbe csukni, sem nemzeti ségít renegátok tenyésztésével megölni. A második tanulság, amit Miletics életéből le kell vonni, az, hogy a legrosszabb politika a rövidlátó politika, az, amely az állam érdekeit összetéveszti egyesek érvényesülésével, amely pillanatnyi sikerekért kockára teszi a lelki harmóniát s amely elkeseredett, jogaikban mellőzött, emberi méltóságukban megsértett polgárok tömegeit teremt.

Az SHS. királyság nem nemzeti ségít, hanem nemzeti állam, a nem szláv anyanyelvűek számára százalékban sokkal kevesebb, mint amennyi nem magyar volt a régi Magyarország területén. Az itt élő nemzeti ségít nem is kívánják annyit új hazájuk kormányától, mint amennyit Miletics a bacskekeri programban a szerb

kivánságok minimumaként állított fel. De épen azért, mert a szlávok az SHS. királyság területén kompakt nemzeti egységben él s tulsulyban van, könnyen lehetne azokat a minimális nemzeti ségít kivánságokat, amelyeket a Magyar Párt a szentai programban felállított, teljesíteni.

A szerb lélektől idegen minden reakció. A Morava völgyének, a

Sar-Planina hegyeinek szabad és szabadságszerető népe soha nem tűrt abszolutizmust. Tűrheti-e tehát, hogy abszolutizmus eszköze legyen s üldözője annak, aki csak nyelvében más mint ő, de a hazaszeretben és a hazáért való önfeláldozásban egyforma akar vele lenni? És a Vajdaság szerbjei, akik kortársai Miletics Szvetozárnak és Tomics Jásónak, nem ün-

nepelhetik pirulás nélkül Miletics centennáriumát, ha ők maguk kezdeményeznek, vagy végrehajtanak a nem szlávokkal szemben olyan politikát, amely ellen Miletics Szvetozár élete maga volt a tiltakozás.

A Vajdaság magyarsága megüli a centennáriumot s a nagy Mileticset hívja tanuul a maga igaza mellett.

Márffy leleplezi ébredő társait

Az elítélt bombamerénylő szerint hivatalosan készítették elő a Massaryk ellen tervezett merényletet

Budapestről jelentik: Az Erzsébet-városi bombamerénylet miatt hat évi fegyházra ítélt Márffy József, dr. Györki Imréhez írt levélben Márffy többek között elmondja, hogy őt ártatlanul ítélték el, mert az ébredőknek szükségük volt bűnbakra. Szer-

retne kiszabadulni a fogházból és nyilvánosságra akarja hozni az igazi tettesek nevét. Már régebben megtette volna ezt, de ébredő védői megakadályozták.

Hangsúlyozza levélben Márffy, hogy ügye úgy büntetőjogi, mint politikai szempontból rendkívül

érdekes. Utal arra, hogy a Massaryk ellen tervezett merényletet hivatalosan készítették elő.

Végül elmondja Márffy, hogy az igazságügyminisztertől kérte már ügyének újrafelvételét, de beadványát elutasította az igazságügyminiszter.

Veszélyben az olasz-amerikai adósság-egyezmény

Olaszország szabadkezet kap, ha a washingtoni szenátus az egyezményt elveti

Beogradból jelentik: A washingtoni szenátusban nagy ellenzéke van az olasz háborús adósságok rendezésére kötött egyezménynek és kétséges, hogy sikerül-e többséget szerezni az egyezmény számára.

Mellon pénzügyi államtitkár kijelentette, hogy az amerikai adósság-rendezőbizottság felosztására vezetne, ha a szenátus a becikkelyezést megtagadná. A Fehér Ház részéről annak a véleménynek adtak

kifejezést, hogy Olaszország szabadkezet nyerne és felmentve érezné magát kötelezettsége alól, ha az egyezményt a szenátus elvetné. Az egyezmény elvetése kedvezőtlenül hatna a többi államokra is.

Erdélyben a kormánylista győzött a községi választásokon

A régi királyságban az ellenzék kapott többséget — Bukarestben megbukott a kormánypárt — Nyugodtan folytak le a választások

Bukarestből jelentik: Az egész országban pénteken és szombaton meglehetősen nyugodtan folytak le a községi választások, melyeket az áprilisban megtartandó parlamentli választások erőpróbiájának tekintenek.

A választásokra minden párt nagy előkészületeket tett. A kormányzó liberálisok a magyar párttal közös listával vettek részt a küzdelemben. Az ellenzék több csoportra oszlott: a nemzeti párt és a parasztpárt, melyek sulyra nézve a legjelentősebb ellenzéki csoportot képviselik, választási paktumot kötöttek és közös listát állítottak fel. A néppárt, mely Avarescu tábornok vezetése alatt áll, külön listával vett részt a választásokon ugyszintén a zsidó nemzeti szövetség és a besszarábiai iparpárt is. A választások végső ered-

ménye még nem ismeretes, de az eddig megállapított eredmények szerint

az ellenzék Besszarábiában, Oromániában és Bukovinában többséget szerzett.

A liberálisok ezekben az ország-részekben nem tudták elérni azt az eredményt, amit vártak.

Erdélyben viszont a liberális-magyar-párti lista kapta a legtöbb szavazatot.

A magyar szavazók zárt tömegben a pártvezetőség utasításának megfelelően a közös listára adták le szavazataikat. A kormány Erdélyben főleg a falvakban aratott döntő győzelmet a kisebbségi szavazókkal.

Az ellenzéki pártok csak Kolozsváron és Temesváron jutottak többségre.

A liberális-magyar-párti lista 25 erdélyi városban, köztük Segesváron és Brassóban is győzött.

Az ellenzék a regáti részekben Galacban, Kisenevben, Constanzában és Csernovitzban szerezte meg a mandátumok többségét.

Bukarestben 16.328 ellenzéki szavazattal szemben a kormány csak 7325 szavazatot szerzett

és így Bukarest közsegntanácsának 36 ellenzéki és 12 kormánypárti tagja lesz. Vidéken a falvak 85 százaléka ellenzéki többséget adott, míg a nagyobb városokban 61 helyen a kormány, 38 helyen az ellenzék győzött, husz városban pótválasztás lesz. Az új közsegntanácsok március 3-án és 4-én ülnék össze.

A választások végső eredményét csak vasárnap hozza nyilvánosságra a belügyminiszterium.

Minden rendben . . .

A belügyminiszter rendben lévőnek találta Sztójkov számadásait

Sztójkov Mózes, a hajdani nagyhatalmu bácskai alispán, már rabdarócot ütött s Bácska potentátja a mitrovicai fegyház szomorú lakója. Ott várja ügyének újrafelvételét.

Ma — mint Somborból jelentik — érdekes szenzációja van a Sztójkov-ügynek. Sztójkov Mózes ellen az volt a fővádponthoz a miatt ítélté el a semmitűszék több évi hivatalvesztésre, hogy az ugynevezett bajai háromszög kiürítésekor több százezer korona értékű előállatot szedtetett össze, ezeket vagy magának tartotta meg, vagy barátai közt osztotta szét s fiktív árverési jegyzőkönyveket vétegetett föl. A további vádak szerint a bajai háromszög községeinek pénztárából elvitt összegekkel hűtellenül safrárodott.

Sztójkov alispánja idején számadásait bemutatva a vármegye közgyűlésének. Minthogy a törvényhatósági bizottságban azok ültek, akiket ő nevezetett ki, a bizottság rendben lévőnek találta az elszámolást s megadta a felmentvényt Sztójkovnak, noha akkor már süttögtak a gyanus manipulációkról. Az alispánok elszámolásával szemben nem szoktak akadékoskodni.

A számadások annak rendje-módja szerint felkerültek a belügyminisztériumba. Közben kitört a botrány, lefolyt a bírói eljárás s Sztójkovot harmadfokon is jogerősen elítélték. Szombaton azután lejött a szombori vármegyeházához a belügyminiszter végzése, amely, minthogy teljesen rendben lévőnek találja az elszámolást, Sztójkov részére az ugynevezett felmentvényt megadja. A belügyminisztérium ugyilátszik nem értesült a Sztójkov-ügyről s bár hosszú ideig volt ott az akta, nem valami tüzetesen vizsgálta felül a számadásokat.

Sztójkov védője a belügyminiszteri határozatot becsatlolta a perújítási kérvényhez.

Kilencven millió

Az adó okozza a szuboticei gazdasági élet válságát

A mai adózási rendszer, amely válságba sodorta a Vajdaság gazdasági és kereskedelmi életét, amint a minisztériumnyilatkozatokból kiderül, már csak utolsó óráit éli. Az új adótörvény készülékekben van és előreláthatólag még a mostani ülészekon a parlament elé kerül. Az új tervezet némi könnyítéseket ígér a vajdasági adófizetőknek, amennyiben az adótörvényeket az egész ország területén egységesíti és így megszűnik az a tarthatatlan helyzet, hogy a vajdasági adófizető száz meg ezerszeresét fizesse annak az adóösszegnek, amellyel a szerbiai adófizetők járulnak az állam fenntartásához. A vajdasági az utóbbi évek során milliárdokat fizettek adóba és ha tekintetbe vesszük, hogy Subotica polgársága az utolsó két esztendőben több mint kilencven millió dinár adót fizetett be, nem lehet csodálkozni a gazdasági és kereskedelmi vállalatok tömeges bukásán, amikor a magángazdaságok a vámon, forgalmi adón s a fogyasztási adón kívül közel százmilliónyi tökélet voltak kénytelenek a termeléstől elvonni.

A szuboticei kerületi pénzügyigazgatóság kimutatása szerint 1924. évben 31.241.696-12 dinár állami és 12.736.548 dinár 02 para városi adó folyt be az állam, illetve a város kasszájába. Összesen tehát 43.978.244-14 dinár adót fizettek Szuboticián 1924. évben. Bár 1925-ben a dinár árfolyama emelkedett, a kereseti lehetőségek csökkentek, három millióval többet tesz ki az adóvégrehajtás, mint amennyi 1924-ben befolyt adóból. Azaz fizettek 33 millió 847.660-57 dinár állami és 13 millió 025.353-50 dinár városi adót a szuboticei adófizetők, ami összesen 46 millió 900.014-07 dinárt tesz ki. A két

évi adófizetés pontos összege tehát 90.878.258-21 dinár.

Ugyanígy nagymérvű adókvetések történtek a Vajdaság minden városában, falvában, az adófizetők jövedelmüknek nagyobb részét az államkincstárnak szolgáltatták be. Epen ideje, hogy a nagy dézsma fejében kissé le-

gyeztethet is jussanak a Vajdaság adófizető polgárai. Megtették kötelességüket. Igazán meg kellene már alkotni az új adótörvényt, hogy mindenki tudja, mikor és mennyit kell fizetnie és senkitől se követeljen állam, város, vármegye többet, mint amennyit az anyagi erejéhez képest fizetni tud.

Még egy halottja van a kalimegdáni robbanásnak

Alekszandar király meglátogatta a sebesülteket

Beogradból jelentik: A kalimegdáni bombarobbanás okozóját, *Mesztanovics* Sándor hadnagyot, aki a szerencsétlenség után főbelőtte magát, szombaton délután temették el fényes katonai pompával a helyőrségi kórház kápolnájából. A temetésen ott volt a főváros egész előkelő társadalmá, számos polgári és katonai előkelőség, köztük *Zecovic* tábornok, volt hadügyminiszter is.

A robbanás sebesülteivel közös kórtéremben fekszenek a katonai kórházban.

Öfelsége *Alekszandar* király pénzteken este szárnysegéde kíséretében

meglátogatta a sebesülteket. A király a kórtéremben külön-külön érdeklődött mindegyik sebesülttől a gyógyulási és a szerencsétlenség áldozatainak őszinte részvétét fejezte ki.

A sebesültek egy részét még péntek este, másik részüket szombaton meoperálták. Valamennyi operáció sikerült és a sebesültek állapotában jelentős javulás állott be, csak *Franjak* Teodor őrmester, ezredkürtősné, aki a végzetes bombát megtalálta, fordult válságosra az állapota. A szerencsétlen ezredkürtős szombaton délután öt órakor a katonai kórházban meghalt.

A magyar színjátszás halálos ítélete

A belügyminisztérium nem engedélyezi a szuboticei Katholikus Legényegyletben a magyarnyelvű előadásokat

Szabotica egyik legnépszerűbb és legfelkészültebb magyar műkedvelő társulata, a Katholikus Legényegylet műkedvelő gárdája tudvalegleg már egy esztendője nem működhet. A múlt év tavaszán a hatóság a „Gül baba” előadásán inkriminálta az operettben statisztáló egyik epigánygyerek öltözködését és ezért betiltotta a darab további előadásait. Kevéssel később adta ki a belügyminisztérium ismeretes rendeletét, amely szerint ezután minden egyes magyar műkedvelő előadásra külön engedélyt kell kérni a belügyminisztériumtól.

A rendelet értelmében a Katholikus Legényegylet vezetősége még múlt év nyarán kérvényt intézett a belügyminiszterhez, akitől engedélyt kért arra, hogy eddigi alapszabályokban biztosított engedélye alapján tovább is rendezhessen magyar műkedvelő előadásokat. A kérvényre mindeddig késett a válasz, úgy hogy az utolsó évben nem is rendezhetett a Legényegylet előadásokat, azonban megvolt legalább a re-

mény, hogy a belügyminisztérium figyelembe veszi a Katholikus Legényegylet eddigi működését, amely ellen sohasem merült fel kifogás és nem lehetett veszedelmelet látni abban, ha az egyesület továbbra is rendez ártatlan magyar operett-előadásokat.

Most ez a remény is szertefoszlott. Most érkezett meg a szuboticei rendőrségre a belügyminisztérium döntése, amely szerint a szuboticei Katholikus Legényegyletnek nem engedélyezi a jövőben magyarnyelvű műkedvelő előadások rendezését. A döntést a rendőrségen közölték *Nacsa* Lajos kaplannal, a Katholikus Legényegylet vezetőjével tudomásulvétel céljából.

A belügyminisztérium döntése végleg halálraítélte a szuboticei magyar műkedvelő színjátszást, amely eddig a magyar színházat pótolta. A szuboticei magyarság most, közvetlenül a városi színház ujjáépítése előtt, más intézkedést remélt a kormánytól, mint ezt az újabb tilalmat a magyar szó és a magyar színjátszás ellen.

A szerbkereszturi Messzalinák

Mind a három méregkeverő asszony meggyilkolta férjét Malbacskiné felgyújtotta házát, hogy eltüntesse a nyomokat

Szerb-Kereszturról jelentik: A szerbkereszturi csendőrség nagy eréllyel folytatja a nyomozást a méregkeverő *Malbacskit* Dragutinné, *Golics* Mitáné és *Lukicsné* Belancsics Olga bűnügyében. Az újabb nyomozás során a bűntény szenzációja részletei derültek ki. A csendőrség megállapította, hogy

nem csak *Malbacskiné*, hanem *Golicsné* és *Lukicsné* is meggyilkolták férjüket.

Golics Mita ötvenhat éves gazdálkodó több éven át Amerikában élt, ahonnan két évvel ezelőtt jött haza. Néhány nappal később azután hirtelen meghalt. Amikor a csendőrség efelől kihallgatta *Golicsné*t, beismerte, hogy férjét ugyanugy megmérgezte, mint *Malbacskiné*, azután azt is elmondta, hogy hasonló körülmények között halt meg *Lukics* Antal is, akit szintén fiatal felesége tett el láb alól.

A csendőrség megállapította, hogy *Malbacskiné*, aki már régóta tervezte férje megmérgezését, *Golicsné* útján szerezte a mérget *Lukicsné*től. *Malbacskiné* ugyan előbb azt állította, hogy férjét egyik rokona, *Jajagin* Zsivóné mérgezte meg, aki mérges krémet küldött *Malbacskiné*nek. Csak később ismerte be, hogy ő ölte meg férjét mérgezett pálinkával. Tetét azzal mentgette, hogy férje szeretőket tartott és rosszul bánt vele.

Jellemző, hogyan pattant ki az egész bűnügy. *Malbacskiné* még régebben

egy tehent ígért *Golicsné*nek arra az esetre, ha használ a mérget.

A temetést megelőzően el is ment a halottas házhoz a tehénért, *Malbacskiné* azonban tudni sem akart igéretéről, mire *Golicsné* dühében

többek előtt megvádolta barátját. *Malbacskiné* azután megijedt a következményektől és hogy az árúé nyomokat, többek közt a még megmaradt mérgezett ételeket eltüntesse,

felgyújtotta a házát és az udvaron álló szénakazlat,

de a szomszédok idejében eloltatták a tüzet.

*Malbacskiné*t és *Golicsné*t beszéltették a kikindai ügyészség fogházába. *Lukicsné* után a csendőrség tovább folytatja a nyomozást. Az a gyanu, hogy átszökött a magyar határon. Az ügyészség most elrendelte *Lukics* és *Golics* holttestének az exhumálását.

— V. L. —

Spanyolország tagja lesz a népszövetségi tanácsnak

Az S. H. S. delegációt *Nincsi* külügyminiszter vezeti

Londonból jelentik: A Népszövetség delegátusai között alakítnak az a fel fogás, hogy a decemberi ülészekon Spanyolországot veszik fel a népszövetségi tanácsba. A decemberi ülészek után nyolc állam állandó tagja lesz a tanácsnak, hat állam pedig, köztük *Lenyge* ország is, választás útján kerül be a Népszövetség tanácsába. A kizárt államoknak továbbra is egy delegátusuk lesz a tanácsban.

Beogradi jelentés szerint a kormány kijelölte a Népszövetség márciusi ülészekára küldendő delegáció tagjait. A delegáció vezetője *Nincsi* Momesilo külügyminiszter, tagjai *Jovanovics* Milutin berni követ, dr. *Krnyevics* Juraj államtitkár és *Solics*, a külügyminisztérium népszövetségi osztályának vezetője lesznek.

Agrárrevízió Bánátban

Suvakovics államtitkár bejelenti a vajdasági radikálisok új akcióját

Pancevóról jelentik: A délbánati radikális-párt pénteken kerületi konferenciát tartott Pancevón. A konferencián résztvettek az összes helyi szervezetek kiküldöttei és megjelent *Suvakovics* Lázár agrárreform-minisztériumi államtitkár is, aki a délbánati kerület képviselője.

Suvakovics államtitkár hosszú beszédet tartott, amelyben bejelentette, hogy a vajdasági radikális képviselők továbbra is napirenden tartják a vajdasági adóterhek csökkentésének ügyét és újabb akciót indítottak a vajdasági adózók sérelmeinek orvoslására. Kijelentette még az államtitkár, hogy a vajdasági radikális képviselők az új adótörvény megalkotásánál is latbavetik minden befolyásukat a Vajdaság adófizető polgárainak érdekében.

Elmondotta még *Suvakovics* államtitkár, hogy az agrárrevíziós bizottság még februárban megkezdte működését a délbánátban és szigorúan az agrártörvény szellemében fog eljárni és ki fogja küszöbölni azokat a hibákat, amelyek az eddigi földosztásoknál történtek.

Egy konkrét esettel kapcsolatban kijelentette *Suvakovics* államtitkár, hogy a radikális-párt kerületi választmányja legközelebb határozatot fog hozni, hogy községi jegyző és bíró nem lehet a radikális-párt elnöke. Ezzel a határozattal függetleníteni akarják a pártot a közigazgatástól.

A konferencia üdvözlő táviratot küldött *Pastics* miniszterelnöknek.

TÜKRÖT garancia mellett legolcsóbb minőségben
Kirákatúveg minden méretben legolcsóbban
ALBA tükörvyrnál Novisad
Zeljeznicka ulica 53.

KISEBBSÉGI ÉLET

A paktumról érdekes nyilatkozatot tett az erdélyi magyar párt egyik vezetője. »Bennünket — mondotta — nem az érdelem és nem a szenvedély irányít, hanem kizárólag az értelem és a józan ész világossága. Józan és higgadt megfontolás után határoztuk el magunkat arra, hogy mi legyen a teendőnk. Sem Moszkva, sem Budapest irányítása előttünk nem számít, hanem az, hogy ezen a földön évezredek tradíciókhoz hűven éhessünk és gazdaságilag és politikailag érvényesülhessünk. Céljaink kizárólag realizáción alapulnak. Azért fogadjuk örömmel azt a békülékeny lépést, amelyet a liberálisok koalíciós ajánlata jelentett a számunkra. Nem is tagadjuk, ez a mi koalíciónk nem szerelmi házasság, hanem kizárólagosan érdekegyezés, amelyet arra a célra kötöttünk, hogy memél jobban biztosíthassuk érdekeink védelmét.»

A szlovenszói magyar nemzeti párt törvényjavaslatot dolgozott ki, mely a volt magyar útszívisek nyugdíjáról és végkielégítéséről kér intézkedést. A törvényjavaslat első passzusa így szól: »Mindazon állami, vármegyei és rendezett tanácsú városoknál alkalmazott tisztviselők és alkalmazottak, valamint az egykori osztrák és magyar véderő katonái havidíjjal — ugyszintén a községi és körjegyzők, kik Szlovenszko térségben miniszterének vagy bármely más hatóságának rendeletével nyugdíj, illetve végkielégítés iránti igényük épségben tartása mellett vagy anélkül jogerősen el lettek bocsátva, illetve állásuktól felmentve, amennyiben csehszlovák állampolgárok, tekintet nélkül az ez ügyben kiadott rendeletekre, jelen törvény hatálybalépésétől számított három éven belül jogosultak a csehszlovák köztársaság illetékes hatósága előtt nyugdíj, illetve végkielégítés iránti igényüket érvényesíteni és igényükkel a fent hivatkozott törvények, illetve azok végrehajtási rendeletei megfelelő szakaszában előírt folyamodást, illetve szolgáltatásra való jelentkezési kötelezettség elmulasztása okából el nem utasíthatók.« A magyar nemzeti párt ezt a javaslatot a parlamentnek a legközelebb be fogja terjeszteni.

Kegyeltsértő hangon emlékezett meg a legnagyobb bukaresti román lap, a *Cuvantul*, Nagy Károly erdélyi református püspök haláláról. »Keresztények üdöjjára azt mondjuk — írja a lap — Isten bocsássa meg neki bűnait, de ez nem akadályoz meg bennünket annak megállapításában, hogy meghalt a mi legnagyobb erdélyi ellenségünk. Nagy Károly püspök nagy úrt hogy maga után ama kisebbségi közösségekben, amelyek pástora volt: elképzelhetetlen, hogy a magyarok sorában akadjon még valaki, aki annyire képviselje a megingathatatlan románnyűlöletet. Épp ezért sirjának megnyitására Bukarestben általános megkönnyebbülés sóhaja száll ma az égnek.« Ezek után felsorolja a *Cuvantul* a »fekete püspök« bűnlistáját: szövetkezett az ország ellenségeivel, hazudott, rágalmozott, mert értelmi szerzője volt olyan röpíratoknak, melyek közül az egyik két millió példányban jelent meg angol nyelven. A cikk egész Erdélyben kínos megdöbbenést keltett.

A párisi Carnegie-intézetben Jorgo Miklós, a román nemzeti párt vezetője újabb előadást tartott a romániai kisebbségekről. »Vannak sokan — mondotta Jorgo — akik azon az abszurd véleményen vannak, hogy a nemzeti kisebbségeknek el kell tűnnök. Nem merik ugyan nyíltan kimondani, hogy ezt akarják, de bizonyos, hogy akarják. Én éppen ellenkező véleményen va-

gyok. A nemzet kisebbségekre Romániának szüksége van. Szükségünk van rájuk, hogy ösztönözzenek bennünket, hogy kölcsönösen ösztönözzük egymást. Ha a múltban lett volna a fejlődéseinkben a görögkeleti egyház mellett katólikus egyház is, akkor eb-

ből ránk nézve hasznos versengés állt volna elő. A magyar erős és nemes faj és tagadhatatlan, hogy megérdemelt jövedele van. Nem haragszom én azért, ha a romániai magyarok Budapesttel összeköttetésben állanak. Egyetlen, amit kérek tőlük az, hogy lojális állampolgá-

rai legyenek Romániának. Többmilliónyi magyar él nálunk. Történelmi értékük nagy. Igenis van joguk élni és fejlődni, úgy, ahogy gondolják öök maguk. Ha mi románok ezt nem is engedjük meg nekik, öök akkor is fennmaradnak és öök aztán rossz lesz nekünk.«

Nincsic bejelentette a parlamentben, hogy a Pellegrinetti-affér elintéződött

A külügyminiszter sajnálkozását fejezte ki a pápai nunciának — Radics kijelentéseit tévesen értelmezték — „Jugoszláviában nem szorul védelemre a katholicizmus“ — mondotta Nincsic

Radics szerint a klerikalizmus az állam legnagyobb ellensége

Beogradból jelentik: A parlament szombati ülésén **Kraft** beszéde után **Nincsic** külügyminiszter emelkedett szószárra és általános figyelem középet nyilatkozott a **Pellegrinetti-affér**ról.

A külügyminiszter sajnálkozását fejezte ki, hogy nem lehetett jelen a pénteki ülésen és nem válaszolhatott azonnal **Pribicevic**nek, aki megismételte a **Vilder** és **Hohnyec** interpellációjában foglalt kérdéseket. Felolvasta ezután **Pribicevic** beszédének a Pellegrinetti-ügy részét, majd a következőket mondotta:

— Mihelyt megkaptam a két interpellációt, azonnal értesítettem a parlament elnökségét, hogy a mai ülésen válaszolni fogok. **Pribicevic** azonban a pártvezérek értekezletén ellene volt annak, hogy válaszok a benyújtott interpellációkra, ezért kénytelen vagyok éni azzal a joggal, hogy mint miniszter bármikor felszólalhatok.

Vilder szerint **Radics** kijelentette a parlamentben, hogy dalmáciai utját a vallásügyi és a külügyminiszterrel egyetértésben határozta el. **Radics** azonban ilyen nem állított és csak azt mondta, hogy mielőtt Dalmáciába utazott, fontos megbeszélés volt a külügyminisztériumban és ez alkalommal említést tett tervezett dalmáciai utjáról. **Radics** már előbb határozta el utját és ez a körülmény már maga is válasz **Vilder** első kérdésére.

Vilder második kérdése: *milyen garanciákat akar a kormány szerezni, hogy a Szentszék képviselője ne lépje át kötelessége határát?* A jelentések szerint, amelyek a nunciás dalmáciai utjáról beérkeztek, a nunciás egyáltalán nem lépte át kötelessége határát.

Egy hang: A közoktatásügyi miniszter szerint igenis átérte.

Nincsic: *Radics* szavait nem lehet így értelmezni. **Radics** közölte velem, hogy

bizonyos katolikus körök szerették volna, ha a pápai nunciás beszédet tartott volna a nép között.

Ezzel a nunciás átlépte volna a hatáskörét, de ez nem történt meg.

Hohnyec azt kérte, hogy miért nem akadályozta meg a külügyminiszter **Radics** nyilatkozatait; miért engedte meg, hogy ebben a kérdésben nem illetékes miniszter és éppen a legalkalmatlanabb időben nyilatkozzék; milyen elégtételt fog kapni a nunciás és hogyan fogják megakadályozni az ilyen kvalifikáhatatlan támadások megismétlődését.

Egy hang: *Helyezzék Radicsot gondnokság alá.*

Radics: Jól néznie ki az ország, ha azon az úton haladna, amelyen **Hohnyec**ék járnak.

Nincsic:

Radics intencióiról lehet ugyan beszélni, de nyilatkozataiban semmi rosszludulat nem található.

Egyébként sem tilthatom meg egy egyenrangú miniszternek, hogy a par-

lamentben vagy népgyűlésen beszédet tartson.

Mindezeknél fogva nem adhatok konkrét választ **Hohnyec** kérdéseire.

Csodálkozom rajta, hogy az ország egy állampolgára kérdést intéz hozzám, milyen elégtételt vagyok hajlandó adni egy külföldi követnek.

Bármilyen tiszteletet érdemel a pápai nunciás...

Radics: *Ugy van!* (Taps a jobboldalon.)

Nincsic: ... mégsem a mi állampolgárainknak kell követelnők a vele kapcsolatos esetleges incidensek diplomáciai elintézését. Véleményem szerint nem volna szabad külföldi követ nevével belevonni a parlamenti vitába és mint-hogy erre néhány ellenzéki képviselőben megvan a hajlandóság...

Davidovic Ljuba: *Önök szidják a külföldi követet és mi vagyunk a hibásak.*

Nincsic: *Ellsmerem, hogy Davidovic közbeszólása viccenek, elég szellemes.*

A pápai nunciának sajnálkozását fejeztem ki, hogy nevével belevonták a vitába. **Radics** pedig felhatalmazott annak kijelentésére, hogy nem állott szándékában **Pellegrinetti** megsértése. **Radics** a maga részéről is sajnálkozását fejezte ki, hogy szavait rosszul értelmezték.

A nunciás utjáról hozzám is érkeztek bizonyos hamis hírek — folytatta **Nincsic** — de nem kell elfelejteni, hogy

Pellegrinetti nemcsak a Szentszék képviselője, hanem apostoli delegátus is, akinek joga van szentbeszédet tartani a templomokban.

Radics támadása a klerikálisok ellen

Radics István tartott ezután beszédet, amelyben élesen támadta a klerikálisokat. Hivatkozott arra, hogy mint közoktatásügyi miniszter a katolikus hitoktatók számára megállapított 300.000 dinárt egy millióra akarta felemleni, de az emelést a pénzügyminiszter megakadályozta.

— Az én pártom — mondotta **Radics** — nem folytathat antikatólikus politikát.

A katholicizmus szentség, azonban a klerikálisok ezt politikai célokra akarják felhasználni.

Gambetta mondotta, hogy a klerikalizmus az állam legnagyobb ellensége. A klerikálisok nem akarják belátni, hogy a katolikusok és pravoszlávok párhuzamosan egy célért küzdenek. **Szlovéniát csaha alá akarták hajtani a klerikálisok és elfelejték, hogy a Radics-párt a legutóbbi választásokon harmincezer szavazatot és négy mandátumot szerzett.**

— Majd meglátjuk — folytatta **Radics** — hogyan fognak beszélni a klerikálisok a legközelebbi választások után. A kler-

ikalizmus ellen **Hohnyec**nek azt az állítását, mintha én a verzióval viseltetném a katólikus egyházzal szemben. Állandóan érik a kormányt ilyen rágalmak. Azt mondják, hogy Beograd ellene van a katólikus egyháznak és nem akar jó viszonyt fenntartani a Vatikánnal. A *La Civiá Katholica* című lap azt írja, hogy Jugoszláviában üldözik a katólikus egyházat. **Tiltakozom az ilyen külföldi okélok ellen.**

Radics: *Itt vagyunk mi, a katólikusok többségét mi képviseljük, nem Hohnyecék.*

Egy hang: *Ön szabadgondolkodó.*

Nincsic: Ebben az országban a katólikusoknak nincs szükségük védelemre.

Azt az egyházat, amelyhez az ország lakosságának fele tartozik és amelyet a nép tisztelete övez, nem fenyegetheti semmiféle veszély.

A külügyminiszter beszédét a kormányzópartok nagy tapsal fogadták.

Hohnyec a külügyminiszter válaszárol

Hohnyec szlovén néppárti **Nincsic** beszéde után kijelentette, hogy **nincs megelégedve a külügyminiszter válaszával.** A pápai nunciás semmi okot nem adott a kifogásra, amit maga **Nincsic** is elismer. **Pellegrinetti**, mielőtt elutazott Dalmáciába, bejelentette utját a külügyminisztériumnak. **Nincsic** sem tagadja **Radics**nak azt a kijelentését, hogy azért utazott Dalmáciába, hogy a nunciás agitációját megakadályozza. Amí az olasz katólikus lap cikkét illeti, az pántatlan hang. A szlovén néppártiak is vannak panaszaik a katólikus egyházat ért sérelmek miatt.

rikálisok erős nyomást gyakorolnak a szellemi, a társadalmi és a családi életre. A szlovének egyharmada olasz iga alatt nyög...

Nincsic külügyminiszter itt meghuzta **Radics** kabátját, figyelmeztetésül, hogy a kényes témát ne folytassa. **Radics** erre a szlovén néppárt felé fordulva, így fejezte be beszédét:

— Pártommal együtt jó keresztény maradok, öök azonban nem emberek.

Hohnyec röviden válaszolt **Radics**nak és hangsúlyozta, hogy a szlovén nép hű ugy a katólikus, mint a jugoszláv eszméhez. Nevetségesnek mondotta, hogy **Radics** jó katólikusnak minősíti öomagát. Ismételtén megállapította, hogy **Radics** azzal vádolta **Pellegrinetti**t, hogy klerikális agitációt akart kifejteni Dalmáciában. **Radics** ezt a kijelentését nem cáfolta meg. A szlovén néppárt továbbra is napirenden fogja tartani a katólikusok sérelmeit, tekintet nélkül **Radics**csék vádaskodására.

Hohnyec felszólalása után az ülés véget ért.

TINTA

A versről

Néha elcsodálkozom azon, hogy az emberek összejönnek egy teremben és verseket hallgatnak. Ezek a versek nem adnak hasznos tanácsokat, nem vezetnek őket sem jobbra, sem balra, szóval gyakorlati szempontból haszontalanok. Beszédük nem az értelem beszéde, hanem irracionális, tárgyiatlan, ésszerűtlen.

Akkor azonban tündömléni kezdök, vajon annyira ésszerűtlen-e az ember? Igaz, értelmével hódította meg a világot. Ha valaki idejébe egy idegen csillagról, először nyitván a földgolyó mértani ábráit venné észre. Körüöttünk sok minden az értelem diadaláról beszél. Főképp a technika és a technika. Van kálvánia, hogy meg ne fázzunk és előjegyzési naptárunk, hogy ne felejtsük el teendőinket. De statisztikák bizonyítják, hogy az emberek zöme többet költ szeszélyre, mint a kenyérré. Az a munkás, ki szombaton elszívott két kerestőt, éppoly emberi, mint Achilles, ki a dicsőség rövid mámorát választotta a hosszú és boldog élet helyett. Maga az emberiség is ilyen. Küzd a rák ellen, de háborúkban gyilkolja az egészségeseket. Aztán mi az értelme annak, hogy valaki meghal öt éves korában s mi az értelme annak, hogy valaki meghal ötven éves korában? Nem, az élet nem ésszerű folyamat. Kis részleteiben, föltűnően szemlélve talán az, de mély műveltség, költői látásból ésszerűtlen. Egy séta ésszerű, de az egész élet nem az.

Emek az ésszerűtlen életnek kifejezője az ésszerűtlen vers, az egyetlen beszéd, mely méltó hozzánk. Valaha, amikor az ősember földért bűncsüggében azon való amulatában, hogy orra a világra szűlött, verseiben beszélt. Csak azután tanulta meg a prózát.

A szavak arra szolgálnak, hogy gondolatunkat közöljük társainkkal. Nyelvünk az értelem eszközevé lett. Elemi közhasznú cikk, akár a váltópénz. A költészet anyaga azonban történetesen ugyanaz, mint a hétköznapi beszéd. Egy levél szavai nagyon hasonlítanak egy vers szavaihoz. Impon szarmanzik az, hogy az emberek a költészetet sokkal inkább félreértik, mint például a zenét, melynek anyaga, a zenei hang már eleve jelzi, hogy egy magasabb művészi létkörbe emelkedünk. Minthogy a nyelvvel könnyűre-kedvűkre élnek reggeltől estig s rendszerint logikai kapcsolatokot fejeznek ki vele, a matéria azonosságát megtéveszti őket s a verset szintén racionalista szemmel tekintik, önkéntelenül abban is logikai közlést keresnek: poétikai hajlandóságot, szemesebbé érzéseket, szerzői gondolatot stb.

Az, hogy miről szól valamely vers, a költőnek csak annyira fontos, mint a szobrásznak az, hogy szobrát fehér márványból vagy vörös márványból faragja-e. Évekkel ezelőtt egy tanulmányomban kimutattam, hogy a vers tárgya mennyire nem azonos magával a verssel s minél egy hangot elmozdítunk a helyéről, már más lesz, nem lesz más, hanem egészen más, a bűvös kártyavár összeomlik. Az ezme nem számít. Nowformak, Kopernek eredeti gondolatai voltak, de az alkotó költő eredetisége kizárólag a belső formában gyakorozik. Ha az értelem nyelvére fordítanánk bármely halhatatlan versüket, kiderülne, hogy alapja egy elcsépfé, ezerszer megirt gondolat. Épp ezért nincs is tartalma. Logikailag minden nagy vers tartalmatlan, annál inkább, minél versebb a vers, minél szervezesebben sorjád ki a szavak östelevényéből. Az a tartalma, hogy éppolyan, annyian. Az a tartal-

ma, hogy csak önmagával egyenlő, kisebb egységekre osztható, ezért egész. Az a tartalma, hogy egyszerű tökéletességben úgy él, akár a buzamag, mely csirázni képes. A vers érzéki csoda. Semmivel sem kisebb a teremtés egyéb csodáinál, melyeket kezünkkel fogunk, de mégsem foghatunk föl.

Azt hallom, hogy ez vagy az a költemény érthetetlen. Minden költemény érthetetlen, amennyiben az értelem eszközeivel közeledünk hozzá. Nem azoknak a költőknek munkáira gondolok, kik ipart tettek a homályoskodásból. Ezeket értem, hisz kicsinyesen öntudatos szándékuk azonnal kitetszik. Meg is vetem őket miatta. De az igazán érthetetlenek épp a tiszták, az egyszerűek. Milyen átátszó idilli péld-

dám Petőfi "Téli éjszakája" című verse. Mégis ki kutatom, hogy miért veszi körül olyan varázsköd azokat a tárgyakat, melyek itt rémlelek előtt, miért hatnak rámm oly csodásan, nem tudom megérteni. Illeha világítok a szobába az értelem világítójával, a rejtély nem lesz kisebb. Mindegy valahán érthetetlen: az, ami a költőt a rendkívüli, számára is érthetetlen szépség megérására bírta, az amit közvetlenül kifejezett, anélkül, hogy elemezte volna. Ha amakidején teljesen megérti, hogy mi a szép ebben a tárgyában, hogy írja meg versét. Ha mi most teljesen megértünk, hogy mi a szép a versében, már nem tudunk szépnok. Ez, amit nem érthetünk meg teljesen, a költészet.

Kosztolányi Dezso

Kihirdették a statáriumot Görögországban

Házkutatások Venizelosz híveinél

Athénből jelentik: Az athéni rendőrség pénteken és szombaton tovább folytatta a letartóztatásokat. Eddig több mint négyszáz embert tartóztattak le, közöttük számos magasrangú tisztet, akik Papanasztászként volt görög miniszterelnökkel összeköttetésben álltak. A rendőrség a Venizelosz-párti politikusok lakásán házkutatást tartott. A hivatalos lap szombati száma közli Pangalosz rendeletét, amely elrendeli a rögtönítelő bíraskodást egész Görögország területére.

Athénben az a hír terjedt el, hogy

KIVÉGEZTEK EGY RABLÓGYILKOST

Utolsó éjszakáját nyugodtan átaludta és nyugodtan ment az akasztófa alá az oszjeki rablógyilkos

Oszijekről jelentik: Szombat reggel végezték ki az oszjeki törvényszék udvarán Vincsetics Pál huszonhárom éves legényt, aki 1924 szeptember 21-ikén éjszaka az Oszjék melletti Zsupanjan meggyilkolt egy öreg házaspárt, Nikolic Ádámot és feleségét Katát. Vincsetics két évig szolgált Nikolicéknél mint béréstény, később máshová szegődött. Időközben kinevezték Boszniába pénzügyőrre, azonban nem volt pénze ahhoz, hogy Szarajevóba utazzon és ezért felkereste volt gazdáját, akitől pénzt kért. Amikor Nikolic azt felelte, hogy nincs pénze, Vincsetics késérel halálra szarkallta az öreg embert, majd megfojtotta a férje segítségére siető Nikolicé is és a házat felkutatva kétszáz dinárt vitt el. Valamennyi fórum halálra ítélte a kétszeres rablógyilkost, aki előt pénteken hirdette ki a törvényszék, hogy kegyelmi kérvényét elutasították.

A siralomházban

Oszjéken az utolsó két év alatt Mauser Flóridán szarajevói hóhér öt halálraíteltet végzett ki, azonban ezek közül egy sem nézett olyan nyugodtan szembe a halállal, mint Vincsetics. A halálraítelt legény már hétélt óra sejtette, hogy ki fogják végezni, mert a fogház-ormester hátfőn hozzátartozóinak pontos címét kérte tőle. Ennek ellenére azonban Vincsetics a legnagyobb nyugalommal viselkedett, sőt amikor kegyelmi kérvényének elutasítását kihirdették előtte, akkor sem árult el semmiféle megröndülést.

A siralomházban péntek délután a halálraítelt legény bámulatosan nyugodt volt mindvégig. Keveset beszélt és látogatói alig tudták belőle kérdésekre választ kicsikarni. Délután négy órakor megjelent nála a siralomházban Soklesics román katolikus lelkész, akinek a halálraítelt meggyóni. Ugy a papnak, mint többi látogatójának többször kifejtette, hogy áldozatát nem akarta meggyilkolni, csak pénzt akart tőlt

szerezni és maga sem tudja, hogy miképp került sor végzetés tetteinek elkövetésére.

A halálraítelt utolsó éjszakája

Vincseticsnek pénteken déntán sok látogatója volt a siralomházban, akik narancsol, cukrászsüteményeket, más édességeket és három doboz Jadrán-élgarettát hoztak a halálraíteltnek. Vincsetics később egy föltűt bort kért és azután egész déntán egykedvűen cigarettázott és elborozgatott. Este a halálraítelt bámulatosan nyugodtan meggyóni, négy bécsi szelert, több narancsolot evett meg és újból egy föltűt bort ivott. Kilenc órakor tiszta fehérneműt vett fel, majd nyugodtan lefeküdt és pár perc múlva már mélyen aludt. Ugyenlotes leleketvételrel, erősen horkolva átaludta a halálraítelt utolsó éjszakáját és hajnal öt órakor fel kellett kelteni, hogy elkészüljön az utolsó utra.

A kivégzés

Reggel fél hétkor jelent meg a siralomházban a törvényszéki orvos, akinek arra a kérdésére, hogy hogyan telttette az éjszakát, Vincsetics kijelentette, hogy már régen nem aludt olyan mélyen és nyugodtan, mint az elmúlt éjjel. Kevéssel később megjelent a siralomházban Soklesics lelkész is, aki mindvégig Vincsetics mellett maradt.

A törvényszék udvarán ekkor már többszáz főnyi közönség gyűlt össze. Az érdeklődés korántsem volt olyan nagy, mint Csaruga és Prpic kivégzésénél, azonban így is sok dolga akadt a rendőri készletségnek, hogy a kíváncsiakat a kordonon kívül tartsa. A fegyházban az udvarra néző celláiból a kivégzés idejére oltávtolták a foglyokat, hogy ne lássák a kivégzés aktusát. Az akasztófa előtt egykedvűen állt Mauser Flóridán hóhér, fekete keménykalappal a fején, cigarettázva, mellette segédje.

Hét óra öt perckor érkezett meg a törvényszéki tanács, amelynek elnöke

Barian törvényszéki bíró azonnal elrendelte Vincsetics elővezetését. Néhány másodperc múlva erős kordontól körülvéve, hátrakötött kezekkel megjelent az udvaron a halálraítelt legény, mellette a pap magasra tartott feszülettel. A halálraítelt határozott léptekkel ment a számra kijelölt helyre és szembefordult a bírósággal. Az ítélet felolvasása után az ügyész megkérdezte a halálraíteltől, hogy van-e még valamilyen kívánsága.

— Nem, nincs semmi kívánságom — felelte halkán Vincsetics és ebben a percben látszott először rajta a súlyos izgalom. Arca halálsápadt volt és szinte remegve ejtette ki ezt a néhány utolsó szót.

A következő percben azonban már megint nyugodtnak látszott a halálraítelt. Amikor az ügyész utasította a hóhért az ítélet végrehajtására és Mauser hóhér megérintette Vincsetics vállát, a halálraítelt nyugodtan és határozottan állt fel az akasztófa számolyára és az arca sem rándult meg, amikor a hóhér a nyakába illesztette a harkot. Mauser segédje kirántotta a számolyt a halálraítelt lába alól és a hóhér fehér kendővel takarta el Vincsetics arcát. Az orvos tizenöt perc múlva megállapította a halál beálltát.

Vincseticsot, a huszonhárom éves kétszeres rablógyilkost szombat déntán, az alkonyat beálltával temették el csöndben, az oszjeki Szent Anna-temető egyik földreész sarkában.

Kiutasított plébános

Miért kell elhagynia Trinn Jánosnak Laskafalat

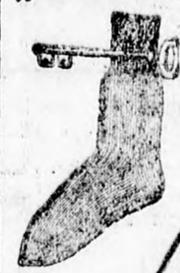
Baranya területén az utóbbi időben szünetelték a kiutasítások. Egy évvel ezelőtt még napirenden voltak a határon való átöncölások s a baranyai lakosság abban a reményben élt és dolgozott, hogy talán már megelégték az erőszakot s a törvény uralma lép életbe, csak azt sújtja büntetés, aki bünt követ el, s meghallgatás, a védekezés lehetőségének megadása nélkül senkire se sújt le a hatalom.

A nyugalom esztendeje után érthető most az a mély megdöbbenés, amely egy újabb kiutasítást kísér. Az új kiutasított Trinn János laskafalui katolikus plébános, aki nagy népszerűségnek és tekintélynek örvendett nemcsak a falujában, hanem megyeszerte. Trinn János plébánosnak néhány napon belül kell elhagynia az ország területét és hivat. Ezt a pár napot is a főszolgabírói hivatal engedélyezte számára, hogy a nagyforgalmu plébániát átadhassa.

A plébános kiutasítását teljesen érthetetlennek tartják, mert köztudomású róla, hogy soha nem politizált, más szerepe nem volt, mint az, hogy hívei lelki szükségleteit lássa el.

Trinn János nyolc éve plébános Laskafalun, azelőtt is baranyai stációkon működött. Az SHS királyság megalakulása óta soha senki nem találta rendezetlenségű viszonyait. A plébános kiutasítását Baranyában mindenki alaptalan feljelentés következményének tartja.

„Kulcs“-harisnya?



A legjobb és legdrágább harisnya, meg 1 pár „Kulcs“-jeggylelőtött harisnya (vörös, kék vagy arany jeggyel) annyi ideig tart, mint 4 másik pár.

Vegyen próbára 1 párt!

10/62-1

Kapható mindenütt

A kisebbségi kérdés megoldása nélkül nem állhat helyre az európai béke

Kraft István beszéde a költségvetési vitában — Miért rossz a Vajdaság pénzügyi adminisztrációja?

A pénzügyi előadó a költségvetésről

Beogradból jelentik: A parlament szombaton folytatta a költségvetés általános vitáját. Az ülést délelőtti negyed tízkor nyitotta meg Trifkovic Markó elnök, aki a jegyzőkönyv hitelesítése után Kraft Istvánnak, a német párt elnökének adta meg a szót. Kraft közel egy óras beszédben bírálta a költségvetést, csatlakozván ahhoz az ellenzéki véleményhez, hogy a költségvetés nagy terhet ró az ország népeire.

— Nem szándékozom — mondotta többek közt — politikai beszédet mondani a költségvetés szakkerületi bírálata helyett. A kormány pénzügyi politikája fiskális rendszerű, az adók túl magasak, az ország gazdasági életében komoly zavarok mutatkoznak. Abban eddig minden szónok, még a kormánypárti szónokok is megegyeztek, hogy az adóterhek már-már elviselhetetlenek és meghaladják az adófizetők teherbíró képességét. A költségvetés összedőlésének megelőzése mellett volna venni azt, hogy az árak a múlt évekhez képest harminc százalékkal csökkentsék. Ha ezt figyelembe vesszük, akkor 13 milliárd helyett csak hét milliárdos lett volna a költség-

vetés. A gazdasági válság legfőbb oka az adók emelése. Setyerov kiszámította, hogy az 1913-as békeévet figyelembe véve, az ország mai területének együttes költségvetése pontosan 500 millió aranydinár, ami 5500 millió papírdinárnak felel meg. De már ez a költségvetés is a közgazdaság megterhelésének határát jelenti. A jelenlegi költségvetés a háborúelőttihez viszonyítva pontosan 100 százalékkal emelkedett. Az ilyen gazdasági politika eredménye csak a széles néprétegek elszegényedése, súlyos gazdasági, pénzügyi és szociális válság lehet. Ennek a krízisnek a jelei már mutatkoznak: a mezőgazdaság súlyos helyzetben van, ugyancsak az ipar és kereskedelem is. A hazai iparban már a védővámok sem segítenek. A Vajdaság három-négyszer több adót fizet, mint a békeidőben. Ezen a helyzeten csak egy egészséges adópolitikával lehetne gyökeresen segíteni. Az állam bevételek 33 százalékát fizeti Bácska, Bánát és Baranya, míg Montenegró és Szerbia együtt csak 20 százalékot fizet. A helyzet ma olyan, hogy ma már felelősséget nem lehet vállalni

után a magyarok nem akarták az esküt letenni. Viszont igaz, hogy aki esküt nem tesz, azt nem is lehet az államnak alkalmazni. Az új tisztviselők azonban nem tudtak beilleszkedni az új környezetbe. Növelte a bajt, hogy sok tisztviselőt kellett felváltani, miután sok magyar tisztviselő tagadta meg az esküt.

Moser németpárti: Ez nem áll. Sok olyan tisztviselőt is elbocsátottak, aki letette az esküt.

Gavrilovic Ottó: Azokat is fel kellett váltani, akik nem voltak megfelelőek. A pénzügyi bizottság derekas munkát végzett, a rövid idő miatt sajnos nem tudta az állami igazgatás teljes reorganizálását keresztülvinni. A Setyerov-féle szám adatok nem pontosak, mert Setyerov nem vette figyelembe a volt csehrák-magyar területek katonai kiadásait, sem pedig a vicinális vasutakra eső kiadásokat. Kraft szerint a katonai

kiadásokat csökkenteni lehetne, ha az általános európai béke megerősödne. Ha ez bekövetkeznék, akkor valóban lényegesen redukálni lehetne a katonai kiadásokat, de egyelőre még távol vagyunk attól az időtől, amikor a pacifizmus gondolata őszintén áthatja az európai államokat.

Milliókkal tartozik az állam az árvizkárosultaknak

Gavrilovic fölemlítette a vajdasági ármentesítő társulatok súlyos helyzetét és felhívta a kormányt, hogy több figyelmet szenteljen ezeknek a fontos gazdasági intézményeknek. Az ármentesítő társulatok igen súlyos helyzetben vannak, nincs elég pénzüg, hogy fontos hivatásuknak megfeleljenek. Az agrárminisztérium 18 millióval tartozik nekik, amely pénzt az ármentesítő társulat tagjaitól beszedték, a társulatoknak azonban nem fizették ki. 1924-ben árviz pusztította Bácskát; a károsultak nem kaptak sem kártérítést, sem adókat nem engedték el nekik. Gyorsan segíteni kell a helyzetet, mert különben a dusan termő Bácskából mozsár és pusztaság lesz.

Gavrilovic beszéde után újból Kraft szólalt föl és kifejtette, hogy a Vajdaság pénzügyi igazgatása minden kritika alul és az államjövdelem egy része elcsúszad a korrupció csatornáiban.

Gavrilovic rövid válaszában kijelentette, hogy a radikális-párt a jövőben is fokozottabb igyekezettel fog küzdeni a Vajdaság érdekében.

Bécsben vásárolta a bankóprést a Térképészeti Intézet

Puccszerűen zárták le a frankbizottság tárgyalásait — A gyorsírói jegyzetekbe nem engednek betekintést a bizottság ellenzéki tagjainak

A budapesti ügyészség nem kéri Schulze letartóztatását

Budapestről jelentik: A parlamenti vizsgálóbizottság péntek esti üléséről elterjedt hírek a legnagyobb konsternációt keltek ellenzéki körökben. Az ellenzék felháborodással vette tudomásul, hogy

a frankbizottság többsége elvetette az ellenzék valamennyi indítványát és megakadályozta a bizonyítás kiegészítését.

Az ellenzék hatvanégy indítványt terjesztett a bizottság elé a bizonyítás kiegészítésére nézve, amelyek közül a többség egyet sem fogadott el és a bizottság már szombat délutáni ülésére hivatkozva az előadói jelentés megszerzését. Az ellenzék szerint

a kormánypárt puccszerűen zárta le a vizsgálóbizottság tárgyalásait, hogy ezzel lehetetlenné tegye a kisebbségi vélemény szakkerületi előkészítését.

A kormánypárt részéről ezzel szemben azt állítják, hogy módot fognak nyújtani az ellenzéknek a kisebbségi vélemény megszerkesztésére.

Tekintettel arra, hogy a kisebbségi vélemény a kormány felelősségére nézve nagyon súlyos megállapításokat fog tartalmazni, számolnak azzal a lehetőséggel, hogy a többség kísértetet fog tenni legalább is a kisebbségi javaslat terjedelmének korlátozására. Az ellenzék szombaton egész nap tandoskozott. Válaszról pedig az iratokat tanulmányozta a kisebbségi vélemény megszerkesztése szempontjából. Az ellenzék el van szánva arra, hogy nem hagyja néhány óra alatt keresztülhajszolni a többségi javaslatot.

A kormánypárt nagy sietsége után még bizonytalan, hogy a frankbizottság jelentése melyik napon kerül a nemzet-

gyűlés elé, azonban nincs kizárva, hogy már kedden megkezdődik a parlamenti vita a jelentés fölött.

Az ellenzéki körökben nagy elkeseredéssel fogadták azt a hírt, hogy a frankbizottság többségi tagjai elhatározták, hogy

a bizottság üléseiről felvett gyorsírói jegyzeteket az előadón kívül nem adják át senkinek, az ellenzéki tagoknak sem.

A parlamenti bizottság egyébként szombat délután öt órától esti kilencig ülést tartott, melyen az előadói jelentést tárgyalták. Politikai körökben abból, hogy az ülés csak rövid ideig tartott, arra következtetnek, hogy Rubinek István többségi előadó még nem készült el jelentésével és nem került sor a kisebbségi vélemény megszerkesztésére.

Lemond a fogházügyész

Az utóbbi napokban az a hír terjedt el, hogy

dr. Kovács Péter fogházügyész le fog mondani megbízatásáról.

Kovács dr. újságíróknak kijelentette, hogy lemondása nem aktuális, de lehet, hogy rövidesen sor kerül rá.

Bécsből rendelték a bankóprést

A franciák megállapították, hogy az a tégely-nyomdagép, amelyen a frankhamisítók a francia ezerfrankosokat gyártották, nem Németországból származott, hanem Bécsben vásárolták

a Burgasseban lévő Carmine gépgyári cégnél. A gépet Gerő László rendelte meg 1924-ben és a Térképészeti Intézet vette át.

A Carmine cég bécsi jelentés szerint nyilatkozatot tett közre, mely szerint a

A kisebbségi kérdés rendezése az európai béke feltétele

Kraft ezután rátért a jugoszláv kisebbségek helyzetének ismertetésére.

— A kisebbségi kérdés rendezése — mondotta — előfeltétele az európai békeviszonyok kialakulásának. Nálunk ez a kérdés egyáltalán nincs megoldva, nálunk még mindig nem ismerték fel a probléma fontosságát. A jugoszláv németiség helyzete csaknem elviselhetetlen. Egyelőre nem szándékozom a bajokat részletezni, majd később, a vita folyamán rátérek erre is. A németek a nagy német kultúrközösség tagjai. Az utolsó évtizedekben a vajdasági németek és szerbek között baráti érintkezés

fejlődött ki. A szerb népköltészetet Goethe és több más német író ismertette meg Európával. Berlinben, Münchenben, Drezdában pedig a legutóbb egyesületek alakultak, amelyek a jugoszláv-német jóviszony-építést tűzték ki célul. Hogy ezekre a törekvésekre itt mi a válasz, arról jobb nem beszélni. A kisebbségi kérdés rendezetlensége elmérgesíti az európai helyzetet. Később majd rá fogok mutatni arra az útra, melyen haladva a kisebbségi problémát végleg meg lehet oldani.

Dr. Kraft azzal végezte beszédét, hogy a költségvetést nem fogadja el.

Gavrilovic Ottó a költségvetésről

Gavrilovic Ottó, a pénzügyi bizottság előadója válaszolt ezután Kraft Istvánnak.

— Kraft azt állítja — mondotta az előadó — hogy a költségvetés terheit a nép nem tudja elviselni, mert olyan magasak. Nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy ez a költségvetés bruttó-költségvetés, amelybe bizonyos tételek csak könyvelési szempontból kerültek be. Így például a Dél Vasút 700, a vasúti javítóműhelyek 300 millió tétele szerepel a költségvetés kiadásai és bevételei között, pedig ezek az összegek egészen más költségvetési tételből kerülnek ki. Hasonló tétel a monopolizáció, a Narodna Banka, valamint a belső uradalom 100 millió költségvetése. Kraft szerint a költségvetés jóval magasabb, mint a számok mutatják, de elfelejt, hogy számolni kellett a dinár árfolyamváltozásával és vásárlóképességével. Ennek a költőnek egymással való összehasonlítása minden racionális gazdaságpolitika legfőbb törekvése. Hibás dolog a jelenlegi költségvetést összehasonlítani a korábbi költségvetésekkel. 1920-ban a dinár helyzete egészen más volt, mint ma és figyelembe kell venni azt is, hogy néhány éves inflációs korzák után vagyunk. A tízenkét milliárdos költségvetésre, véleményem szerint, szükség van az országban. A

pénzügyi bizottság többsége sok redukciót vitt keresztül, az ellenzék azonban, sajnos, nem terjesztett be semmi olyan módosítást, melyekkel a kiadásokat csökkenteni lehetett volna, csak olyan javaslatokat, melyek a bevételek redukciójára irányultak. A zárszámadások betervezését én is követtem, titkoltam azonban az ellen a téves fel fogás ellen, mintha zárszámadások nélkül nem lehetne rendes költségvetést összedállítani. Ha összehasonlítjuk a költségvetést az 1925/26. évi költségvetéssel, akkor megállapíthatjuk, hogy szűrszerűleg nem növekedett.

A vajdasági pénzügyi igazgatás hibái

Gavrilovic ezután a kiadások analízisére tért át. A kiadások körül négy milliárd a személyi, nyolc milliárd a dologi kiadás. A pénzügyminisztérium statisztikája szerint 149.000 a tisztviselők létszáma és 30.000 a vasúti alkalmazottaké. Ezekben a számokban bent vannak a csendőrök, aktív tisztek, pénzügyőrök és határőrök. A pénzügyi bizottság az állami alkalmazottak számát 5058-al redukálta. A vajdasági adók kérdése nem annyira az adók magasságában van, hanem inkább a pénzügyi igazgatásban. Kiemelni volt az, aki a Vajdaságban új pénzügyi tisztviselőket nevezett ki, mi

cég rendelésről vezetett jegyzékben nem fordul elő Gerő László neve. A bécsi cég beismeri azonban, hogy a budapesti Térképészeti Intézetnek szállított gépkészleteket, egy ízben egy félgolyómű-gépet is, de hogy ezt milyen célra rendelték, arról a Carmine-cégnek nincs tudomása.

Ezer szavas táviratot küldött Berlinbe a budapesti ügyészség

Az ügyészség szombaton ezer szavas táviratot küldött Berlinbe Schulzeről, de a táviratban nem tett előterjesztést Schulze letartóztatására.

A vegyi vizsgálat megállapította, hogy a franciáknak küldött csomagban talált pernye

nagyon finom, különleges papír halmuja.

Azt, hogy a papír azonos-e az ezerfrankosok papírával, a vegyvizsgálat csak akkor tudja kétségetelenné megállapítani, ha egy ezerfrankos pernyéjét is vizsgálat alá veszi. A francia kiküldöttek erre a célra felajánlottak egy hasonló ezerfrankost.

Windischgraetz Indiában akarta letelepíteni a frankhamisitákat

Sárospatakról jelentik: A Sárospatakon lefolytatott nyomozás során a detektívek találtak egy levelet, melyet

Windischgraetz Bombayból kapott egy ottani gazdag magyar kereskedőtől.

A levélből kiderül, hogy Windischgraetz, még mielőtt a frankhamisitás kipattant, érdeklődött a bombayi magyar ismerősétől, hogy

nem lehet-e Indiába kitelepíteni 150-200 magyar intellektuelt.

A franciák azt hiszik, hogy Windischgraetz a frankhamisitásban részvevőket akarta elküldeni Indiába, hogy ha a frankhamisitás egyszer kiderül, megmeneküljenek a büntetésről.

Schulze nem tud a magyar és német fajvédők kapcsolatáról

Berlini jelentés szerint Schulze szombati kihallgatásán a franciák főleg a technikai kérdésekről érdeklődtek, de Schulze semmit sem válaszolt. A rendőrség a kihallgatás részleteit titokban tartja, csak annyi szivárgott ki, hogy Schulze nem tudott felvilágosítást adni a magyar és német fajvédők közötti kapcsolatáról. Ő a frankhamisitók közül csak Windischgraetzrel és Rábával állott összeköttetésben.

Halálos operáció száz dinárért

Tiltott műtétet végzett egy petrovszelói földműves asszony

Bácspetrovszelóról jelentik: A bács-petrovszelói csendőrség szombaton délelőtt letartóztatta Varga Istvánné földműves asszonyt, aki tiltott műtétet végzett Hutyka Mihály földműves feleségén, Aranyos Márián.

Hutyka Mihályné huszonnégy éves, erős földműves asszony, néhány napi betegség után pémeken meghalt. Dr. Sáfelmayer Ádám közönségi orvos megállapította, hogy Hutykáné halálát vérmérgezés okozta. A vérmérgezést gyanusnak találta az orvos és jelentést tett a közönségi előjárásnak, amely viszont a noviszadi ügyészséget értesítette telefonon a gyanus haláláról. Az ügyészség elrendelte, hogy Hutyka Mihályné holttestét boncolják fel.

A petrovszelói csendőrség azonban nem várta be a boncolás eredményét, nyomozást indított és előlított Varga Istvánnét. Vargáné bevallotta, hogy

ő végzett tiltott operációt a szerencsétlen asszonyon és a műtétért száz dinárt kapott. Beismerte Vargáné, hogy más esetekben is végzett tiltott műtétet, nem tudja megmondani hányszor és csak a legutóbbi esetekre emlékszik.

Három holttest egy csónakban

Megtalálták az elsüllyedt San-Rocco olasz gőzös ellúnt matrózait

Splitből jelentik: A múlt héten, mint a B esz megyei Napló is jelentette, Vls sziget közelében elsüllyedt a San Rocco nevű olasz gőzös. A legénység a süllyedő gőzsről két mentőcsónakon igyekezett partra jutni. Az egyik mentőcsónakot a vészjelekre figyelmessé lett jugoszláv hajónak sikerült is felkutatni.

a másikat azonban, amelyben három matróz volt, nem tudták megmenteni.

A petrovszelói anyagcsináló asszony három asszonyt és egy leányt nevezett meg, akiknél tiltott operációt hajtott végre. A csendőrség tovább folytatja a nyomozást Vargáné illemtelének felderítésére.

A Zora nevű jugoszláv rajó pén-teken az olasz part felé haladtában, a nyílt tengeren egy csónakra bukkant.

A csónakban három oszlásnak indult holttest feküdt.

A jugoszláv gőzös a csónakot és a három holttestet Velencébe vitte, ahol agnoszkálták őket és megállapították, hogy az elsüllyedt olasz hajó legénységéhez tartoztak. A három matrózt valószínűleg a szomszomság ölte meg.

Álarcos banditák meggyilkoltak egy sztaribecsei kereskedőt

A gyilkosok magukkal akarták hurcolni áldozatukat

Sztaribecséről jelentik: A sztaribecsei rendőrséget pénteken éjjel arról értesítették, hogy a község egyik leggazdagabb polgárát,

Szabó Márton kereskedőt ismeretlen tettesek lakásán meggyilkolták.

A nagy apparátussal megindult nyomozás során megállapították, hogy a gyilkosságot, amely tizenegy óra tájban történt,

álarcos banditák követték el.

Szabó már ágyban volt, azonban még nem aludt, amikor az előszoba felől halk lépéseket hallott. Felcsavarta a villanyt és ebben a pillanatban valaki kirántotta a szoba ajtaját, majd két álarcos férfi lépett be. Szabó rémülten ki akart ugrani az ágyból, azonban az álarcos banditák megelőzték és rárohantak. Elkéseredett küzdelem fejlődött ki. A támadók a kereskedőt lerántották az ágyról és

ki akarták vonszolni a szobából.

A lárnára figyelmesek lettek Szabónak az uccai szobában tartózkodó nőverei, akik felszakítva az ablakot, segítségért kiáltottak.

Az egyik bandita erre revolvért rántott elő és hasbalította Szabó Mártont,

majd áldozatukat otthagya mindketten elmenekültek az udvaron keresztül.

A rendőrség részéről Bogosavljevic Glisa rendőrorvezető a közönségi orvos-sal nyomban kiszállt a helyszínre, ahol Szabót a földön eszméletlen állapotban találták. Még élt, de már nem lehetett segíteni rajta,

súlyos sérüléselbe.

hajnali három órakor belehalt

A titokzatos banditák semmi nyomot sem hagytak hátra és egyelőre még azt sem lehet tudni, hogy rablási szándékkal hatoltak-e be a kereskedő lakására, vagy pedig egyéb tervük volt. Reggel megjelent a helyszínen dr. Rajkovic járásbíró is, aki azután értesítette a történetekről a noviszadi ügyészséget.

Kubelik Szuboticán

A mester kivánságára égett le a szubotici színház

A velem szemben levő asztalnál egy nagyhaju ur vacsorázott az étteremben. Eppen a krámesnél tartott. Óriási ádámcsutkája ugrált ki-be a magas galériából, mint a zenélő-órák kakukja. A krámeszt olyan bámulatosan precíz vonó-lendülettel emelte a szájához, hogy nyomban gyanut fogtam és megkérdeztem a főpincértől:

— Nem hegedűművész ez az ur?

A főur ekszkuzálta magát:

— Azt nem tudom. Kubeliknek hívják. Több Kubelik nem lévén, ezekután könnyű volt megállapítani, hogy a világhírű hegedűművészgel szivok egy étteremben levegőt.

Miután lenyeltem az utolsó falatot is, elővettem a ceruzámat és ebből a nemzetközi tolványelvéből megértettem, hogy interjurál van szó. Előzőeken igent bólintott és szívélyesen tűrte a bemutatkozást. Aztán feleuton leböcsátotta a villáját, amibe benne volt a rezignált sóhaj: ez a nagyság átká. és mosolyogva mondta:

— Tessék kérdezni.

Előbb a banalitásokat hidaljuk át és a mester lediktálta a következőket:

— Szombaton délután hat órakor érkeztem Szuboticára. Budapesten és Szegeden hangversenyestem, vasárnap hajnalban utazom tovább Beogradba, majd

zagrebi hangversenyem után Angliába. Jelenleg egy operán dolgozom.

— Hogy volt megelégedve Budapesttel?

— A budapesti kritika nagyon rosszul fogadott, a közönség annál melegebben. És ez az utóbbi a fontos előttem.

— Mért nem játszik ma este Szuboticán?

— Mert senki sem hívott. Pedig szerettem Szuboticát.

— Járt már a Mester nálunk?

— Igen. Előtt tiz évvel. Nyomasztó emlékeim támadnak ehhez a városhoz.

— Rossz volt talán az akusztika?

— Nem.

— ?

— Az én bűnöm, hogy tégett a Városi Színház

— ???

— Az ügytörténet, hogy ezerkötvenháztizenötben a Vöröskereszt javára adtam hangversenyt a szubotici Városi Színházban. Előadás alatt egész este különös rossz érzésem volt, a korinadt, kopott színpad teljesen elvette a kedvemet és nem mertem egyet se lépni a rozoga deszkákon, mert féltem, hogy leszakadnak alattam. A mennyezet pedig recsegni-ropozni kezdett az erősebb hanghuldmoktól. Még szerencse, hogy ép bór-

rel szabadultam. Hangverseny után meg is mondtam az alkori színikazgatónak, Nádasyának:

— Uram, én mint jóbarátja, tiszta szívvel csak egyet kívánok önnek.

— Mit? — kérdezte a színikazgató.

— Hogy minél előbb égjen le a színháza. Ezt a vén bódét másképp sohase tudja lerázni a nyakáról.

Nádasy nagyot nevetett és én elfutattam. Másnap este sürgőnyt kaptam Szuboticáról, a következő tartalommal:

KIVÁNSÁGA TELJESÜLT. Színházam LEÉGTEK. NÁDASY.

— Azóta nem merek senkinek rosszul kívánni. Babonás lettem. Ez egy kétségbeesítő állapot, ha véletlenül dühbe gurulok, el kell fojtani az indulatomat és nem mondhatom az illetőnek: «vigyón el az ördög!» vagy: «pukkadj meg!» mert hátha teljesül az óhajom és egy szegény embert elpusztítottam a föld színéről.

Szellemes és jókedvű volt Kubelik; inkább egy kedélyes cseh harmonikásra hasonlított, mint önmagára. Mig beírta nevét a noteszomba, megkértem, hogy kívánjon nekem is valamit, azt lehet tudni, hátha teljesül.

— Szívesen — mondta előzőeken — írjon rólam egy szenzációsan érdekes, igaz és feltűnő riportot.

A mester kivánsága, imo, teljesült. De az anyám nem. Én sokkal önzetlenebb vagyok. Csak százezer dinárt mondtam volna.

(L. I.)

Véres verekedés egy zagrebi varietében

Két vendég közelharca a tulajdonossal, a Journal, egy négerrel és egy doberman-kutával

Zagreből jelentik: Érdekes botrány foglalkoztatja Zagreb közönségét. A Petit Varieté-ben, amely Zagreb legelőkelőbb mulatóhelye, pénteken éjjel véres verekedés játszódott le két vendég, három pincér, a Varieté tulajdonosa, egy néger és egy doberman-kutya között.

Bikár Péter és Srnc Vlatko zagrebi kereskedők pénteken éjjel a Petit Varietében szórakoztak. A hajnali órákban, amikor távozni akartak, a fizetés körül nézeteltérések támadtak köztük és Gárics Szevén főpincér között. A szóváltás hevében Gárics arcul ütötte Bikárt, mire a két vendég rátámadt, rávetették magukat a harcias főurra. A nagy lármára a megrémült vendégek között keresztül boxolta magát a mulató néger attrakciója és jó hazai szokás szerint fogait belevészte a hozzá legközelebb eső Srncbe. A botrány tetőpontjára hűgött, percek leforgása alatt mozgásba került az egész bar-berendezés, asztalok, székek, edények és vendégek röpkeidtek a levegőben. Amikor már teljes volt a felfordulás, megjelent a küzdőtérre Plek Adolf, a varieté tulajdonosa is egy hatalmas doberman-kutyával. A kutya nyomban a főur támogatására sietett és a négerrel versenyt harapították a vendégeket. Végre felvonult a rendőrség is. Csaknem negyedórába tolt, amíg a verekedőket szótválasztották. A verekedés valamennyi résztvevője könnyebb-súlyosabb sérülést szenvedett, kivéve a doberman és a néger. Nekik csak a szájuk volt véres.

ATORSZTÓ SEGETÉ
 legutóbbi szerkesztés 1103
 Nagy Városi Rókus
 asztalosmest. Subotica, VI. Vahovics

MŰLÁBAR, MŰVÁROK
 EGYENESTARTÓ FÜZET
 BETEGTÖLŐ KÖNYV
 EGYFÜLŰ KÉSZLEK
SCHÖNERUNY VÁLLALAT
 SUBOTICA, PAJK KUTYAVÉDELMI UTICA 20

HIREK

Az én módszerem

A beogradi kerületi főispán nemrég szigorú rendeletet adott ki, amelyben a gyakori tüzesetek megakadályozására hívja fel a városi és községi hatóságokat. Egyszerűsített óvórendszabályokat követel és zord büntetéseket helyez ki látásba. A rendelet természetesen a legváltozatosabb értelmezésben került a nyilvánosság elé. Akadtak kisbírók, akik kidoboltatták, hogy csak előre bejelentett és hatóságilag jóváhagyott tüzesetek érvényesek. Azok a tüzek, amelyekből a rendőrségnek nem volt előzetes tudomása, nem vétetnek figyelembe. Egy hónapban csak tíz súlyos tüzeset fordulhat elő. Tűzvédelem halottakkal és sütkéssel csak féltékeny. Ha valaki leakar égni, ötvendináros okmánybélyeggel és egy öngyújtóval ellátott kérvényt tartozik benyújtani és kiföltetni a következő kérdőívet:

1. Milyen célból akar lángragyni?
Önzetlenül. Nemes felháborodásból. Szerelimből. Bosszúból. Aljas nyereségvágyból. Húsgyűlöletből. Életuntagságból. (Nem kívánt rész törölendő).
 2. Porig óhajt leégni?
 3. A tüzoltók zenekarral és az összes lövéssel vonuljanak ki?
 4. Volt már leégve?
 5. Szeret a tűzzel játszani?
- Ezenkívül a leghigorabban kell eljárni a gyanúsakkal szemben.

I. A *lobbanékony* emberek Minimax-szal kötelesek magukat felszerelni.

II. A *tűzről pattant menyecskék*, az elmés emberek, akik *sziporkázni* szoktak és a szorgalmas riporterek, akiknek keze alatt *ég a munka*, állandó tüzoltói felügyelet alá helyezendők.

III. A politikust, ha *gyűlö* beszédet tart, jégbe kell hűteni.

IV. A *háztartás* csak fejenként két-két vödör vízzel ellátva mehetnek leánykérőbe.

V. A *parázs* verekedést börtönnel kell sújtani. Az *égető problémákat* csak jégszelvényben szabad őrizni.

VI. Ha valakit *pofo*vágunk, hogy a szeme *sákrá*zzik, köteles azonnal telefonon értesíteni a kerületi tüzoltóságot.

VII. A forróvérű fiatalember ha csárdást táncol, míg *ég a kanyhó*, ropog a nád, nem szoríthatja magához azt a barnát, hanem legjobb képességei szerint a kanyhó oltására kell szentnie.

VIII. Tilos akár a *Szenes Legény*—*Szenes Lány*, akár a *Cox és Box* című színdarabok előadása, a főpédig George Kaiser *Tűz* című drámáját próbálják színpadra vinni, kerékbe töretni, Hans Müller *Tűz* című darabjának rendezője ezenkívül még politikai jogait is elveszti.

Nagyobb tüzesethez egyébként egy tizenhárompróbás kőműves öltözék ajánlatok, saját tapasztalataim alapján: a *szubotica* szent.

A szubotica szent ezidőszakra a legideálisabb, művészi tükélyre emelt tüzoltóanyag. Ezt meggyőződésből mondom. Az idei abnormis télnél ugyanis előfordult, hogy néha hideg is volt. Hiú székkereskedőm be is inkasszálta, töltem a tíz méter árát és ki is küldött valami piszkos-barna vacakot, amiről a kocsis csak úgy lóhátról azt állította, hogy szén, de amely inkább egy rosszul sikerült piszka-csuszpájkhoz hasonlított. Nem akarom a világért so tölteni a szubotica piszka jelentőségét, de a hatása varázslatos volt. Alig tettem be a spórhertembe az első darabot, *nyomban kialudt a tűz*.

Ennek a páratlan ásványnak a vegyi összetétele roppant érdekes. Ma egy barátom könyörögve kért, hogy áruljam el a titkát.

— Ino a vegyi analízis — könyö-

rültem meg rajta — de meg ne mondó senkinek!

És fejtam a noteszba:
30% kő,
40% homok,
20% piszok.

— Na és hol a hányzó tíz százalék?
— kérdezte túlnemtelni a barátom.
— Azt ellopják szállítás közben —
világosítottam fel a nagy ifjut.

(t. l.)

*
— **Kinevezések.** Beogradból jelentik: Az igazságügyminiszter Denjék Stepan igazságügyminiszteri segédfogalmazót és Begovics Milán joggyakorlókat a noviszadi törvényszékhez jegyzőkké nevezte ki. — Avramovics Mihajlót a topolai járásbíróshoz végrehajtónak nevezte ki az igazságügy miniszter.

— **Létics Georgije kikindul görög-keleti püspök Beeskerekre költözik.** Beeskerekről jelentik: Torontál-Temes megye, Beeskerek város és a görög-keleti hitközség nevében egy küldöttség járt Kikindán Létics Georgije püspöknél, akit arra kérték, hogy székhelyét helyezze át Beeskerekre. A küldöttség tagjai voltak Krsztics Váza alispán, Ralcs Szimna tanácsnok és Iszalovics Szvetozár hitközségi elnök. Létics püspök azt válaszolta a küldöttségnek, hogy hajlandó Beeskerekre költözni, ha azt a felettes egyházi hatóságok jóváhagyják. Ebben az ügyben már meg is történtek a szükséges lépések.

— **A horvát blokk népgyűlése Zagreb-ben.** Zagrebből jelentik: A horvát blokk március 7-én a Musik Hall mezejeliségeben népgyűlést tart. A népgyűlésen részt vesz a Buc István vezetésével álló díszidéns frakció és a Frankpárt Prebeg-csoportja. A horvát bloknak ez lesz az első nyilvános fellépése.

— **Nem egyesítik a vajdasági kereskedelmi kamarákat.** Beeskerekéről jelentik: A beeskereki kereskedelmi és iparkamara a következő hivatalos nyilatkozatot adta ki: «A beogradi és vajdasági lapok azt a hírt közölték, hogy a noviszadi és beeskereki iparkamarákat egyesíteni fogják. Ez a koholt hír megdöbbentette a bánáti kereskedelmi köröket. A kamara igazgatósága megállapítja, hogy ez a híresztelés minden alapot nélkülöz.

— **Új református alesperes.** Beeskerekéről jelentik: A Fekete Gyula bánáti református alesperes távozása folytán megüresedett alesperesi állást Gachol János debeljácsei lelkésszel töltik be.

— **Tartományi tanfelügyelők érkezése Zagreb-ben.** Zagrebből jelentik: Radics István közoktatásügyi miniszter elnökletével vasárnap a tartományi tanfelügyelők értekezletet tartanak. Az értekezleten fontos iskolai kérdéseket beszélnek meg.

— **A birodalmi alkotmány megváltoztatását kívánja a német nemzeti párt.** Berlinből jelentik: A német nemzeti párt nevében Westaró gróf és társai indítványt nyújtottak be a birodalmi gyűléshez, hogy küldjenek ki huszonnégy tagú bizottságot a birodalmi alkotmány revíziójának előkészítésére. Különösen az alkotmány 84-ik szakaszának megváltoztatását kérik a nemzetiek. Ez a szakasz előírja, hogy a birodalmi miniszterek és a kormány tagjai csak akkor maradhatnak hivatalukban, ha a birodalmi gyűlés bizalmát bírják.

— **A gázgyárak képviselőinek konferenciája Zagreb-ben.** Zagrebből jelentik: Az ország gázgyárainak képviselői szombaton konferenciát tartottak Zagreb-ben. A konferencián a Vajdaságból a noviszadi és a szubotica gázgyárak delegátusai vettek részt. A külföldről megjelentek Jordan bécsi és Bericén ostrabrátki mérnök. A konferencia részt vevőit délelőtt Zagreb polgármestere üdvözölte. A konferencián több szakelőadást tartottak.

— **Folyik a nyomozás a mérgegespusztai verekedés ügyében.** A rendőrség a mérgegespusztai verekedés ügyében folytatja a nyomozást. Szombaton újabb tanukat hallgatott ki a rendőrség és az újabb tanfivalomásokból sem derült ki, hogy kik verték meg Srsevics Kázmért. A rendőrség egyébként az ügyet át fogja tenni az ügyészséghez és ott döntene arról is, hogy a detektívek ellen, akiket Borovics Sztipán azzal vádol, hogy őt megverték, megindítsák-e a bünvádi eljárást. Borovics sérülései ugyanis nem olyan súlyosak, mint az első percekben látható volt.

— **Pribicevics Szarajevóba utazott Beogradból.** Pribicevics Szvetozar szombaton Pribicevics Valerian, Krizman Kolember és Pivko képviselők társaságában Szarajevóba utazott, ahol vasárnap népgyűlést fog tartani, Pribicevics ellensúlyozni akarja Radics boszniai agitációját.

— **Baranyában és Szlavóniában is elbocsátják a magyar vasutasokat.** Hirt adunk arról, hogy a szubotica vasutagazdagság területén a magyar vasutasokat vagy elbocsátják, vagy át helyezik Délserbiába. Mint Csizjékről jelentik, ugyanez a veszedelem fenyegeti a baranyai és a szlavóniai vasutasokat is. Ezeknek a vasutasoknak nagy része már a háború előtt Horvátország területén tett szolgálatot s jobban tud horvátul, mint magyarul. Ennek dacára a közlekedési miniszteriumnál jól ismert ismeretlen feljelentő azt a panaszt emelte, hogy tizennyolc baranyai vasutas van, akinek személye akadályul szolgál, hogy az államvasutaknál a nemzeti érzés kifejlődhessen. A közlekedési miniszteriumban hosszú időn át az volt a vélemény, hogy akármennyire fontos is a nemzeti érzés kifejlődése a vasutaknál, sokkal fontosabb, hogy a vasut pontosan közlekedjék. Erre való tekintettel hónapokon át nem vették figyelembe a feljelentést. Minthogy azonban a magyar vasutasok elbocsátása valakinek sürgős lehet, addig járták a miniszteriumot, amíg ott hozzá nem járultak a tizennyolc vasutas elbocsátásához.

— **Elájult az ügyvédi vizsgán.** Noviszadról jelentik: Mrkusics József dr. velikibeeskereki ügyvédjelölt, volt noviszadi államügyész helyettes csütörtökön vizsgázott a noviszadi felebbviteli bíróság ügyvédvizsgáló bizottságánál. Amikor a bizottság elnöke kihirdette a döntést, hogy dr. Mrkusicsnak egy tárgyból újból kell vizsgát tennie, a jelölt ajutlan esett össze. A gyorsan előhívott orvos térítette eszméleire.

— **A beeskereki kereskedelmi alkalmazottak a vasárnap munkaidő ellen.** Beeskerekéről jelentik: A kereskedelmi alkalmazottak vezetősége szombaton ülést tartott, amelyen a következő új tisztikart választották meg: Elnök Lakics Lázár, alelnök Mózer Adolf, titkár Kovács Daniló, pénztáros Veréb Pál, ellenőrök Sztiz Ferenc, Leasing Ferenc és Trifon Zsankó. Elhatározza a vezetőség, hogy február 24-én este a klub helyiségében tiltakozó gyűlést tart az üzletek vasárnap nyitvatartása ellen.

— **A demokraták szervezkedése Szubotica-ban.** A Davidovics vezetésével álló demokraták-párt az utóbbi időben különösen erős agitációt fejt ki a Vajdaságban. Az utolsó hetekben minden vasár- és ünneppon népgyűléseket és pártgyűléseket rendeznek a Bánáthban és a Bácskában. Így dr. Setyev képviselő nem kevesebb, mint 17 népgyűlést tartott a Felső-Bánáthban, amelyeken erős bíráló a kormány adóügyi politikáját. Bácskában most folyik a demokraták agitációja. A noviszadi választókörlemben *Peccles* volt miniszter, demokraták képviselő tart a csikási járásban pártértekezletet, amelyeken beszámolót tart az eddigi képviselői működéséről. A szubotica választókörlemben

ben serényen folyik a demokraták szervezkedése. Topola, Senta, Szarajevó, zsa, Bajmok, Horgos községekben pártértekezlet volt. Szombaton Szubotica-ra érkeztek *Gróf Milán, dr. Setyev* Sztivkó, dr. Radics István és demokraták képviselői és *Popovics L. Milán* képviselő Szubotica-ból, akik Szubotica-ban a helyi szervezetek támogatást meg. Vasárnap nagy demokraták népgyűlést tartanak *Molon* és *Adán*, ahol az emített demokraták képviselői beszédet mondanak a politikai helyzetről és a Vajdaságot súlyosan érintő kérdésekről. A demokraták-párt március hó 7-én Szubotica-ban kerülend pártgyűlést rendez.

— **Három havi fogházra ítelt szubotica rendőrbiztos.** Noviszadról jelentik: Egy szubotica rendőr 1924 augusztus 3-án a szubotica pályaudvar közelében egy csomagot talált, amelyben három darab ezerdináros bankjegy és több darab száz és tíz dináros volt. A rendőr a leletet bevitte a VIII. körű rendőrbiztosra, ahol azt Jevremovics Veszelin rendőrbiztos vette át. Jevremovics a csomagból a három darab ezrest kivette, a bankban felváltotta és a pénzt megtartotta. A szubotica törvényszék múlt évi július 18-án hat havi börtönrre ítélte Jevremovics Veszelin, akinek büntetését a noviszadi felebbviteli bíróság szombaton három havi fogházra szállította le. Az ítélet jogerős.

— **Elfoglák a gyilkosságért elítelt volt pancsevői főkapitányt.** Pancsevőről jelentik: A pancsevői rendőrség pénteken letartóztatta Krsztics Milán volt pancsevői rendőrfőkapitányt, akit a noviszadi semmitűzők *amherblésért két és fél évi fogházra ítelt*. Krsztics, amikor elítélésé jogerős lett, megszökött Pancsevőről és összeköttetéssel révén igyekezett a büntetését megszabadulni. Akciója eredménytelen maradt, csütörtökön visszatért Pancsevőre. A rendőrség pénteken szerzett tudomást az elítelt főkapitány visszatéréséről és azonnal letartóztatta.

— **Elítelt királysértők.** Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszék 1925 július hó 30-án királysértés miatt három évi fogházra ítélte Korodi József csóka földművest. A felebbviteli bíróság november 24-én három hónapi fogházra szállította le a büntetést és Korodit egyben szabadlábra helyezte. A semmitűzők szombaton három évi fogházra emelte fel Korodi Lajos büntetését. — A noviszadi törvényszék 1924 május hó 3-án három évi fogházra ítélte királysértés miatt Mészáros István omlóhízi (bánáti) kovácsot. A tábla 1925 június 9-én másfél évi fogházra szállította le a büntetést, amelyet a semmitűzők szombaton ismét három évi fogházra emelt fel.

— **Az ügyészség Vázsonyi merényletnek fogvatartását indítványozza.** Budapestről jelentik: Sztrache Gusztáv ügyész szombaton átannulmányozta a Vázsonyi elleni merénylet ügyének iratait, azután jelentést tett az igazságügyminiszternek. Később az iratokat átadták a soros ügyésznek, aki indítványt tett a vizsgálóbírónak, hogy Vannay László és Molnár Ferencot hatóság személy elleni erőszak miatt helyettes előzetes letartóztatásba. A vizsgálóbíró vasárnap hallgatja ki a támadókat.

— **A szentia földiek egy részét lementették az agrárreform alól.** Szentiaról jelentik: A város tanácsának kérdésére az agrárreform-miniszterium a szentia földiekkel kapcsolatban határozatot hozott. Később azonban a miniszterium, hogy a földet adja el és vételárából iskolyát és kórházat építsen a város. A miniszterium kikötötte azt is, hogy a földiek eladásánál figyelembe kell venni a telepesek érdekeit.

— Interpelláció Radics parlamenti ma-
gataratása miatt. Beogradból jelentik: Szmodelj Ferenc szlovén néppárti képviselő írásbeli interpellációt intézett a szkopljana elnökséghez. Az interpelláció kifogásolta, hogy az elnökség nyugodtan állt, hogy Radics István közoktatási miniszter allandóan sérteget az ellenzékot. Radics válaszában nem is tagadta a parlamentnek, mégis szabadon megvárhatná a házszabályokat. Szmodelj azt kérte az elnökségtől, hajlandó-e Radicsot szembesíteni és érvényt szerezni a házszabályoknak és hajlandó-e az ellenzékot megvédeni a közoktatásiügyi miniszter sértő kijelentéseitől.

— Rendőrök és pálinkafőzők harca. Petrovoszelói jelentik: A petrovoszelói rendőrség megírta, hogy Hozák Julia, Galusz Pál és Baló Pál titokban pálinkafőzéssel foglalkoznak. Egy rendőrjárőr megrájkta a tényállás megállapítására és a járőr tettenérte a pálinkafőzőket. Baló Pál konyhakéssel rátámadt a rendőrökre, úgy, hogy csak egy másik járőr segítségével sikerült ártalmatlanul tenni, de amikor a község házára akarták kísélni, megszökött. A pálinkafőzőköt két nagy kőzánt, hat hordó cefrét és két zsák szizdohányt kobozott el a rendőrség.

— Női községi orvos Adán. Szentáról jelentik: A közegészségügyi minisztérium dr. Gavánszki Eleonóra orvosnőt Adára községi orvosná nevezte ki.

— Tűz Alibunáron. Alibunáról jelentik: Zsan Péter földbírtokos udvarán egy szalmakazal ligyulladt. A szél átvitte a szikrákat a szomszédos udvarra is, ahol tíz szalmakazal égett le, míg végre sikerült a tüzet lokalizálni. A vizsgálat megindult.

— Az információs irodák nem készí-
thetnek kivásalos beadványokat. A belügyminisztérium rendeletileg megtiltja az információs irodáknak, hogy hivatalos beadványokat készítsenek. A rendelet szerint ilyen beadványokat csak ügyvédek készíthetnek.

— Megszökött menyasszony. Kuláról jelentik: L. J. kulai földbírtokos néhány nap előtt tartotta esküvőjét N. Margittal. Az esküvőt lakodalmas dinom-dánom követte, amely hajnali öt óráig tartott. Öt órakor tért nyugovóra az ifjú pár is és a földbírtokos néhány percet magára hagyta feleségét. N. Margit, akit szülei kényszerítettek a házasságra, elkorogott az ablakon és egy rokanálmal lelétezte az ablakot. A megszökött menyasszony története nagy szenzációt keltett Kulán.

— Kétévi börtönből ötévi fegy-
ház. Noviszadról jelentik: Cucu Jon selensz juhász rossz viszonyban élt feleségével, Marín Drágával, akit 1924 szeptember 29-én Selenszon puskával hasbalit, úgy, hogy az nyomban meghalt. A pancsevót törvényszék múlt évi március 17-én két évi börtönrre ítélte a gyilkos juhászt. A semmitűszék szombaton Cucu Jon büntetését öt évi fegyházra emelte fel.

— Kifosztották egy beogradi ke-
reskedő üzletét. Beogradból jelentik: Péntek éjjel ismeretlen tettesek teljesen kifosztották Ivanics Száva beogradi kereskedő üzletét. A rendőrség megindította a nyomozást.

— Rabolt az áldetektív. Beeskerekről jelentik: Musala Zsivko huszonhat éves műszarasszegő pénteken este a Bajzauca sarkán megállította Horváth József gyári munkást és rablaltott.

— Detektív vagyok! Megfogják mo-
torozni te részeges kump!

A megfokozódott ember még szóhoz sem jutott, amikor az áldetektív már kiküzdte a zsebeit és háromszáznegyven dinárt tartalmazó pénztárcáját magához véve, futátnak eredt. A rendőrség szombaton elfogta az utandót, aki lással védekezett, hogy a nyomor vitte őt ide. Letartottatták.

— Tanfolyam hatósági orvosok szá-
mára. Noviszadról jelentik: A noviszadi közegészségügyi osztály március elsején három hetes tanfolyamot nyit az állami, városi és községi orvosok számára. A tanfolyamon, amelyen a szociális egészségügyről tartanak előadásokat, általában lehet résztvenni. A tanfolyam hallgatói a noviszadi közoktatásban ingyenes ellátást és lakást kapnak, azonkívül utaköltségüket is megtérítik. Jelentkezni február 25-ikéig lehet a közegészségügyi osztálynál.

— Házasság. Zorika Váczky (Novisad) és Mathias Kniezel (Beška) f. hó 15-én házasságot kötöttek. Minden külön értesítés nélkül.

— A Kalodjera-pör. Zagrebből jelentik: A zagrebi törvényszék szombaton folytatta a Kalodjera-Vidusics-pör tárgyalását. Minthogy egy a vádlott, mint Kalodjera védője bizonyítást, illetőleg ellenbizonyítást kért, a bíróság helyt adott a kérésnek és kihirdette, hogy a bejelentett tanukat csak az esetben rendelheti be, ha a püspök és Vidusics előlegezik a bíróságnak a költségeket, melyet aztán a pervesztes fizet meg. Vidusics védője kijelentette, hogy hajlandó saját taminak költségeit előlegezni, Kalodjera védője viszont megtagadta a költségek előlegezését. A bíróság ezután a tárgyalást elnapolta.

— Sikkasztásért elítélt novi-
szadi építész. Noviszadról jelentik: Láppy Vilmos noviszadi építész, a Vajdasági Kőművesek és Építőmesterek Szövetségének volt titkárát a noviszadi rendőrség szombaton délelőtt Adamovics Ilja kőművesmester feljelentésére sikkasztás miatt letartóztatta és átadta az ügyésznek. Adamovics Ilja többedmagával utasítást kapott a szövetség ügymenetének megvizsgálására és a pénztár rovincsolására. A vizsgálat alkalmával kiderült, hogy Láppy Vilmos a szövetség egyes szekciójától befolyt összegekből 3758 dinárt elsikkasztott. Láppy Vilmos beismerte tettét és nyomorával védekezett.

— Az öngyilkos noviszadi uriasz-
zony temetése. Noviszadról jelentik: Szombaton délután három órakor temették el óriási részvét mellett a szerda délután öngyilkossá lett Debeljácski Mitónét. A végítztessegen óriási tömeg vett részt. A holttestet az Uspenszka-temetőben helyezték örök pihenőre.

— Meghalt a leghíresebb német
sebésztanár. Berlinből jelentik: Israel Adolf egyetemi orvostanár, a világhírű sebész meghalt. Három évtizeden át volt a berlini egyetem sebészeti tanárának tanára, messze földről keresték föl a tanítványok és kutatásai, amelyek a vesesebészet terén új irányt mutattak, világszerte ismertté tették nevét. Igazgatója volt az egyetemi sebészeti klinikának és vezető főorvosa a berlini izraelita litkózség kórházában a sebészeti osztálynak. A sebészet minden ágában elsősorú nevet szerzett és irodalmi téren száznál több munkája jelent meg. Hetvennyolc éves kort ért meg.

— A petrovoszelói cigányháboru. Bácspetrovoszelóról jelentik: Grosták Ferenc és Kolompár István petrovoszelói cigányok pénteken összevesztek. Veszekedés közben Grosták kést rántott és Kolompár István szemébe szurta. A szúrás életveszélyesen sebesítette meg Kolompárt. Grosták Ferencet a csendőrség őrizetbe vette.

— Nem létező földet adott bérbe. Noviszadról jelentik: Karakasevics Dragis moli lakos Molon 1923 március 4-én Dávid György moli gazdával elhitette, hogy az agrárhivataltól őt földet kapott. A földet Dávidnak bérbeadta és arra 7200 dinár előleget vett fel. A szubotici törvényszék múlt évi május 18-án csalás miatt két évi fegyházra ítélte Karakasevicsot, akinek a büntetését a noviszadi felelbiteli bíróság szombaton egy évi börtönrre és tizgyezer dinár pénzbírságra szállította le.

— A Pribisevics-párt kerületi kon-
ferenciája Szuboticián. A független demokrata-párt vasárnap délelőtt kerületi konferenciát tart Szuboticián. A konferencián, amely délelőtt tíz órakor kezdődik a Pribisevics-párt szuboticiai klubhelyiségében, részt vesz dr. Jelanić, a párt főtitkára.

— Revü. Ezzel a címmel indult meg egy új színházi, mozi, rádió, sport és divat hetilap Noviszadon, Csuka Zoltán hirlapíró szerkesztésében. A névös hetilap sok érdekes cikket, képet és riportot tartalmaz azonkívül, hogy beszámol az aktuális filmszlagerekről. Ara négy dinár, kapható mindenütt.

— Új jogtudor. Kopuski Aleksandar bácspetrovoszelói segédjegyző a szubotici jogakadémián jogi diplomát nyert.

— Katasztrófálisan esik a francia
frank. Parisból jelentik: A frank árfolyama az utóbbi időben egyre jobban lemorzsolódott. Az utolsó napokban a külföldi értékek rohamosan emelkednek a párisi tőzsdén. Az angol font 137.50-re emelkedett.

— Sikkasztó csendőrök. Noviszadról jelentik: Milakovic Szima obrováci csendőrőrmestert és Jovanovic Brančko izbistei származása volt csendőrt szombaton a noviszadi kerületi törvényszék többrendbéli sikkasztás és megvesztegetés miatt vonta felelősségre. Milakovic 1921 április 16-án Obrovácon Nikolic Péter obrováci gazdánál házkutatást tartott és az ott lefoglalt ezüst koronákat, ezüst dinárokat és két darab aranygyűrűt a saját cédjaira tartotta meg. Milakovic 1921 április 23-án járőrön száz dinárt követelt és kapott Grujin Szretentől, hogy annak egy kihágását elhagyassa. Milakovic és Jovanovic elulajdonították a plávnai csendőrőrs által elkobzott vadászfegyvereket. A szombatra kitűzött tárgyalást el kellett halasztani, mert a beidézt tanuk nem jelentek meg.

Dr. Dettre Iános bevédli-irodáját Szegeden Valéria tér 20. szám alatt újra megnyitotta. Telefon 10-20. 1538

Iparosok és kereskedők figyelmébe. Kérnek a tanonctartó iparosok és kereskedők, hogy tanoncaikat potosan járassák iskolába, mert ellencsetben a most fennálló rendelkezések értelmében súlyos pénzbírsággal fognak sújtani: ha pedig tanoncaik iskolamulasztását igazolni óhajtják, a kapot intélapokat mindig hozzák be az intézet igazgatóságához, avagy csatolják írásbeli igazolványukat mellé, mert az intélapok nélkül az igazolás kereszülvitele kösedelmés. Az iparos és kereskedő tanonctartókra igazgatóság.

Dr. Ermenc József Sombor bővőgyász és sebész rendel a Weldinger palotában mindnap d. e. 9-11 és d. u. 3-5. 1572

— Négy betörésért három és fél évi
börtön. Noviszadról jelentik: Tatice Mitvoj bácskagradyisei földműves 1924 december 1-én Obrovácon Jovin Bogdántól egy malacot lopott, majd december 3-án Bácskapalánkn egy ójszaka két dohánytőszdét tört fel és onnan 4500 dinár értékű dohányműt lopott el. Két nappal később betört Szvilarev Lázár bácskapalánki lakos lakásába és onnan egy tollkabátot lopott el. A tollkabátot később kölcsönadta Lackó Pál petrováci napezámocnak, aki pedig tudott arról, hogy a kabát lopás után került Taticehoz. A noviszadi törvényszék múlt évi augusztus 11-én három és fél évi börtönrre ítélte Taticeot, míg Lackót organdaszá; miatt három havi fegyházzal büntette. A felelbiteli bíróság szombaton helybenhagyta az előtárs ítéletet, amely jogerőre emelkedett.

— Kézrekerült csirketolvajok. Kuláról jelentik: A kulai rendőrség elfogott két csirketolvait éppen abban a pillanatban, amikor az őszelapót; tyúkókból nagy lakomát akartak rendezni. A tolvajokat, Lakatos (Busa) 17 éves cigányfiút és Galhaj Katalin parasztnőszonyt a rendőrség átadta a kulai igazbíróságnak.

— Marólugot ivott egy két éves gyere-
k. Pancsevórol jelentik: Ambrus István vojivocai gazdálkodó két éves kis fia egy őrizetlen pillanatban egy bögréből viz helyett marólugot ivott. A mérreg megölte a kisfiút, mielőtt az odahívott orvos segíthetett volna. A szülő ellen gondatlanság miatt eljárás indítottak.

A VI. Ljubljana Nemzetközi Minta-
vásár 1926. évben június 26-tól július 5-ig lesz megtartva. Az időpont igen kedvező arra, hogy az összes gyárosaink és nagykereskedőink, mint kiállítók résztvevessenek azon. A Ljubljana nagyvásárok mindig igen látogatottak, s azon nagy kötések történnek. Az érdeklődők forduljanak a Mintavásár igazgatóságához, Ljubljana. 1869

— A Jadranszka Strazsa mozicso-
szervezo a beogradi központól egy érdekes filmet kapott, amelyet esütörtökötől vasárnapig fog bemutatni a Korzai mozi. A film a jugoszláv filmipar első gyártmánya és az adriai tengerpart szépségait tárja a néző elé. A film a Jadranszka Strazsa propaganda céljaira készült.

Hölgyek figyelmébe! Szépségápolás és aromasságo legújabb módszer szerint. *Pompadour* kozmetikai szalon. Városház-épület. Próbakezelés díjtalan!

Kellemes meglepetés. A noviszadi *Divnyó* cég májól kezdve a legvégéig kellemes meglepetést kíván szerezni vevőinek és az egész fogyasztóközönségnek. Lehetőséget kíván nyújtani arra, hogy elsőrendű csokolé- és gyarmatárakkal, leszállított árákon, fedezhesse mindenki kívánságát, ezért nagyvárosi mintán *14 olcsó napot rendez.* Felhívjuk olvasóinkat, hogy saját érdekükben használják ki ezt a kedvező alkalmat. 1462

Konobarski AC folyó hó 21-én d. u. 1/3 órakor évi rendes közgyűlést tartja a London-féle (vagy Bácska) vendéglőben.

Kérjük a MOUSON CREME
igen t. fogyasztóit, hogy a külső kartonon feltüntetett számot okvetlen őrizzék meg, mert szerencsés esetben igen értékes ajándékhoz juthatnak. — Bővebbet ugyanezen lapmárciusi számaiban 124

A Hakaoh és Reusz szuboticiai eszdő ifjusági egyesületek f. hó 27-én, szombaton este fél 9 órával kezdettel a Ljubanban felmezes Puribáljat rendezték. A kikétevedésből meghívott nem kaptak, forduljanak a vezetőséghez. Meghívó kívánatra felmutatandó!

Epekövet, homokot és kavicsot feloldja a *Radon víz.* A napi fogyasztás 0.6 literrel literre fokozható.

Plerrot-bál Szentán. Szentáról jelentik: A szentán Hazafor Sportegyesület február huszonötödikén, szombaton, tékonycéha Plerrot-báljat rendez.

Révesapok, sör-, bor-, víz- és gőz-
mindenféle részütvények szodell után, csapágyak, stb. legolcsóbban Brača Goldner légszekerény, faburor és rézárganyrában szereshetők. Szubotica, Jovanovic ul. 20.

Kraljevégi palsgó
a vezető mérka

Női- és gyermekleheteműt a legújtanosabb áron a *Dama* fehérneműszalon készit Toltojeva (Ób.-u.) 21.

Bágvadt, levett, dolgozni képtelen
erzvéneknél a természetes *Ferenc József* keserűvíz szabadba teszi a vérkeringést és emel a gondolkodó- és munképességet. Beható körülmények között a bajban bobizonyult, hogy a *Ferenc József* víz neurasztóniás betegéknél is rendkívül lótekonny hatású hashajtó. Kapható gyógyszerárakban, árokeriárakban és füszerüzletekben

KÖZGAZDASAG

A vámhitel

Szinte érthetően, hogy azok a jogszállítók kereskedők, akik külföldről hoznak be árukat, semmit sem tesznek a vámkönyvtételek érdekében. A vámtételek oly magasak, hogy sokszor az áru értékének 50-100 százalékát kell kifizetni vám felében. A jó bontású kereskedő az árut a külföldi gyárostól, vagy nagykereskedőtől hitelezve adja, az, aki árít ad, vár a pénzére addig, amíg a kereskedő is pénzt lát, az állam azonban nem ilyen türelmes, a kiszabott horribilis vámtól a kereskedő köteles megfizetni, jóformán még mielőtt az árut látta volna. Sokszor megesik, hogy a kereskedő kasszájában nincs pénz, a vámtól azonban ki kell fizetni, mert különben a fehérrég még jobban megdrágítja a vámtól. Ha a kereskedőnek bankköltséggel nem áll rendelkezésére, kénytelen borsos kamattal magánhitelt igénybe venni. A szerényebb forgatókkel rendelkező kereskedő cégek válságát nem egyszer okozta már az, hogy egész teltükük hónapokon át a vámba volt befektetve.

Már minden országban ismerik a vámtól futókérdést. A vámtólval megbízható bankgarancia, vagy jelzálogi bekebelezés mellett hitelez a vámtól a kereskedő részletekben fizetheti azt meg. Nem hisszük, hogy ha a kereskedők és a gyárosok érdekképviselettel érélyes akciót kezdenének a vámtól érdekében, a kormány elzárkózna az elől, hogy a hazai vállalatoknak ezt a kedvezményt megadja.

Halászegyesület alakult Petrovoszlón. Bácspetrovoszlóról jelentik: Hatvan petrovoszlói, vranjevói, novibecsei és sztaribecsei halász Petrovoszlói székkel helyi halászegyesületet alapított. Az egyesülés célja, hogy a halászok megküzdhessenek a gazdag bérlők konkurrencijával és önállóan bérelhessenek halászföldet, mert a bérlők az albérletből elhúzódnak. A halászegyesület tiszteletbeli elnöke Vlaszka N. Nebojsza petrovoszlói jegyző, elnökök Tilinkov Lázár, alelnökök Varga Sándor (Novibecse), pénztárossá Szabó Mihályt, jegyzővé Gonozó Ferencet, ellenőrké pedig Bálint Antalt (Vranjevo) és Gabrics Dusánt (Sztaribecse) választották meg.

Bács megye eladta a paragevai kőbányát. Szomborból jelentik: Bács-Bodrog vármegye véglegesen megkötötte a noviszadi Bazalt R.-T.-gál a szerződést, amelyben két millió dínárt eladta a paragevai kőbányát a noviszadi vállalatnak. A szerződést a megye legközelebbi ülésén terjesztik elő jóváhagyás végett.

Versceen, Pélmonostoron és Szomborban új kirendeltségeket állít fel a munkáskamara. Beeskerekről jelentik: A munkásszakszervezetek vezetői szombaton konferenciát tartottak Versceen. Tutics Pavle a noviszadi kamara titkára bejelentette, hogy február 28-ikán közgyűlést tart a kamara és Versceen, Pélmonostoron és Szomborban új munkáskamara kirendeltséget állítanak fel.

Az Ericsson r.-t. terjeszkedése a Vajdaságban. Beeskerekről jelentik: A bánáti gazdasági élet fejlődésénél jelentős állomása, hogy egy nagy világcég most képviselőket létesít a Bánát nagyobb városában. Az Ericsson (Elektron és Homolka) K. V. R.-T., amelynek főirdekelettsége Svédországban van, azonkívül osztrák és magyar tőke is részes benne és amely gyengeáramú elektrotechnikai cikkek előállításával foglalkozik, a Vajdaság és Szerémség területén vezérképviseletet létesített, amelynek vezetésével Maller Béla szuboticei öblevelés gépészmérnököt,

nyugalmozott posta- és táviradalmiszeri főosztályvezetőt bízták meg. Maller mérnök jelenleg Beeskereken szervezi meg az új vállalatot, azután a Bánát és a Bácska többi városában végzi el a szervezést. Maller, aki régebben a beeskereki, majd ennek áthelyezése után a noviszadi postaiszakszervezet műszaki vezetője volt, már husz év óta foglalkozik gyengeáramú elektrotechnikával és a Vajdaság területén száz telefonközpontot és hálózatot létesített, ugyanezen svár gyártmányával. Az Ericsson-cég foglalkozik rádió szerkezetek gyártásával is.

Az Ujedjinjei Banka csődtárgyalása. Beogradból jelentik: A beogradi Ujedjinje Banka ügyében szombaton reggel kezdődött meg a csődtárgyalás a beogradi bíróságon. A tárgyaláson több mint kétszáz betétes jelent meg. A tárgyaláson rendkívül izgalmas hangulat uralkodott. A bíróság felszólította az érdekelteket, hogy válasszanak maguk közül egy bizottságot, amely a csődtörvény felosztásánál valamennyiüket képviseli. A betétesek azonban nem tudtak egymás közt megegyezni, végül is úgy döntöttek, hogy mindegyik csoport külön listát nyújt be és a listákból azután összeválogatják a bizottság tagjait.

A sósav forgalombahozásának szabályozása. Beogradból jelentik: A közegészségügyi minisztérium — mint ismeretes — nemrég szabályozta a sósavgyártást és annak forgalombahozását, ami azonban rendkívül sérelmes egy a sósavgyáratokra, mint a sósav árusításával foglalkozó kereskedőkre. Csütörtökön délelőtt a kereskedelemügyi minisztériumban az összes érdekelteket részvételével konferencia volt, amely azonban eredménytelenül ért véget, mert a közegészségügyi minisztérium újabb korlátozásokat akar a sósav forgalombahozása körül, míg a kereskedők azt kérték, hogy a minisztérium tegye lehetővé a sósav korlátlan árusítását.

Az 500 dináros rejtély

A Bács megyei Napló szombati példányai közt két olyan példány volt, amelyben a második oldalon

Utban Oroszország felé
Négyszáz ezer dínárt emelt el a cseh hajózási szindikátus noviszadi pénztárnoka

című cikk a következő címváltozással jelent meg

Utban Oroszhoz felé
A hajózási szindikátus négyszáz ezer dínárt sikkasztott

Ahinek bármelyik ilyen példány birtokába kerül és azt nyolc napon belül a hadórhivatalnak bejelenti,

500 dínár jutalmat

kap.
Aki a Bács megyei Naplóra előfizet, részletes a midreasi sorsolásban, amelyen ötven értékes tárgy és 50, 200, 400, 10.000 és 30.000 dínáros nyeremények kerülnek ki sorsolásra.

LEGSZEBB MODELLKALAPOK
„VULKAN”
BRAJER ÉS MÜLLER
NŐI KALAPGYÁRBAN 10877
SUBOTICA, HALPIAC

Gyűződjön meg, hogy csak **SILD** kalapiparnál kaphat divatos és olcsó női szalmakalapot. Régiék átvarrást és festését legújabb divat szerint készíti.
Subotica 1008 Csirkopiac

KINTORNA

Egy közismert bohém meséli:
— Mikor a Beograd-szállodából elköltöztem, egy hétig sirt a tulajdonos utánam.
— Igazán? Annyira szeretik magát? No és ez mindenütt így van?
— Itt például nem, mert itt előre lefizették a szoba árát.

Egyik beeskereki szállodába bedült egy utazó és szobát bérelt. Amikor behíja nevét és személyi adatait a vendégkönyvbe, a könyv kinyitott oldalán egy kellemetlen kis rovar szalad végig. A kedélyes utazó odahívja a szállótulajdonost és méltatlankodva mondja neki:

— Barátom, én már sok szállodában megfordultam és tapasztalatból tudom, hogy alig akad olyan szálloda szoba, amelyikben ne lenne féreg. De olyan szállodát, mint az öné, ahol a pokoska megnézi a vendégkönyvben a számszámomat, hogy könnyebben megtaláljon, ilyen szálloda, szavamra mondom, még nem fordult elő a praxisomban.

Mit mondott maga, hogy mikor lesz kopasz az egész emberiség?
— Tízmillió év múlva.
— Az más... Már egészen meg voltam rémülve... Ugy értem, hogy egymillió évet mondott.

Igaz, hogy már megint elbuktaták a vizsgán?
— Nagy kunszt! Ugyanazokat kérdezték tőlem, mint a múltkor.

Na, még mindig álmadamságban szenvedsz?
— Igen. Most már még a hivatalban sem tudok aludni.

Egy közismert főleg farkaságáról ismert gazdag szuboticei vállalkozóhoz egy játékonysági akció érdekében íráradó hölgy írt meg a napokban. A vállalkozó fanyar arccal fogadta a látogatót és azonnal belekezdett szokásos monológjába:

— Ha játékonyságról van szó, én vagyok az első, aki a zsebambo nyulok...
A hölgy végignézett a farkas gazdagon és megvetően válaszolta:
— Az igaz, de ott is tartja a kezét, amíg a vesztély elmulik.

TÖZSDE

A dínár külföldi árfolyamai
1926. február 20.

Budapest valuta 1252—1254
Berlin deviza 739—741 milliárd márka, valuta 734,5—738,5 milliárd márka.
London deviza 276.
Zürich deviza 9.125

Zürich, febr. 20. Zúrlat: Beograd 9.125, Páris 1855, London 25265, Newyork 519.25, Brüsszel 2360, Milánó 20865, Amszterdam 20810, Berlin 12360, Bécs 73.10, Szófia 370, Prága 15375, Varsó 65, Budapest 7270, Bukarest 225.
Beograd, február 20. (Magánforgalom): Páris 203.50, London 276.75, Newyork 56.80, Milánó 238.75, Bécs 792, Prága 168.50, Zürich 1095.

Noviszadi terménytőzsde, febr. 20.
Buza: 1 vagon bácskai 287.50 dínár, Tengeri: 2 vagon bácskai új, per március 5. 112.50 dínár, 4/5 vagon bácskai márciusi, 122.50—123 dínár, 1 vagon szerémi új 114 dínár, 2 vagon szerémi per március 15. 117.50 dínár, 2 vagon szerémi áprilisi, fővonalon, 130 dínár, 8 vagon szerémi, májusi, Indija paritás, 132.50 dínár, 2 vagon szerémi szárított 138 dínár, 3 vagon bánáti, aranyelo-

váló paritás, 117.50 dínár. Liszt: 1 vagon bácskai, 2-es 410 dínár. Irányzati változatlan.

Zagreb, február 20. (Magánforgalom):
Páris 204.50, London 276.80, Newyork 56.82, Berlin 1353.25, Bécs 801, Prága 168.68, Triest 229.25, Zürich 1096.

Csúgói gabonatőzsde, febr. 19. Buza májusra 167.25, buza júliusra 148.25, buza szeptemberre 141.825. Tengeri májusra 79, tengeri júliusra 82.25, tengeri szeptemberre 83.75. Zab májusra 41.75, zab júliusra 42.75, zab szeptemberre 43. Rózsa májusra 95, rózsa júliusra 96.875, rózsa szeptemberre 96.

Newyorki gabonatőzsde, febr. 19. Buza őszi vörös 195.75, buza őszi kemény 190.25. Tengeri 83.5. Liszt sp. w. el. 750—800. Az irányzat tartott.

Rádió-műsor

Hétfőn, február 22-ikén
(A drótok mellett szám a halláshozott jelentik)
Bécs (530): D. e. 11 és d. u. 4.15: Hangverseny. 8.15: Zenekari hangverseny.
Milánó (320): D. u. 4.30: Hangverseny. 9: Quintett.
London (365): Este 9: Varieté.
Prága (368): D. u. 5 és 8.02: Hangverseny.
Budapest (546): D. e. 9.30, d. u. 12.30 és 3: Hírek. Közgazdaság. 5: Tárogatóhangverseny. 8.30: Zenekari hangverseny. 10: Tánczene.
Münster (410): D. u. 4: Felolvasás. 8: Operaelőadás.
Breslau (418): D. u. 5: Strauss-hangverseny.
Róma (425): D. u. 3.15 és 8: Hangverseny.
Toulouse (441): Este 8.15: Hangverseny. 9.15: Tánczene.
Königsberg (463): D. u. 4.15: Operarészletek. 9.45: Operaelőadás.
München (493): D. u. 4.30: Quartett. 7: Hangverseny. 8.45: Zongora- és hegedűkoncert.
Páris (1750): D. u. 5.45 és 9.30: Hangverseny.
Berlin (505): D. u. 5.15: Hangverseny. 8.30: Zene-est. 10.30: Tánczene.
Darenty (1600): D. u. 5.15: Tánczene. 12. Modern táncok.

Kedden, február 23-ikén
Bécs (530): D. e. 11 és d. u. 4.15: Hangverseny. 8.15: Kabaré-est.
Milánó (320): D. u. 4.30 és 9: Koncert.
Prága (368): D. u. 5: Hangverseny. 8: Kamarazene.
Lincse (452): D. u. 4: Hangverseny. 7.30: Két előadás. 8: Operette-előadás.
Königsberg (463): D. u. 4.15: Hangverseny. 7.30: Operette-előadás. 10: Tánczene.
Budapest (546): D. e. 9.30, d. u. 12.30 és 3: Hírek. Közgazdaság. 5: Katonazene. 7: Operaelőadás. 10: Tánczene.
Brünn (521): D. u. 5: Zenekari hangverseny. 8.10: Operarészlet.
Geni (700): Este 8.17 és 9.15. Hangverseny.
Páris (1750): D. u. 5.45: és 9.30: Hangverseny.
Darenty (1600): D. u. 5.15: Zenekari hangverseny. 7: Tánczene. 11.30: Tánczene.

Dr. FÖLDES
MARGIT-CRÉM
PUDEP, SZARFAN esodaszéppé teszi. Ujjból mindentől kapható. Veszélyképpie el: Heller, Vel., Kikinda

PATRIA
szérum termelési titkosít
SUBOTICA Telefon 60
Szállít mindennemű szermot és o táanyagot
lényegesen olcsóbb áron.
Díjtalan körmegeállapítás és felvilágosítás

NYILTTÉR.

Fájdalommal telt szívvel tudatjuk az összes rokonsággal, jó barátokkal és ismerőssel, a hűn szeretett és felejtethetetlen férj, apa, após, nagypapa és dédapa

Pillischer Adolf urnak

boldog házassága 56-ik és életének 87-ik évében 1926. évi február 14-én ráni Szent-vedés után történt elhunytát.

Hűlt tetemét f. hó 15-én a stari-bečeji izr. temetőben helyezték örök pihenőre.

Örök béko legyen osztályrésze!

Stari-Bečeji 1926 február 18.

Özv. Pillischer Adolfné szül. Graby Róza hitves. Herbst Samu és neje sz. Pillischer Ida veje és leánya. I. Bossányi László és neje sz. Herbst Margit unokái. Bossányi Évike dédunoka.

Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak, kik felejtethetetlen férjem, fiam, illetve testvérünk elhunytával fájalmunkat részvétükkel enyhíteni iparkodtak, ezuttal mondunk hálás köszönetet.

Özv. Weitzenfeld Marcellné és családja

Özv. Weitzenfeld Illésné és családja

1574

Oglas

Poverilački Odbor stečajne naše predužene firme „Parne Crepane i Cigljane d. d. u Vel. Kikindi“ zaključio je, da će crepanu, koja se nalazi u Vel. Kikindi, za ovogodišnju sezonu, t. j. od 1. marta, do 31. oktobra 1926. godine dati u zakup i to pod sledećim uslovima:

1. Zakupac dužan je fabriku najkasnije do 15. marta t. g. u pogon staviti.
2. Sve troškove, skopčane sa pogonom crepane, dužan je zakupac da snosi, izuzev osiguranje fabrike od požara i troškove, skopčane sa održanjem industrijskog koloseka.
3. Ponudjači imaju svoju zatvorenu ponudu najkasnije do 25. februara 1926. god. do 12 sati pre podne podneti predsedniku poverilačkog odbora, g. Marku Bogdanu, upravitelju Privredne Banke d. d. u Veliki Kikindi.
4. Oferiti će se istog dana u 3 sata posle podne u advokatskoj kancelariji stečajnog staratelja, Dr. Jakova Wolfa, otvarati i istodo no će poverilački odbor o istima rešiti.
5. Poverilački odbor nije vezan, da primi najveću ponudu već zadržava sebi pravo, da slobodno reši o ponudama i ako to nadje potrebno, da odredi eventualno i usmeno nadmuduje.
6. Svaki ponudilac ima da polaže pri predaji svoje ponude vadium od 20.000 dinara, do ruke predsednika poverilačkog odbora.
7. Sve troškove dužan je onaj ponudjač da snosi, oja će se ponuda primiti.
8. Zakupac dužan je fabriku u dobrom stanju odneti i nakon isteka zakupnog roka u isto takom stanju vratiti, u kakvom ju je primio. Radi obezbeđenja ove svoje obaveze dužan je zakupac poliziti kanciju, ili pružiti bankovnu garanciju do iznosa, kojim će stečajni odbor odrediti.
9. Porezi, koji spadaju na pogon dužan je zakupac da snosi.
10. Zakupac dužan je ugovore, sklopljene sa radnicima i nameštenicima preuzeti i nadoknaditi stečajnom staratelju do dana dražbe izložene gotovo izdatke, koja je istrosio u svrhu stavljanje fabrike u pogon i koji iznose od približno 40.000 dinara.
11. Zakupnik ima se odmah po primanju ponude za celo zakupno vreme do ruke stečaj. staratelja u napred u gotovom isplatiti.
12. Ponuda ispod 120.000 din. uopšte neće se uzeti u obzir.

Poliziti izveštaj može se od stečaj. staratelja dobiti.

Dr. Jakob Wolf

stečaj. staratelj.

1558

Köszönetnyilvánítás

A SREČA Jótékony Kihásztó Egyesület kedvezményesen kihásztó és temetkezési díjat minden levonás nélkül a legpontosabban kifejezte nekem, amiért kötelességemnek tartom az egyesület vezetőségének a nyilvánosság előtt köszönetet mondani.

Sefesics Katalin

Ki tud róla?

Keresem Blesić Miklóst (Nikola). Jelenlegi kora körülbelül 26 éves, születési helye Osijek. A saboticiai menhelyen nevelkedett, később, mint kereskedő inas Csehdomölkön, Csomán és Szombathelyen volt. 1917-ben újból Suboticán ön alkalmazásban. Beogradban lakó nagynénje keresi örökség végül. Aki megtalálja vagy címét megadja 1000 dinár jutalmat kap. Leveleket e lap kiadóhivatalába kérem címezni „Doktor“ jellegre.

20.000

dinár segélydíjat fizet és 25 din. pótdíjat szed elhalt tagjai után a „Ciril Method“ temetkezési egyesület. Alapszabályok jöv. hagyva. Tagokat felvesz reggel 8 óráig d. u. 4 óráig. Iroda: Burnac István kereskedő, V. kör, Bene Sudarević ul. 103.

Alapító tagok felvételnek:

- Bogić Miloš kereskedő, III. kör, Beogradski put
- Belinović István kereskedő, II. kör, Masarikova ul.
- Vetro János kereskedő, VII. kör, Cara Lazara ul. 23.
- Fejes Károly kereskedő, VI. kör, Stipe Grgića ul.
- Kuthalek Ferenc kereskedő, VI. kör, Save Tekelije ul. 62
- Szabó Ferenc kereskedő, VI. kör, Save Tekelije ul. 30
- Futó Mátyás kereskedő, VI. kör, Iliška ul. 17
- Riesz Dezső kereskedő, V. kör, 13 Novembra ul. 11.

Ertesítés

Tisztelettel értesítem a n. é. öröktető közönséget, hogy Suboticán a Mikuska (Lengyel-féle) gőzmalmot saját kezelésembe vettem át és ezt modernül átalakítva abban a kellemes helyzetben leszek, hogy legolcsóbb napi árral valamint előnyös vámörléssel a legmesszebbmenő igényeket is kielégíthetem.

Kérem az igentisztelt gazdaközönség, kereskedő urak és jó ismerőseim szives pártfogását.

KORPA minden mennyiségben olcsón kapható.

Teljes tisztelettel
Kohán Vince

1509

Férfi-, női- és gyermekruha üzletet volt Rudicska (gyümölcs piac) helyeztem át. Régi üzletben megmaradt árakat féláron árusítom.

1081

Földes Samu

VIGYÁZAT A CIMRE!

Ella Garay felsőruha iparművészeti divatszalon Kralja Alexandra ul. 9. Halbr. ház.

1505

Budapest—Wieni tanulmányutamból hazakerkeztem; óriási választéku művészi modellekkel, divatlapokkal, különleges ruhadíszekkel. Kérem továbbra is a tisztelt hölgyközönség szives pártfogását. Az eddiginél 50%-al olcsóbb árak.

Segits magadon, az Isten is megsegít!

Első Sombori Kihásztó és Temetkezési Egyesület

alakulóban van és tagokat vesz fel. Az egyesület ugy a kihásztul valamint elhalt tagjai után

20.000 Dinárt

fizet ki, ennek ellenében az esetenkénti díj 30— Dinár. Az egyesület tagja lehet mindenki korra való tekintet nélkül az alapszabályokban lefektetett feltételek mellett. A tagok az egyesület megalakulása utáni napon jogaik élvezetbe lépnek. — Azon tag, aki 400 esetet befizetett, fizetési kötelessége megszűnik, könyvecske és nyugdíjba megy, jogai továbbra is fenállván, hűség vagy elhalálozás esetén megkapja a

20.000 Dinárt

A kihásztul osztályhoz tartozó tag ha elhalna, a befizetett összeget teljes egészében hozzátartozóinak visszafizettetik.

Bővebb felvilágosítás nyerhető: Vojnits István Kralja Petra ulica 17., Dr. Abramovic ügyvédi iroda, Ludwig Mihály fodrászüzlet, Sümögi Sándor Subotica, Harambaki-égyes ulica 1. szám.

JUGOSZLAV SZERB és HORVÁT NEMZETI ZÁSZLÓK

tiszta gyapjuból, színe nap és víz ellen garantált

75 cm széles 120 cm hosszú Din.	70.—
100 cm széles 150 cm hosszú Din.	100.—
110 cm széles 200 cm hosszú Din.	160.—
120 cm széles 250 cm hosszú Din.	200.—
150 cm széles 300 cm hosszú Din.	300.—

szállítunk bérmentve az összeg előre való beküldésnél vagy utánvétellel.

KLEIN i WINKLER SUBOTICA, Trumbićeva ul. 22
Viszonteladók kérjenek ajánlatot!

„SLAVIJA“ Pokopno Udruženje Subotica

tisztelettel értesíti tagjait, hogy az új vezetősége megkezdte működését. Az új vezetőség céljaul tűzte, hogy a legerélyesebben rendet teremti az egyesület működésében és a legszigorubb módon felülvizsgálja az egyesület eddigi működését.

Egyben tudomására hozzuk t. tagjainknak, hogy a közgyű és által hozott határozat értelmében a f. hó 18 án tartott választmányi ülésen egyhangu határozattal a volt tisztviselői kapt a további működéstől felfüggesztette.

Egyben értesítjük, hogy a befizetéseket f. hó 23-án d. u. 5 órakor a következő sorrendben eszközli: 965, 1160, 900, 1055, 959, 336, 869, 1195, 692, 596, 120, 1165, 828, 1044, 1109, 277, 466, 1094, 199, 705, 1115, 700, 1092.

Felkérjük a t. tagjainkat, hogy a befizetéseket pontosan tartsák be, hogy a további kifizetéseket az egyesület eszközölhesse.

Ivan Zvekanović s. k. Djuka Marković s. k.
tajnik 1392 elnök.

Eladó

nagy bácskai községhez 1 km-re fekvő 81 katasztrális hold előrendű

szántóföld

Gyönyörű szántóföld, gyönyörű új épületekkel

Cim a kiadóban

1576

Figyelem! Olvassa el!

2 elegáns bútorozott szoba Novisadon azonnali kiadó. Ugyanabban a házban kedvező feltételek mellett elsőrendű házikoszt kapható. — Bővebbet: **Bottić Sava Novisad** Futoski ulica 102.

Chamotte-tégla és liszt Keramit tégla és lapok Gáz-, fűtő- és f. részvény. Gáz- és f. részvény. **Findeisen Gustavi Drug** **Novisad** Hotel Orient épület, Telefon 439.

ÚJ ÜZLET

Raktáron tart nagy választékban a legmodernebb női és férfi cipőket. — Milyen leszállított árak!

NESNIDAL GYULA
Subotica, Kaszinó épület.

Komplett

jégcella berendezés 25 lt. cella-értel. Jelenlegi árú előző a

Häfner-féle gőzmalmomnál, Novisadon

1520

HAZASSÁG

Bendőülne vagy hozományjal feleségül venni intelligens urleányt...

Házasságot Jugoszláviában több családdal elintézek...

Férőhöz adnók 28 éves intelligens házas nevelési árvalányt...

Cukrászsegéd Budapesten tanult, önálló munkás...

KIÁRUSÍTÁS! K. Váncsó mezőgazdasági gépek...

LEVELEZÉS Refektor. I can't come that I come Sunday.

Dítle! Miért nem válaszol leveleimre? Kérem adon megbízható címet...

3 HP Szívógázmotor komplett eladó. Látható Teltsch Gáspár

FOGLALKOZÁS Szalmakazalozók, szarvasmarazótengelyek...

Vándormozsi Patisse Kocsi mozi saját villanyvilágítással...

Vándormozsi Patisse Kocsi mozi saját villanyvilágítással...

Stabil gépész. géplakart. esztergályos és szepitő...

Gépész-kovács. ki gazdaságokban huzamosabb ideig már alkalmazva volt...

Önálló, elsőrendű géplakartot keres azonnali belépésre...

Intelligens deustche Fräulein spricht deutsch...

Elsőrendű vendéglőhöz intelligens társat keresünk...

Naponta friss pörköltkávét készítő Sugar Manóval

Állást keres jelenkoru intelligens izraelita nő...

Sofőrül állást keres szakképzett európai és vizsgával...

Időmezielőnéstől által aszsony felszerelt rövidáru üzletbe keresik az ajándékos...

Prima minőségű fenyőfa kapanyok nagyban eladása

Szörmeleltészet. Elvállalok garancia mellett különféle szörmeleltést...

Kézzel varrott PAPLANT csak kereskedőknél...

ALADÁR SIGHERMANN (Industrija Jorgana Staro-Beče)

Ajánlunk néhány intelligens és nagyvonalú nevelőnőt...

APRÓHIRDETÉSEK

Bürkereskedőség. Állást keres. Komárom László...

Mezőgazdasági gépek MAV. garnitúrák MAV. csepők...

MASSEY HARRIS gépek, márkák és GISMO-OROK.

Garay felsőruh divatszalonba tanulmányok felvétele...

Olasz. Szalmából formakészítők darabja 5 centimétertől 10 díni...

16 házban való feánvok tanulónak varrhoz felvétele...

Wirtschaftlerin die gut und auch Landwirtschaft versteht...

Asztalosok részére, víz és polturban oltható, minden színben...

Gyakorlott magyar gépész gépiró este 7-10-ig...

Önálló tüzlembert keresek: állandó munkára...

Bürkereskedőség. ki az ipari munkában is tartas. állást keres...

Kisérőnek fürdőhelyre vagy társalgóhöz...

Magyar 40. hadosztály (szőke), gyermektelen, nagyvonalú...

RE-LAM AR 250 din. helyett 175 din. csomagolva, postán...

Gyógyszerész. neveles. Jugoszláv állampolgár...

Gyermeektelen házaspár állást keres. a férfi szobanéz...

Orvosi rendelőbe munkaközvetítővel győzködés...

Fahivatalnok husz évi gyakorlattal, jó detalla...

Nyomdász, aki a szerb és magyar nyelvben...

15 dinárért 12 darab vagy 30 dinárért 25 darab...

Fiatal szilvárt és kárpitossegéd azonnali belépésre...

Cukrászdába, szőlőbe, egy új és jó megjelenésű...

Fiatal vas- és vegyeskereskedőség. beszél magyar és szerb nyelvet...

Fiatal cukrászsegéd állást keres március 15-iki belépésre...

Orvvédelőtől állás elfoglalnék nagyobb városban...

ELŐNYOMDÁT MODERNUL FELSZERELVE

VÉTEL-ELADÁS Autó. Iókarban levő, teljesen üzembékes...

Bérlházak, üzleti házak, bármilyen szakmában...

Eladó ház, azonnal beköltözhető. VI. Sipe Gyúria (Kálman) ul. 43.

Eladók jutányosan egy-kapás házhelyet Szeredi úton...

Schlager-féle BÖRÖNDÖK és BÖRÁRUK

Fehér könyvberendezés fehér hálószoza...

Azonnal eladó 100 literes telek, pálinkához építők...

Eladó 30 HP Hoffer svári magánjáró motor...

Eladó 50 darab szilvárt szarvasmarha...

Keresek megvételre hordókat 25-300 literig

Fonodaberendezés és egy változó fonoda eladó...

Blokk. teljesen jókarban, Ugyanott iróasztal eladó...

Eladó 8 HP Robert tanácsos magánjáró...

TÜKÖR-BORITÓ MUHELY Töltött, szekrény, kőni, egyszerű és CSISZOLT

Lakházam és mellette bármilyen üzlethez alkalmas emeletes ház...

HELMER MINÁLY villanygép szerelői részlegével

Eladó minden elfoglaltat Áron három garnitúra...

Gyenge férfiak... (Gyenge férfiak...)

Szívógázmotor 30 HP 2 pár hengerral...

Piliszi országomban Gombbevonás Gépjármű

Utatónk megvételre az új falatemberrel keresik...

Gépjármű, bűntudat, itogatás...

Ház Subotica főterén ültetve...

KORZÓ MOZI

Egész héten

Az élet tékozlói

Cecil de Mille mesterműve, mely méreteiben a Tit páncsolatot felülmúlja

Főszereplők:

Vera Reynolds, Rod la Roque

Az esti előadások között 12 tagú énekkar emeli.

Rendező helyűrak!

LIFKA MOZI

Hétfő-szerda

A nagykereskedő drámafilm

TARZAN

II. befejező része

Csütörtöktől

A trokadero csillaga

valamint

INRI

az emberiség filmje

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és címzés közzétételére számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felhelyezett jelölésű leveleket továbbítunk. Kérdések kódokért a postaszolgálatnál megtekinthetők.

Fajmókék magyarországi keresztezésű edzői, orvosi törzsek, azonos, jüvedelmező, teljes képességgel kaptarostól eladók. Lencz Géza, Subotica, Segedni-ski Vinograd. 1546

Kiseb család házat venni. Ajánlatok kiadókba. Olcsó felkérés. Kérlek. 159

10 éves 8 HP Máv. gy. lyós cséplőgarnitúra. eladó. Körtvélyesi József, Csurgó. 1440

Dobormann kutya eladó. Feljelen dresszírozás. Malhotka Ferenc, Senta ut. 192. 1540

Eladó Horkoson Bodor Miklós szőlőbirtokán 28 hektoliter ábrós és 300 hektoliter ültet. 1469

Prima komló dugványok napiáron kaphatók. Hoffer Samu, Sombor, Dragutinova utca. 1457

Maisal vasuti felüljáró, közvetlenül sombor vasut mellett. VIII. kör. Jagovinska ul. 37. számú ház és hozzá tartozó 1 láné kerttel eladó. 1331

Üzlethelyiségek. Radics utcában részletfizetésre eladók, azonnal átvehető. Földes ruhafőnök. Gyilmes piac. 132

Főmunkásnök. Önálló fránya munkára esztendővel ellátással és tanulmányok felvételére. Jelentés női divatterembe. Subotica, Aleksandra u. 11. Kör. földszint hátul az udvaron. 1363

Teherautó. 3-4 tonnás Adler gyártmány, új gumikkal, legjobb állapotban. Jutányosan eladó. Bővebbet Eszög & Hadnagy, Ruma. 1475

Rizling, kövidinka, veltelini és slanka szőlőfaják és vesszők megkaphatók. Judasi Bohó szőlőtelepén vagy Balai ut. 44. Ugyanott külön új bor jutányosan aron kapható. 1497

Harmónium, afrikai használt, 5 oktávós, 23. változatú, eladó. Zsivko Tósty, Nőváros. 1492

Eladó a Szegedi utcán egy telek, mely üzlet részére is alkalmas. Bővebbet Bleszák telep 21. 1487

Elegáns fodrászberendezés jutányosan eladó. Bakó, Sombor, Atanacovica 1. 1442

Eladó egy eredeti Singer centrál, sima szabáscső. Megtekintés Grunfeld cipőüzletben. Trg. Ciril i Metod 7. 1421

Gyászkuccsik jutányosan eladók. 2 db fekete, fekete fehérrel díszített és 1 db nyitott fekete arany. Cím a kiadóban. 1394

Új zongorák, pianók, csakis elsőrendű márkákat, a leghíresebb lejárta részletfizetésre kaphatók. 10 éves jótállás mellett. Legnagyobb választék az országban. Kaphatók Kain Lajos hangszerkereskedőnél Subotica, Városháza. 700

NARODNI BIOSKOP

Utoljára! Február 21. Utoljára! KINOK KERTJE 6 felvonásban. - Főszerepben Sessat Hayakawa MALAJI LEBUJ 6 felvonásban. - Főszerepben Stuart Webbe Mind 6 film egyszerrel!

Csak 3 napig! Február 22., 23., 24. hétfő, kedd, szerda AMIG EGY ASSZONY ELJUT ODAIG Főszerepben MARCELLA ALBANI Életkép a párisi apacsvilágban 6 felvonásban

Elegáns, komplett ebédlő és ülő szobabutor, egy komplett, igen finom ebédlő service, függőpad és kályha jutányosan aron eladó. Cím a kiadóban. 1413

KÜLÖNFÉLE

Figyelem Nyugalmasított cseredek ad felvilágosítókat minden katonai ügyben: sorozás, aktív szolgálata idejének megszabásáról, katonai szolgálati idő megrövidítéséről és katonai szolgálattól való felmentés stb. chhez jog van. Gyálalán mindenki, ainek dolga van katonai hatóságokkal, forduljon hozzánk. Nemzetközi Tudakozó Iroda Subotica, Kralja Aleksandra kilenc szám. 1384

Nagy világos garázhelyiség tartó aranyal, garázstételek két szobás lakással azonnal kiadó. Jugovics (Erdő) u. 7. 1436

Malmot bérbe veszek. Azonnali átvételre keresek egy üzemben lévő kisebb malmot, vízi erőre vagy szélvőzámotokra berendezett malmok előnyben részesítve. Ajánlatok pontos leírással. B. Rajic Sándor, Sombor, Sivački put 29. 1476

Zongorák, pianók, legmodernebb és legfinomabb kivitelben. Párizi zongoratermeiben Vel-Kikindán kaphatók. E szakmában legújabb és legolcsóbb beszerzési forrás hazánkban. Részletfizetésre is. 138

101 bevezetett okmányok eladó, csodaszép bérbe kiadó. Cím a kiadóban. 1384

Butorozott szoba két férfi részére vagy fiatal házaspárnak kiadó. III. kör, Ivanova ul. 1510

3-4 szobás lakást keresek házzátartozó melléképületekkel a központban, vagy a központ közelében. Ajánlatokat ár megjelöléssel Benker & Co. Subotica, Jakovljević sueditör részére, kérek. 1458

Kétágvas butorozott szoba, csodaszép ellátással kiadó. III. Ivanova ul. 10. 1328

Két elegáns, butorozott szoba konyhaszükséglettel kiadó, cím a kiadóban. 1455

Ortopéd cipőket készítenek ferde növevény, rövid vagy érzékeny lábokra, Szék- orvosok által előírva, Klein Jenő, Subotica, Pásteva ul. 6. Ugyanott saját készítésű kimaradt cipők saját árban kaphatók. 157

Borbélyok, figyelembe! Legjutányosabban kőszőrül Alekszandar Gubani mőkészőnél, Subotica, Rudiceva ul. 4. 912

Irodának alkalmas nagy utcai szoba előszobával, kiadó. Bővebbet 9 és 11 óra között Schwarz Testvérek irodájában, Novisad, Ribari ul. 11. 1100

Vidéki helyek és munkajavítást és drágább foglalatást megengedjük Blaha órák és órászerepél Subotica, Edénypiac. 1398

Butorozott szoba konyhaszükséglettel kiadó. III. Ivanova 24. 1548

Üzlet, iroda, raktár, melléképületekkel Subotica, központban kiadó. Dr. Mammál, Butor. 1543

Keresek 2-3 szobás lakást, melléképületekkel. Ajánlatokat kérem a kiadóhivataltól. 1513

Utevelek konzuli felmérését legolcsóbban végző. Beküldés posta útján. Nemzetközi Iroda, Kralja Aleksandra 9. 1555

Engedélyeket vagy bizonyítványokat, bármilyen méretű legyenek, bármilyen illetékes hatóságnál, ha kívánja gyorsan és biztonságosan megkapni, forduljon bizalommal: Nemzetközi Tudakozó Iroda, Kralja Aleksandra 9, Subotica. 1556

Szópen butorozott két lakos utcai szoba, külön bejárattal, kiadó. Cím a kiadóhivataltól. 1578

Közvetlenül: Adó- és vámügyekben, mindennemű engedélyek beszerzéséről (trafik, vendéglő, ipartörz stb) állampolgársági és ittartózkodási engedélyek, nyugdíjrendezés, utlevél és vízum beszerzéséről az összes államokba. Levelezni és értekezni lehet írottával bármely nyelven. Nemzetközi Tudakozó és Bizományi Iroda Subotica, Kralja Aleksandra ul. 9. 1553

Gumibőtyözött bármilyen nyelven készítenek Molnár József Subotica, Frankopanska utca 25. Megrendeléseket a Bácsmegeyel Napló kiadóhivataltól elfogadjuk.

AEG vetítőgépek mezeiberendezések, vetítoszén és FILMATTRAKCIÓK ORIENT-FILM D. D. SUBOTICA TELEFON 8-87

BAMULATOS OLCSÓN ELADÓ: Arany, ezüst zsebkönyv, férfi, női gyűrűk, aranyláncok, cigarettatartók, ráglantabátok, utazóbundák, nőiingek, nyári takarók, vászontézőzimmunkák, cirilbetűs írógépek, különféle illatszerek, kölnivíz, Champon, Bayrum, parfümök, Sultana kávé, finom rozgolyó két személyes új matraccal és gőzfűszerténnel. Nagyon menyeségi finom, csapizsöveget, férfi és női raglanok, egy 4-es és egy 3-as Wertheim-kassza, F. Kiss adásvételi intézet Subotica, VI. kör, Trumbiceva utca br. 11. Csirkepiac.

Mezeiberendezés komplett, motorral és dímmalval eladó. Laping Antal, Hajföld. 1516

Nea-Crem legmegbízhatóbb arc- és kézápoló KÖRÖM GYÖVÉSZTEREM VÁROSHÁZA SUBOTICA

Használt Fordson traktorok és autók vételére és eladására legolcsóbban és legelőnyösebb feltételek mellett foglalkozik Földvári Béla, Staribocai, Telefon 83. 10204

Dunaparti homok 200 dínár.azonban rakva ab. olcsóvalo kapható. József mézszegelőnél, Bogozievo. 640

Féltáron vásárolhat üzlethelyiséget - miatt kész férfi, női és gyermekruhákat, borkabátokat, gumiköpenyöket. Olcsó raglán, férfi vagy női ruhakabát 550 dínár, gyermekruha, kék vagy tölkeabát 350 dínár, Borkabát 100 dínár, Esőkabát 200 dínár, míg a készlet tart. Vidékre utazással, meg nem felelés esetén a pénzt visszaadom. Régi helyiség főtér, új helyiség februártól kezdve Gyilmes-piac, Földes Samu. 9

Bánáiban 122 hold föld 6000 dínárért birtoklást, épületekkel, 50 hold buza-veléssel, azonnal eladó, Sentahez 1 óra járás. Gergely Antal, Barátság temploma mellett. 1515

Olcsón eladó új berendezett kovácsműhely, Rohm Adáránd, Gakova (Bačka). 1536

Kéjen mindent! INFICIN-t amely biztosan és gyökeresen int mindentféle rovarot (rusznikat és sváb-bogarakat) 250 grammos doboz ára 15 dínár. Ha ez a szer nem használ, a pénz visszafizetünk. Postai székfűldés: Apoteka Krajčović, Vukovar 1393

Figyelem! Kereskedők! Legjobb somboriparótszállító M. Cirilov, Sombor. 1305

TEGLA, első- és másodrendű, valamint faszterkut- és olajos-téklát. DEKRE minden mennyiségben. Jutányosan aronban szállít. Ingatlanvagy váltótelepéről Alfred Bernát telegyvezet. Subotica, Ugyanott bontó- vagy vasastételek legolcsóbban kapható. 1306

Feljes illatszerek, a üzlethberendezés jutányosan eladó: Karandiceva ul. (Báránvkör) 7. 1319

Walter magántanfolyam Művészi középkorai és reneszánsz művészetek, érettségire, bármely államból. Budapesti Művész ut. 61. Egyharmad rész paprika- és bencezermalmot. Önkéntes árverésen eladó Kovács Mihály tulajdonos 1926 február 23-án, Kupa-szina, Hozzá lakónak egybe vagy külön árvereztető. 1517

AUTOMOBILISTÁK

Költségvetés, melyet érdemes megjegyezni. Évi átlagos 20.000 kilométernél egy amerikai autómobil elhasznált 2400 kg benzint A 4 üléses FIAT 509 ugyanazog teljesítménnyel 900 kg megakarítás 1500 kg benzint melynek mai ára 17.000 dínár. A FIAT 501-nél megakarítás több mint 10.000 dínár. Olaj, gumi és feutartási költségeknél a megakarítás ugyanilyen aránya és chhez nem kell több magyarulat. Tekintse meg garázsunkat hol az összes típusok raktáron vannak és melyen leszállított áron azonnal szállíthatók a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett. Vajdasági FIAT képviselő: „AUTOMOBILIA” Subotica, Skadarska ul. 7. Telefon 151.

Miletics Szvetozár és a magyarok

Irtá: Vasa Staić

Miletics Szvetozár 1826 február 22-én született a bácskai Mosorin faluban. Atyja Miletics Szima csizmadiamester volt és Szvetozár volt az első gyermeke. Mosorinnak ezidőben ezeröttszáz szerbajku lakoson kívül mintegy hatvan magyarajku lakosa volt. Miletics Szvetozárnak ezek szerint kevés alkalmja volt magyar szót hallani. Az uccán elvéve, a népiskolában pedig sohasem. Itt a volt határvidéken a német nyelv volt az uralkodó.

Miletics Szvetozárt az édesatyja 1836 táján Titelbe vitte, hogy iparosnak adja. Titelen az iskolák szintén németnyelvűek voltak. Miletics Titelen sem tanult meg magyarul, ellenben itt vetette meg alapját kitünő német tudásának. Magyarul 1838-ban kezdett tanulni Noviszádon, ahol a királyi gimnázium növendéke volt. Ekkor kezdték a magyarországi gimnáziumokban a latin nyelvet kisorsítani és a magyar nyelvet tanítani. Noviszádon is megtették errenéve minden intézkedést, azonban nem sok eredménye volt. A kis Miletics az 1836—1839 tanév első felében az összes tantárgyakban első emi-nens volt, kivéve a magyar nyelvet, amelyből »emmens secundus« osztályzatot kapott. A második felében azonban már magyarból is első emi-nens lett és az is maradt a gimnázium hat osztályán keresztül.

Noviszádról társulva együtt Pozsonyba ment, az ottani evangélikus liceumba és csak Pozsonyban tudta meg, hogy itt a tanítás már magyar nyelven folyik. Minthogy Karlovcy és Noviszádról többen mentek Pozsonyba tanulni, akik nem tudtak egész jól magyarul, ezek egyrésze átment a közeli Modor községbe tanulmányait folytatni. Valószínűleg rövid ideig Miletics is Modorban tartózkodott azonban már 1846-ik év elején Pozsonyban találjuk, ahol elnöke a szerb olvasókörnek és szerkesztője a kézzelírott »Srpski Sok« (Szerb sólyom) című lapnak, amelyben költeményei jelentek meg. Ő szervezte Pozsonyban az ifjúságot és ő elnökölt összejövetelein.

Az első üldözés

Az ifjúság körében vezető szerepét megtartotta Pesten is, ahol az 1846—1847. évben mint első éves joghallgató tartózkodott. Itt is megszervezte az ifjúságot és kifejtette elméletét, hogy a nemzet felségesen nagy jövő előtt áll.

A szerb népet fel kell rázni a tepedésből, fel kell tánni előtte, hogy a korhadt nyugati kultúra romjain egy szláv korszak hajnala dereng. A felvilágosítás munkáját a tanuló ifjúságnak kell végezni, a Pozsonyban, Pesten, Szegeden, Temesváron és Beogradban szétszórjt ifjúságnak egyesülni kell és a felvilágosítás munkáját a »Slavijanka« című almanach után kell a nép közt elvégezni, magasztalva előtte az egyesülést és felszabadulást és megismertetni Kosciskó működésével és a francia forradalom eszméivel. Kiáltványt fogalmazott, amelyben felszólította a pesti és más diákszervezeteket, hogy publikisztikai működéssel vegyenek részt a »Slavijanka« szerkesztésében. A kiáltvány Metternich besugónak a kezébe került, akik azt lefordították németre és a bécsi haditanács elé terjesztették. Gróf Stardegg, a haditanács elnöke 1847 október 23-iki rendeletével azt az utasítást adta a pétervári öröd parancsnokának, Strabowskynak, hogy a fiatal Miletics személyét és levelezését helyezze rendőri felügyelet alá és minden lépéséről tegyen jelentést a haditanácsnak. Strabowsky a vizsgálatot lefolytatta, minthogy azonban Miletics ekkor Pozsonyban tartózkodott, nem talált semmi gyanúsat. Gróf Stardegg azonban ennek dacára elrendelte, hogy Mileticset a katonai parancsnokság felügyele alá helyezze. A »Slavijanka« azonban ebben az időben már igen népszerű volt a szerbek között. Miletics szerkesztette a lap nagyrészt, az ő költeményei foglalták el, és ezek terjesztették a szabadság és a szláv demokrácia eszméit. Különösen nagy elismeréssel karolták fel a lapot Zagrebban és Horvátországban. Miletics azt tervezte, hogy egy újabb almanachot ad ki, amelyben prózában, tehát nyilatkozatban ad kifejezést érzelmeinek.

Kossu'h szerencsétlen kijelentése

Az 1847—1848. tanévre Miletics vizs-gaztért Pozsonyba. Az utolsó rendi országgyűlésen Horvátország két követe, Ozegovic Metel és Bunyik József eles-harcot vívtak a magyarosító törekvések ellen. Miletics teljes odaadással szegődik a horvátok ügye mellé. Kossuthnak arra a nyilatkozatára, hogy a magyarok a horvátokat egy reggelire elfogyasztják, egy költeménnyel válaszol,



Dr. Vasa Staić

amely Gaj Lajosnak Danica című lapjában jelent meg. A címe ez volt: **Az 1848. január 27-ik napjának emlékezetes reggelje mellé adott ajándék.** E költeményben a magyarokról nem valami híz-zelgően nyilatkozott. »Vészt íósolnak szavaitok, jassuk tetteikben a valót. Szónoklataitok, elsősorban Kossuthéi, hasonlítok a hullámok játékához, amely megtörik Ozgevicom, akár a sziklán és amelyek varjúkárogástól hangzanak és nem rémitik a Fruska-Gora, Velebit és Kéer sólymait.« A vers ezzel az im-telenmei végződik: »Elmult a reggeli ideje, azonban ha mégis átlépnének a Drávát, könnyen megeshetnek, hogy csemtajitokat otthagyjátok.«

Miletics nem is fejezte be jogi tanulmányainak második évét. Tudomást szerzett Kossuthnak Stratiromovics György noviszádi kiküldöttel folytatott sikertelen tárgyalásairól. Miletics gyors fejtékre határozta el magát. 1848. április 20-án gyűlést hív össze a noviszádi »Zöld koszorú« (a mai Sloboda) helyiségeibe. A gyűlés idejét be sem várva, április 16-án Čurugra és Nadal-ira ment, hogy a grancsárokat rávegye, hogy április 15-én ne jelentkezzenek Tite-len és ne csatlakozzanak az Olaszor-szágha induló csapatokhoz, hanem várják be a május 13-án összeülő nem-zetgyűlést. Pillanatnyilag csak Čurugon ért el sikert, azonban a Čurugiak is je-lentkeztek, hogy Olaszországba indul-janak. Strabowsky erről jelentést tett és a haditanács elhatározta, hogy Miletics ártalmatlanná teendő. Ezt a rendel-keztést azonban nem lehetett végrehaj-tani, mert közben megalakult az első magyar felelős minisztérium és az ilyen intézkedés már az ő hatáskörébe tar-tozott. Strabowsky ugyan megkísér-elte Mileticset letartóztatni, de mikor ez nem sikerült, még a szándékot is leta-gadta.

Miletics a szabadságharcban

Hogy milyen volt Miletics magatar-tása a magyarokkal szemben 1848—1849-ben, az még nincs felderítve. A magyarok egyik kiáltványukban fel-szólítást intéztek Szerbiához és a szerb néphez, hogy a Balkán-félszigetet sza-badítsák fel a török uralom alól. Hadzi Svetić, aki Miletics gyámoltója volt, **ellenozta a magyarok elleni harcot**, maga Miletics említi, hogy ément Beo-grádba és barátai ntáju kereste a ma-gyarokkal való kibékülést, azt akarta, hogy Bánát, Bácska és a Szerémség szerb grancsáriai Szerbiával együtt té-madják meg a törököket Boszniában.

Azokban Beogradban olyan államférfi-akra akadt, akik előbbrevalónak tar-tották Milos és Mihály fejedelem érde-keit, mint Bosznia és Szerbia népel-nek sorsát. Az ifjú Miletics tisztán el-vi politikát követett. A cinikus állam-férfiak részéről való elutasítás után őt is magával ragadta az ár, annak dacá-ra, hogy állandóan az **osztrákosság és reakció ellen, a népszabadság és alkotmány érdekében küzdött.** Mikor 1849 áprilisában látta a reakció diadalát, bus-komorán visszavonult szülőfalujába.

Az osztrák abszolutizmus

A Bach-korszakban minduntalan letartóztatásoktól kellett tartani. A rend-őrség akkoriban a **hosszu halat, mint a demokrácia és demagógia megtest-sül-lését üldözte.** Miletics Bécsben befejez-te jogi tanulmányait. Temesváron letette az ügyvédi vizsgát és 1857-ben ügyvé-di irodát nyitott Noviszádon. 1858-ban megnősült és ebben az évben városi ügyészé nevezték ki.

Miletics mint jónévu ügyvéd érte meg Maggentat és Solferinót. Az 1860. évi októberi diploma a szerb Vajdasá-got Magyarországha kebelezte be. Az októberi diploma kiadása után vette fel újból a küzdelmet népe érdekében. A Vajdaság megszüntetésének hírére ír-ta meg híres »Tucindáni« (karácsony-estét megelőző nap) cikkét, amely az 1869-iki becskeréki program megál-kotásáig programja volt köréje cso-portosult elvtársainak. Ebben a cikké-ben nem veszi rossz néven, hogy a ma-gyarok elfogadták a császár ajándé-kát de megjegyzi, hogy lehet, hogy ezt még megbánják. Súlyos szemrehányást tesz Ausztriának, hogy »a szerb népet kiszolgáltatták, kár volt ezért oly sokat kockára tenni, annyi vért ontani, oly sok anyát hitvest és gyermeket gyás-zba borítani.« Lezártuk számadásunkat 1860-ban az osztrák kormánnyal, fe-jezi be azt a cikket. Ami a magyarok-kal való működést illeti, Miletics pro-gramja nagyjában a következő: **fő-deratív állam, magyar szupremáciával, az országgyűlés legyen közös, a diplo-mácia nyelve magyar, azonban követel-szerb önkormányzatot vagy legalább is szerb nyelvű főispánságokat.** Ezzel szemben a szerbek megakadályozták, hogy a horvát és a szerb képviselők a Reichsrath-ba menjenek be.

Az éljen és a zsviö

Nehéz volt ennek a magyarbarát po-litikának híveket szerzeni. Mileticsnek meg kellett küzdeni a multak emlékével, a szerb bürokráciával, a határvidéki katonasággal és a klérussal. Miletics Deákkal Andrásnyval és Eötvössel kez-dett tárgyalásokat és velük jutott me-gállapodásra, úgyhogy 1861-ben már lel-kesen ünnepezték a magyar-szerb bá-rárságot. Egressi Gábor eljátszotta Obernyik Károly drámapályában Brankovics György szerepét, a **zsviö és az éljen egymással versenyre kelt**, a Szó-zatot együtt énekeltek a Miletics-in-dulóval és a magyar trikolor együtt lengett a szerb nemzeti lobogóval. Miletics megrendezi Noviszádon Thököli Sava centennáriumát, amelyen részt-vettek Toldy Ferenc, báró Podmanický Frigyes és Jókai Mór is. Báró Eötvös József közvetlen az elindulás előtt meg-hetegedett és hosszú, a szerb nép iránt érzett rokonszenvről tanúskodó levél-ben ment ki elmaradását.

Miletics közben polgármester lett Noviszádon de mivel az 1861. évi kar-lovcii kongresszuson az osztrákbarát Filipovic tábornok és Stoikovic taná-csos ellenében állta a harcot, **Smerling** felfüggesztette állásától, ennek dacára 1862-ben Deákkal megállapodást léte-sít a szerb főispánságok kikerekítésé-nek kérdésében. A helytartó tanács meg-töltja Mileticsnek a lapszerkesztést és a betöltő rendelet, ha nem is szöszertint, de azt mondja hogy **Miletics ugyanaz a szerbek között, mint Kossuth a ma-gyaroknál.**

Miletics másfél éven át, 1866 február 9-ig lap nélkül maradt, akkor Pestre ment és megalapította a **Zastavát.** Be-választották a horvát, majd a magyar országgyűlésbe. Ekkor írta a követke-zőket:

»1848—1849-ben jutalmul kaptak azt, amit a magyarok büntetésül, a státusukat, az abszolutizmus, az el-viselhetetlen terheket. Nemcsak kára, hanem szegénye is a szerb népek, hogy oly soká volt Ausztria csatlósa.« Az 1866-os horvát országgyűlésen az

alkotmányos Magyarországgal való megegyezés szükségét hirdette Miletics. Nem fogadta el a magyarbarát-párt fel-irati javaslatát, mert az a legrövidebb uton vitte volna el Horvátországot Pest-re, de elvetette Račko javaslatát is, mert eszerint a javaslat szerint Horvát-ország elért volna Kanizsáig, azonban innen nyomban Bécsben is lettek volna a horvátok. Az 1848-as magyar alkot-mányt egy, a nemzetiségekre vonatko-zó szakasszal akarta kiegészíteni és az alkotmányos Magyarországgal akart megegyezni. Ennek a célnak érdekében küszönt le horvát mandátumáról és költözött fel Pestre.

Végzetes csalódás

Pesten nagy csalódás érte Mileticsot. A hatvanhetes kiegyezés megteremt-te a magyarosítás utját, Horvátország-ban végiggázolt Rauch, Horvátország-ban fehér lapja tele lett irva az üldözö po-litika-okozta szenvedésekkel. A Deák-párt már nélkülözni tudta Mileticsot, akik előbb **kineveznek polgármesterré, majd újból felfüggesztenek állásától.** A kormány Noviszádra alkotmányos korrektívumként a kormánybiztoshoz küldi Aszt Nándort, aki Miletics ellen a toposideri merényletben történt ál-lítólagos részvétele címén eljárást in-dít. Az 1868. évi nemzetiségi törvény is tárgyalásra kerül. Ebben Miletics a nemzetiségi egyenjogúság kinyilvánítá-sát látja s fájdalommal hallja, hogy báró Wenckheim Béla az ugyanez évben megjelent noviszádi küldöttség előtt ki-jelentette, hogy a magyar térképen nem léteznek szerbek, aki ezzel a helyzettel nem tud megbárátkozni, máris szed-heti a sátorját.

Ezek a jelenségek szűlték az 1869-iki becskeréki programot. A becskeréki program követeli a nemzetiségi tör-vény revízióját, Horvátország részére önálló államiságot és Erdély autonomi-áját. Hirdeti Magyarország demokra-tizálódását és támogatja a határon ki-vüli szilvók föderatívizmus törekvé-seit, valamint a török uralom alatt szenvedő keresztények ügyét. Ezt a programot egy szerb anyanyelvű ál-lami tisztviselő a magyarok elleni had-üzemének nevezte, az önálló szerbek azonban evangéliumi hitvallásnak te-kintették. Miletics bekerült az ország-gyűlésbe, ahol **ügyelmezette Magyar-országot, hogy életét ne küsse Török-ország és Ausztria hulláthoz.** Mtután tízes interpellációkban a reakciós in-tézkedéseket megkérdőjelezte, üldözni kezdték. Első ízben egy évi elzárásra ítélték Rauch bán megsértése miatt. Ze-ne kísérte a börtönbe és lelkesedés fo-gadta, mikor onnan kiszabadult. Nép-szerűsége egyre növekszik, annyira, hogy 1873-ban Lónyay újabb kormány-biztos küld Noviszádra báró **Matthényi** László személyében. Miletics az üldöz-tetés dacára is állandóan **békülni akar a magyarokkal**, de követeli, hogy a ki-küldött, noviszádi és szombori kerüle-tékben a szerb nép a saját választott vezetői alatt anyanyelvén szabadon fejlődhesen, törekvései azonban nem járnak sikerrel. A reakció egyre erő-södik, Tisza balközéppártia fuzionál a Deák-párttal s Tisza Kálmán, hogy leplezze azt, hogy Bécsel szemben nem tud engedményeket a magyaroknak elézni, **erőszakosan magyarosítani kezd.** Megszüntetik a töt gimnáziumokat, a turóc-szentmártoni Slovenska Maticát és ez a sors fenyegeti a noviszádi szerb gimnáziumot is. Miletics a **Zastava** 1875 évi első számában ezt írja: »A magya-rokkal nincs tovább mit tárgyalnunk, nekünk nincs mire várnunk, feladatunk tűnni és szenvedni és védekezni, míg ellőn a mi időnk.«

Három szóban fejezte ki Miletics po-litikai hitvallását: **Balkán a balkán né-peké.**

Mikor Andrásny megkapta Orosz-ország beleegyezését Bosznia okku-pációjának fogantatására, **felhatal-mazást kapott Miletics letartóztatására** is. Ebben Oroszország is beleegyezett, Tisza Kálmán Mileticset a mentelmi jog megsértésével letartóztatta. Miletics 1879 november 29-ig fogságban volt, amikor Ferenc Józseftől kegyelmet ka-pott. 1882 február 21-én még befut a magyar országgyűlésbe és felhívást in-téz a monarchiához, hogy ürtse ki Bosznia-Hercegovinát. Nem sokkal ez-után elborult fényes elméje és majd-nem husz éven keresztül várta a halált, amely 1905 február 4-én vállotta meg szenvedéseitől.

Hogyan fogták el az apámat?

(1876. évi június 23)

Irta: ösv. Tomics Jásóné

Csak még a bolnikat kellett összedűlni és már el akartunk indulni svájci utunkra. Nem azért, hogy szórakozzunk és hogy az élettől dus Svájcot lássuk, hanem azért hogy megkezdett orvosi tanulmányaimat Zürichben folytassam.

Apám oda volt a boldogságtól, hogy én éppen erre a hivatásra készültem. Nem mintha az imponált volna neki, hogy olyan kevés szerb megy erre a pályára, amelyen más népeknél már a lányok is érvényesülnek, hanem inkább azért, mert bennem a fiát látta, mindig Milosnak nevezett becézgetve és amikor még kisgyermek voltam és flurutáiban járaltam, mindig dédelgetett, mert szerette azt, hogy fius vonásaim voltak.

Már végső ideje volt annak, hogy elinduljak, mert szeptemberig le kellett tennem a felvételi vizsgát. Apuskám azonban napról-napra halogatta az utat és így szólt:

— Elérünk még idejében oda!

Ez időtájt otthon csak az apám, én és Szilvko nevű testvérem volt, édesanyánk fürdőhelyen tartózkodott.

Június huszonharmadikán este apám vacsorát rendezett, amelyen az elhunyt nagy szerb költő Zmaj Jovan, a Csika Jova is részt vett. Apám Zmaj belépésekor így szólt hozzám:

— Kedves vendéget hozok neked, együtt fogunk vacsorázni, te pedig aztán vedd meg az ágyat, mert Csika Jova nálunk fog aludni. Mi ketten vacsora után elmegyünk egy küssé a Halbseidl-ra a Fehér Hajóba.

Apám nem szerette a bort és mindig csak keveset ivott. Abban az időben a legkisebb mérték „Halbseidl” volt. Apám éppen ezért mindig, amikor távozott mosolygott és én megjegyeztem:

— Inét egy „Halbseidl-ra” megy?

Apám még inkább mosolygott és így válaszolt:

— Igen, egy „Halbseidl-ra”.

Megvacsoráztunk, apám és Csika Jova eltávoztak. Én pedig mindent előkészítettem kedves vendégünk részére és aludni mentem.

Apám rendszeren este tíz órakor tért vissza a Fehér Hajóból. Ha sok idegen volt Novisadon, hosszabb ideig is kimaradt. Ezen a napon éjfél tájban jött haza a két férfi és azonnal aludni tértek.

Hajnali három és fél óra volt, még nem is pihentem, valaki erősen megzörgette a folyosó ajtaját. Felébredtem. Azt hittem, hogy a cseléd. Az ajtóhoz közeledtem és ekkor kívülről zajt hallottam. A zaj után itélve, a folyosón többen is tartózkodtak és én csak férfilangokat ismertem fel.

— Ki az? — kérdeztem én.

— A törvény nevében nyissák ki!

Megremegtem; világos volt előttem, hogy hatóságok közegek vannak künn, akik be akarnak jönni a házba. Csak hiányosan voltam felöltözve, ezért arra kértem a künnlevőket, hogy várjanak míg felöltözöm. Ezalatt értesítettem apámat és Csika Jovot, akik a mellékszobában aludtak és megmondtam, hogy miről van szó.

Mindketten azonnal kiugrottak az ágyból és amíg lassan az ajtóhoz mentem már ők is talpon voltak.

A szobába Popovics Vászta államügyész Manojlovics Masa városi kapitány és még két tisztviselő lépett be. Popovics államügyész az apámhoz lépett és fennhangon így szólt:

— Parancsom van arra, hogy Őnt a törvény nevében letartóztassam.

Apám erre azt válaszolta, hogy ő országgyűlési képviselő és így a törvény értelmében senki sem tartóztathatja le, mivel ez az országgyűlés meg nem engedti, mert őt semmilyen rossz tettet nem érte.

Az államügyész erre azt válaszolta, hogy ezt mind jól tudja, de magasabb helyről ilyen utasítást kapott és ezt végre kell hajtania. Apám erre kijelentette, hogy már most tiltakozik mentelmi jogának megsértése miatt és egyúttal Manojlovics kapitányhoz és Zmajhoz fordult és elmondta, hogy annakidején tanuképpen fogja hívni őket.

Ezután apámat elvezették. A katonák nem léptek be a szobába, de valószínűleg sokan lehettek, mert a bakancsuk kopogása erre vallott.

Az államügyész és Jerkovics bíró lakásunkban maradtak és megkezdték a házkutatást.

Egyetlen bolni sem volt, amit meg nem vizsgáltak volna. Felfeszítették a padlót és jól átnézték a falakat. Apám nagy könyvtárában minden könyvet, minden lapot megvizsgáltak. Zmaj némán nézte ezt a munkát, amíg ki nem utasították a szobából. Mi gyerekek egyedül maradtunk. A házkutatás csaknem egy teljes napig tartott. De nem találták meg azt, amit kerestek. Később kiderült, hogy leginkább azokat az iratokat kutatták, amelyek a Szerbia és Montenegró között kötött konvencióra vonatkoztak.

Ezalatt az egész városban megtudták, hogy éjszaka mi történt és apám barátai sorban jöttek, hogy megtudják, miről van szó. Én magam többször is a városházára mentem, ahol apámmal beszélni akartam, de nem engedték be. Délután öt órakor apám egyik barátja jött hozzánk, aki közölte, hogy apámat este hat órakor hajón elviszik Novisadról. Ez érthetetlen volt előttünk, mert este hat órakor innen csak az orsoval hajó indult és azt hittük félre akarnak vezetni. Ennek dacára elhatároztuk, hogy kimegyünk a Duna-partra és megvárjuk a hajót. A péterváradit várlegyen már jelezték a hajó érkezését. Apám azonban még nem volt a Duna-parton.

Már el akartunk menni, mikor egy kocsi pillantott meg, amely az állomás felé száguldott. A kocsi mellett egy rendőr ült. Megremegtem a szívem és így kiáltottam fel:

— Itt jönnek!

És valóban ők voltak. Apám és kisérőim kiugrottak a kocsiból. Senkit sem engedtek a közelbe és gyors léptekkel a hajó felé tartottak, amely már kikötött. Hevesen zokogtam és megkértem a hatósági közegeket, hogy legalább elhússzani engedjenek. Nagynehezen megengedték, hogy összeölelkezzünk és összecsokoljuk egymást. Megjegyzem, hogy a hajóállomás közelében katonák gyakorlatoztak, ami máskülönbben nem volt szokásos ezen a helyen. Nehéz szívvel néztem, amint a hajó elhagyta a partot és pillanatok alatt elveszett a szemem elől.

Manojlovics Masa városi kapitánytól, akivel apám intim barátságban állt, megtudtam, hogy apámat Báziason koresztül Budapestre vitték, ahol vizsgálati fogságban marad. A hatóságok tartották a tüntetéstől és épen ezért nem akarták hosszabb ideig Novisadon tartani és egyenes uton sem akarták Pestre vinni, hanem mintegy kiesenpészték innen.

Amint bizonyosan megtudtam, hogy apámat Pestre vitték, azonnal Pestre utaztam, hogy meglátogassam és megtudjam, miért vitték el körünkből.

Azonnal megengedték, hogy meglátogassam és az államügyész jelenlétében beszélgessek vele. Apámat Budán a Fortuna nevű épületben helyezték el. Milyen ironia! Fogház és szerencse! A vizsgálóbírótól megtudtam, hogy apámat hazaárulással vádolják és a vizsgálat már megindult.

Ezt az egész ügyet a szerb közönség jól ismeri. Mindenki tudja, hogy apámat hamis tanuvallomás és hihetetlen vádaskodások alapján itélték el.

Amíg apám letartóztatásban volt, mindnyájan azon gondolkodtunk, hogy lehetne rajta segíteni. Akik azonban ismerték a viszonyokat, így beszéltek:

— Minden hiábavaló. A politikai viszonyok most olyanok, hogy amnesztációról szó sem lehet. Várni kell.

És bizony soká vártunk. Csak mikor a szerb-török háború után az orosz-török háború is befejeződött és a ber-

lini kongresszusnak is vége volt és megtörtént Boszni-Hercegovina megszállása és beállt a nagy csend, csak akkor lehetett gondolni arra, hogy újból megmentésén fáradozzunk.

Megjegyzem, hogy a lakásunkban és a Zasztava szerkesztőségében tartott házkutatáskor több láda iratot vittek el, aminek csak a harmadrészét hozták vissza.

Hol tűntek el ezek az iratok, nem tudni. De amennyire apámtól hallottam, ez alkalommal fontos iratok veszték el nyom nélkül.

Jótekonyság és könyvvásárlás

Irta: BAEDEKER

Új és kitűnő könyv jelent meg s amikor a kelendőségéről volt szó, valaki mint érdekességet említette, hogy ismer egy urat, aki híres a jótekonyságáról, óriási összegeket folyósít szociális célokra és humanitárius intézmények támogatására, de a világért se adna pénzt könyvért és — fogadni mer — ezt a jeles művet se fogja megszerezni, amelyet pedig minden valamirevaló ember beállít a könyvespolcára. Ami engem illet, a dologban nem találtam semmi különösöt, mert a jó szív és a jóltevés nemcsak sportja semmi kapcsolatban sincs az iradalom szeretetével; hiszen én meg ismerek nem egy gyűjtőt, aki vagyontól költ a könyvszerzésre s egy jókarban lévő Aldus-ért olyan összeget fizet ki mosolygva, amelyből ágyalaptványt tehetne akár melyik kórházban, de ez utóbbit nem teszi, csöze ágában sincs, mert a jótekonyság iránt nincs semmi érzelme.

Annak az urlemberek a megjegyzésében mégis volt valami nevezetes: az, hogy együtt emlegette a jószívűséget meg az iradalomkedvelést, holott a kétónak nincs több köze egymáshoz, mint a fősvénységnek a zenekedveléshez vagy a vallásosságnak a bélyeggyűjtéshez. A feltűnés az, hogy ez a főfogás meglehetősen általános. Igen sokan hiszik, hogy jótekonyságot gyakorolnak (a szegény Légrády Testvérekkel vagy a még szegényebb Miklós Andorral szemben), amikor megvesznek egy könyvet s meg vannak győződve, hogy föllendítik a Herceg Ferenc anyagi viszonyait, ha valamelyik regényét „áldozatképpen” megvásárolják. Művelt emberek is gyakran esnek abba a hibába, hogy azt hiszik: jót tettek azzal, akinek a könyvéért pénzt adtak, holott, ha ingot vásárolnak, eszükbe se jut, hogy „partolják” a gyárost, aki azt forgalomba hozta.

Két külön kötelesség: jót tenni a szegényekkel, akik ránszorultak és jót tenni magunkkal — azáltal, hogy könyvet veszünk. De a kétónak — bár óhajtható, hogy így legyen — nem kell szükségképpen együtt lenni. A könyvkedvelő teljes színvakságban szenvedhet az egyéni szegénységgel s a tömegnyomorral szemben, a melegsívű emberbarát pedig *in litteris et artibus* egészen érzéketlen lehet. Annál az ismerősömmel például, akit mingyárt bemutatok, csak a jótekonyság iránti hajlam van meg és pedig majdnem hírschbárról méretekben, ellenben az iradalom termékeivel szemben közömbös — hogy itt is hasonlatot mondjak: patópál módon vagy más kalendáriumolvasó mértékével. Az illető ur igen tekintélyes nagykereskedő, akinek az irodájában a következő esetnek voltam tanúja.

*

Bejön hozzá egy egyetemi hölgy s előadja, hogy kénytelen egy pártolásra mindenképpen méltó szegény családnak részére pénzt gyűjteni. A tél szigorú, a gyerekeknek nincs téli ruhájuk, az anyjuk beteg s az apjuk rokkant.

A kereskedő méltán híres a jószívűségéről, amelyet már számtalanszor le-

kötelezte a jótekonyság egyesületeket s nyájasan kérdezte:

— Mennyit adjak?

A hölgy zavarba jött, hosszan hallgatott s végre félénken megszólalt:

— Nem szoktam meg ezt a kérdést... De ha megengedi, hogy javaslatot tegyek... Ha nagyfelkü hangulatban van... Ha nem jöttem rosszkor... Nagyon neves ügyről van szó... Adjon kétszáz dinárt.

A jó ur mosolygva lépett a titokzatos vasszekrénye elé, felnyitotta annak még titokzatosabb trezorját, bejennyalt s négy száz dinárt nyújtott át a látogatójának, akét arra kört, hogy hasonló alkalmakkor, amelyek — fájdalom! — nem kerülhetők el, mindig gondoljon rá s bizalommal keresse föl, mert „azt mégse engedhetjük, ugy-e bár, hogy szegény gyermekek, akiknek a szülei keresetképtelenek, fázzanak és éhezzenek?”

... Néhány perccel később egy urlembert, közös ismerősünk, kopogtatott be az irodába s rövid bevezetés után, amelyben irói sorsokról beszélt és könyvkedvelői viszonyokat ismertetett, arra kérte az üzlet tulajdonosát, hogy fizessen elő egy tehetséges fiatal poéta verseskötetére.

S elébe tett egy felhívást, amelyen már volt néhány olvashatatlan aláírás. A derék ember arca távolról se volt oly barátságos, mint egy óranegyeddél azelőtt. Utottan feléle:

— Nem szeretem a verseket.

— Nem tesz semmit — mondta a látogatója. — Nagyon sokan vannak, akik nem szeretik a verseket... Istenem, annyi sok más baja és dolga van az embernek, főleg mostanában... Nem szeretik, de mégis megveszik, mert hiszen nem muszáj elolvasni őket. Mint ahogy az ön gyönyörűen berendezett üzletében mindenki körülnézhet vételkényszer nélkül, úgy a verseket is meg lehet venni az olvasásnak minden oblligója nélkül.

— A hasonlat mind a két lábára sántít — polemizált a nagykereskedő. — Aki nálam úgy, ahogy ön mondja, körülnéz, az nem költ semmit s ön azt kívánja, hogy pénzt adjak olyasvalamért, amire nincs szükségem s aminek nem veszem semmi hasznát. Nézze, kérem. Uraságod, úgy tudom, nem koresolyázik — mit szólna hozzá, ha arra akarnám rábeszélni, hogy vegyen koresolyát?

— Azt mondanám, hogy köszönöm szíves figyelmét s hogy a koresolyagyárosok nem szorulnak arra, hogy olyanok is vásárolják a gyártmányukat, akik nem szoktak vagy nem tudnak koresolyázni. Ellenben a költők egymástól nagyon is rászorult arra, hogy olyan „olvasók” is vegyék meg a verseiket, akik nem olvassák őket. Nagyon különös dolog a szépirodalom, uram. A regényírónak, ha minden ember megvonná a könyveiket, aki olvasni akarja azokat, mind rég meggazdagodtak volna — mert tizen is ugyanazt a példányt olvassák, kölesönvéve azt egymástól. Ezzel ellentétben a verseskönyveket tízannyian vásárolják meg, mint ahányan kíváncsiak a tartalmukra, a tíz példányból kilenc fölvágtalan

marad. Őtől se kívánom, hogy olvasson, csak azt, hogy vásároljon.

— De hát minnek beszerezni olyat, aminek nem veszi az ember hasznát?

— Hasznát veszi a váruak, amelyikkel a feleségének, meg a lányának kedveskedik? S azért is pénzt ad... Meg aztán be kell látnia a kocsolyafabrikálás és a versírás közti nagy különbséget; el kell ismernie, hogy az előbbi, bármily érdemes iparág, nem köz- és kultúrügy's az utóbbi: az. A fiatalember, aki e költeményeket írta, igen figyelemreméltó talantum s így kötelességünk az utját egyengetni.

A kereskedő kissé unottan mondta:

— Majd megemlítem az ügyet a leányomnak. Az szokott verseket olvasni s ha szüksége lesz rá, majd megveszem neki.

— Versekre soha sincs szüksége az embernek, talán még annyira se, mint kocsolyákra, de az ember megszerzi magának s esetleg elolvassa őket, hogy hódoljon a költői szépségnek vagy hogy támogassa a költői irodalmat.

— Ez nem az én szakmám — felelte a kalmár — ehhez én nem értek.

— Mégis: vegyen egy példányt. Szép fiatal karriert mozdít vele elő.

— Én pedig azt mondom, hogy annak a fiatalembernek, ha igazán olyan derék legény, jobb lett volna más, gyakorlatos pályát választani. De hát mert ön hozta ezt az üzletet... Mi az ára a könyvnek?

— Negyven dinár.

— Versekkért egy kicsit sok, még akkor is, ha az ember olvasni akarta őket... Hát nem bánom, majd ha megjelentek, kérek egy példányt belőlük.

— A könyv csak később jön, előfizetésre adják ki s így előre fizetendő.

A kereskedő nevetett.

— Igaza volt önnek — így szólt — amikor azt mondta, hogy különös dolog az irodalom... Én csak akkor kapok az árumért pénzt, ha már szállítottam. S ez a fiatalember — látszik, hogy nem kereskedő — azt követeli, hogy előre fizessenek azért a portékáért, amelyet ő később akar liferálni. Én az ilyen üzleteket nem szeretem, mert nem tartom őket realitáknak. Kérem szépen, én csak vagyok annyira bizalomkeltő és hiteltérdemlő ember, mint ez a fiatal költő — hát nem természetesebb, ha ő vár a pénzemre, mintha én várok az ő verseire? A negyven dinár neki sokkal biztosabb nálam, mint az a könyv énekeim önálla. Amellett maradok hát, hogy ha ő megküldi a kész könyvet, én pontosan megfizetem neki az árát.

— Mindben igaza van. Én is tudom, hogy ez az üzánssz, de látja, kérem, az irodalom mégse olyan, mint a többi árucikk. Kevésbé szükséges, mint például a hőzenzáger, de bizonyos tekintetben nemesebb annál. És aztán tessék tekintetbe venni, hogy ez a tehetős költő: szegény, akinek az írásából kell megélnie. Ha sok előfizetője lesz, akkor ki tudja fizetni a nyomdát; ha kevés, akkor nem jelenhetik meg a könyve s az utóbbi esetben nem lesz mit emnie.

— Hát mért nem mondta mingyárt, hogy egy szegény ördögöl és arról van szó, hogy segítsünk rajta? Minnek beszél nekem könyvről, versről, irodalomról és kultúráról, amikor jótékony-ságot kíván gyakorolni? Ha értelmesen fejtette volna ki magát, rég megértettük volna egymást... Tessék, itt van négyszáz dinár, tíz példánynak az ára, de elég, ha csak egyet küldenek el hozzám... Mit köszöni? Nem kell köszönni... Csak nem tűrhetjük, hogy egy olyan derék fiatalember éhezzen!

*

A beszélgetés, amelyet végighallgattam, egy kissé elszomorított, mert újból meggyőződtem arról, hogy sok más-különbön derék férfig nem szereti a költészetet, de másrészt megörvendeztetett, mert annak a bizonyossága volt,

hogy több a jótékony ember, mint a könyvedvelő. S azoknak, akik ilyen jószívűek, szívesen megbocsájtom, hogy nem olvasnak verseket. S végül van valami vigasztaló abban, hogy a jó emberekre akkor is rá lehet löcsölni a verseskönyveket, ha nem kívánják olvasni őket, míg a farkokra akkor se, ha barátai az irodalomnak.

Népkör és kultúra

A szuboticei Népkör az elmúlt vasárnap bensőséges és meleg ünnepséget rendezett abból az alkalmából, hogy a fejlődő kör új helyiséget avatott föl. Az új helyiség, amely minden modern követelménynek és a legkényesebb izléseknek is megfelel, vasárnapi felavatásán olyan díszes publikumot látott, amelyet hasonló célok szolgálatában nagyon ritkán lehet össztoborozni. Mi volt ennek az impozáns népráradatnak az oka, azt nemcsak érdemes, de feltétlenül szükséges kutatni, mert ebben rejlik egyúttal a régóta firtatott kultúrökrévkések tulajdonképpeni megoldása.

1.

Meg kell állapítani végérvényesen és főképpen teljes határozottsággal, hogy ez az ünnepség csudarul rácsólt azokra a kishitűekre, akik eddig jobb ágyhoz méltó buzgalommal állandóan arról beszéltek és azt erősítették, hogy a szuboticei közönségnek nincs szíve áldozatot hozni kulturcélokra. Hát ez nem igaz. A szuboticei közönség eddig nem tiltakozott a vád ellen. Nem panaszkodott. Nem minősítette rágalomnak az alaptalan vádat. És nem is dementált. A szuboticei közönség nemesen és méltósággal és kötelességeinek világos tudatában megjelent a népköri estélyen. És ott éljenzett és tapsolt. Olyan viharosan, őszintén és lelkesen, ami mindennél bizonyítóbb erejű volt. És ezzel ez a közönség megdöntött minden jó és rosszhiszemű ellenkező híresztelést. A szuboticei Népkör életrealitásáról és korszerűségéről döntőbb argumentumot ennél már nem szállíthatott. De ezt azután alaposan elvégezte. És mert azt ilyenformán derekasan elvégezte, immár fényes jövője is elvégeztetett.

2.

De. Nem lehetne nyugodt lelkiismerettel és a kulturértekek féltésének tudatában azt állítani, hogy ez a méltóságos demonstráció expiálni alkalmas és képes minden olyan mulasztást, ami eddig ezt az élénk kört nyoma és tespedésre kényszerítette. Egész könyörtelen őszinteséggel kell megállapítani, hogy a szuboticei Népkör reneszánszát sokszor és sokféle akadályok gátolták fejlődésében. Elsősorban szomorúan érdekes az a tény, hogy a Népkör új helyiségének felépítése körül tulajdonképpen csak néhány igen lelkes ember buzgólkodott. Olyanok, akik szívvél és lélekkel fekdtek bele a szervezésbe és a kivétel nehéz harcát az első sorokban vívták meg. Emeljük-e neveket? Mindenki ismeri őket és jutalmuk tulajdonképpen az a népszerű szeretet, amely honorálni hajlandó minden áldozatot. *Nojések Géza, Nánay Mihály, dr. Szántó Gábor, Macskovics Bence, Hadnagy Géza.* Ezek a nevek külön-külön és együttvéve biztosították a Népkör reorganizációját. És minden irányban megvan a biztosíték arra, hogy a jövőben is így lesz. Az a buzgalom pedig, amelyet ezek a vezetők kifejtettek, át kell, hogy hassa a város társadalmát is kivétel nélkül. Nem a

Népkör érdekében. Nem is a kínálkozó szórakozási alkalmak érdekében. Nem önmagukért. A kultúr-ért.

3.

A Népkör kultúrestélyének bevezető beszédében az agilis dr. Szántó Gábor, a kör kulturbizottságának elnöke bejelentette, hogy a Népkörben olyan éra következik, amely *par excellence* a kulturát akarja szolgálni. Ezt az okos és megfontolt bejelentést nagy jelentőséggel vette körül az a tény, hogy az estélyen nemzetiségi és vallás-különbség nélkül vett részt a város uri társadalma. A Népkört ez az elismerés a legbiztatóbb reménnyel töltötte el, mert ezzel megszerezte azt a titkot, hogy közelhozza egymáshoz a lelkeket és a lelkek abszolút békéjét: a *kulturbékét*.

A Népkör vezetőségének szép-érzékére és dicséretreméltó lelkesedésére vall, hogy minden áldozatot meghozott a város kulturérdekeiért. És ezt az áldozatot honorálta a város társadalma megható figyelemmel: a *kultúra kisedés hajlékának tényét*.

*

Nem tuloznunk tehát akkor, amikor a Népkört jósoljuk a város kulturmegnyilatkozásainak — legalább is még jelenleg — kiindulási pontjával. A város még sokat vár a Népkörtől, a Népkör nem kevesebb figyelmet a város közönségétől. És tulajdonképpen másra nincs is szükség. Ha ez meg van, akkor megvan a Népkör is és a kultúra lehetősége is.

Mesterházy Ambrus

Natalia királynő a párisi kolostorban

Az udvarias francia riporter még mindig világszépségnek mondja a volt királynőt

Károly román trónörökösnek állítólag szerelmi indokokból történt lemondása ismét alkalmat ad a sajtónak bibortól övezett személyek hasonló tragikus szerelmi történetének felelevenítésére. Egy párisi lap ez alkalommal azt az érdekes hírt közli, hogy *Natalia* volt szerb királynő — akiről már kevesen tudják, hogy még él s akinek regényes szerelmét éppen a királynői diadém változtatta tragédiává — elhatározta, hogy biarrízi magányát ismét felcsereéli a párisi *Quartir Louxembourg* csendes magányával, a *Dames de Sion*-apácák világtól elzárkózott menházával. A párisi újságíró még ma is bájos szépségének találja »korának legszebb asszonyát«, de a megállapításánál valószínűleg elsősorban a franciák ismert tuzó udvariassága vezérli. Mert elsősorban a volt királynőt már alig néhány év választja el attól a kortól, melyet még férfiaknál is patriarchálisnak szoktunk nevezni. *Natalia ma hatvanhat éves* s másodszor *Natalia* ma oly megközelíthetetlenül visszavonultan él délfranciaországi magányában, hogy az udvarias újságíró valószínűleg fantáziáját használta esetnek, mikor megísteni igyekezett a sorsüldözött volt királynő képét.

Ötven év előtt azonban egész Európa kíváncsisága Beograd felé fordult. *Obronovics Milán* király ott éppen akkor egy olyan lépésre szánta el magát, mely előtte és utána is sok biborban született férfinak tragédiájává lett. Szerencsétlensége — ő akkor azt hitte, hogy szerencsése — úgy akarta, hogy az első szép leányt, akibe beleszeretett, először Szerbia fejedelméjévé, majd királynőjévé tegye meg. Szép volt *Kesko* *Natalia* kisasszony s családfája sem volt szigorúan véve rangon aluli. Atyja szolgálatonkívül orosz ezredes, egy gazdag besszarábi családából származott, anyja pedig egy romániai *Sturda* herceg leánya. *Nataliát* Párisban nevelték. Már tizenöt éves korában, mikor szülei látogatására Bukarestbe jött, pusztán megjelenésével oly szenvedélyre ragadtatta az udvarban élő román bojárokat, hogy véres párbajok egész sorozata volt látogatásának következménye. Ekkor a Bukarestben járt *Obronovics* Milán szerb fejedelem meglátta a szép *Nataliát* s rögtön megkérte a kezét. Mivel azonban a menyasszony még félgyerek volt, a szerelmes vőlegénynek még egy egész évig kellett várnia. 1875 júliusában azonban Beogradba hozták *Nataliát*, fejedelméje s néhány év múlva királynője lett Szerbiának.

A házasság első éveit igen boldogok voltak, ekkor azonban egy harmadik keveredett bele a házaspár harmóniájába. Ez a harmadik azonban nem mint közönséges halandó házaspároknál szokott lenni, egy férfi vagy egy nő volt, hanem a politika. Milán Bécs felé hajlott, a királynő pedig, bár nem volt orosz. Pétervárra. A berlini kongresszuson pedig *Gorcsakov* herceg és *Szalov* gróf orosz delegátusok nyilván megmondták *Risztics* szerb követnek, hogy Szerbia csak annyit kaphat,

amennyit Ausztria-Magyarország megenged, illetőleg jóváhagy. Ekkor írta Milán *Andrássy Gyula* grófnak azt a nevezetes levelet, melyben hivallást tett a Habsburg-monarchia mellett. Ennek következménye pedig az volt, hogy *Andrássy Ferenc József* parancsára az oroszokkal szemben a kongresszuson védelmezte mindazt amit Szerbia két háború folyamán kivívott magának. San Stefanóban a béketárgyalásokon halálos ítéletet akartak mondani a szerb jövőnek. Berlinben pedig megvédték a szerbek igazát.

De éppen ez ellen lázadt fel a nem-orosz szülőktől származó. Oroszországban született *Natalia*, aki oly rosszul beszélt oroszul, hogy orosz beszéde franciának tetszett. Szegvedé-lyes oroszbarát volt. »Minden szentképért, minden képért, minden rubelért, melyet valaha Oroszország adott Szerbiának. Szerbia két-két emberélettel fizetett, valóságos vérfolyammal a szent Oroszországgal« — mondotta a királynőnek egy szerb akadémikus, amikor engedélyt kapott, hogy nyíltan mondja meg véleményét.

Natalia így felelt: »Igaz van. Ez mind igaz. Nézze ezt a briliánsokkal kirakott dohányszelencét. Ez az egyetlen halálkifejezés, amit Milán fejedelem kapott azokért a szolgálatokért, melyeket Oroszországnak tett. Mégis, San Stefano dacára is, csak Oroszországot fogom szeretni.« — »Akkor is, ha Felséged meggyőződne, hogy a hivatalos Oroszország férje ellen dolgozik?« — »Akkor is!« — volt a királynő válasza.

Ily nézeteltérések után érthető, hogy Milán a szlávicai katasztrófa után azt hitte, hogy a temperamentumos királynő meg akarja bukítani s maga akar uralkodni. Utra küldte tehát a kis Sándor trónörökösrel s egy szép napon arról értesült a nyilvánosság, hogy a közben szerelmében is elhűgült király váloper indított neje ellen. 1888-ban bontották fel a házasságot, de az államérdek parancsára elvették a királynőtől gyermekét. Így a tizenéves Sándor atyja lemondása után trónra jutott.

Az anyja lépett most a serdüő fia mellé, az ő szellemében akarta felnevelni. Már rangiához méltó menyasszonyt is talált a korán nagykorúvá nyilvánított fiának, amikor Sándor önhatámulag elvett egy érett nőt: *Dragin Maszt*. A gyűlölet lángjai többantak fel az anyában fia »elcsábítója« ellen. De Sándor hasonló érzelmeket érzett a bécsi emigrációban élő atyja s engesztelhetetlen haragot a mellette élő anyja ellen. Királyi ukázzal 1891 januárjában Beogradból kiutasította anyját. Amikor január 18-án elindult a pályaudvarra, a főmeg kövekkel dobálta meg a katonai őrséget. A vasúti lelkesedő diákok kifogták a kocsiból a lovakat és visszavitték *Nataliát* a lakására. Másnap azonban erős fedezet mellett, sikerült eltávolítani *Nataliát* az országból.

De még a számkivetésben sem fékezte az anyakirálynő haragját fia és ennek felesége ellen. 1900 szeptember

8-án szóról-szóra ezt jelentette a beográdi hivatalos lap: „Néhány nap előtt Natália volt királynő nyitott levelezőlapot írt írói udvari marsalljának, melyben különböző sértő kifejezésekkel illeti uralkodóházát. Ezért a király parancsára közzétették, hogy minden ilyen iránnyal bírók és tüntetés, bárkitől eredjenek is, felségárulásnak tekintendők.

Natália pedig, aki egyébként 1901 január 29-ike óta özvegy is lett, azóta állandóan Franciaországban tartózkodik. 1903 április 15-én ezt jelentette az „Agence Havase”: Natália volt szerb királynő, aki 1921 október óta Berck-sur-Mer-ben tartózkodik, szombat délután a Casino-kórház kápolnájában, áttért a görögkeleti vallásról a római katolikus vallásra.

Amióta két év múlva fia és annak neje oly tragikus körülmények között meghalt, a teljesen emberkerülővé lett exkirálynő hol Párisban, a Rue Royale-ban levő magánlakását, hol pedig Béziers melletti birtokán él. Csak nagy ritkán, némely jótékonyági ünnepélyen

mutatkozott a nyilvánosságnak.

Még a háboru kitörése előtt egy téli estén egy sötét ruhás hölgy jelent meg a párisi *Quartir Luxembourg* melletti levő *Dames de Stou-kolostorban*. Egy apáca fogadta a lefátyolozott hölgyet, aki ezt mondta: „*Valdeu* grófnő vagyok. Hallottam, hogy felvesznek puzós hölgyeket. Szeretnék az önök kolostorában élni. Az apáca megígérte, hogy másnapra megadja a főnöknő válaszát. Másnap pedig, mikor a sötét ruhás hölgy meglátta az engedélyt, bevallotta: „*Natália királynő vagyok.*”

A nagy kolostorkert egy kis pavillonjában él itt Natália teljesen visszavonulva. Csak két rendes látogatója van: *Solange-Bodin* abbé, a *Notre Dame de Plaisance*-templom volt plébánosa, aki annak idején áttérítette a katolikus hitre és a Szentháromság-templom nevezetes papját, aki beváltotta a háboru elején tett fogadalmát és 1918-ban a francia győzelem után gyalog zarángokolt Párisból Orléansig a *Hős Száz* szobrához.

Pudies Ottó

TERE-FERE

New-York futurista székesegyháza.

Amerikában százados évfordulót ünnekel, természetesen amerikaián: tehát nemcsak hatalmas méretekben, hanem eredetien is.

Newyork ebben az évben lett háromszáz éves, minthogy 1626-ban érkeztek meg a hudsoni öbölbe, az első gyarmatosok, akik letelepedtek az Újvilágban. Ezt az évfordulót ünneplik az idén az amerikaiak fényes ünnepségek keretében.

Miután itt a hatóságok és a kiküldött bizottságok nem számíthatnak történelmi nevezetességű épületekre, elhatározták, hogy erre az alkalomra megépíttetik a jövő palotát.

E határozat végrehajtására egy new-yorki futurista építész vállalkozott, ki a három évszázados kiállítás területén egy székesegyházat épített (legalább ő így nevezi ezt a palotát), a 2026. év stílusában. Abban a stílusban tudnillik, melyben majd száz év múlva építenek a new-yorkiak.

A székesegyház csucsíves, tornyok veszik körül, vagy inkább csonka kupok s minden felhőkarcoló fölé lendül. Központi kupoláját hetven emelet teljessé ki.

Minden emeleten óriás termek a huszonegyedik század stílusában: festmények, melyeken csodás és elrökénylő jelenetek sorakoznak: a repülőgépek, dinamók, mozdonyok, csavarvonalak, háromszögek, mértani ábrák kibogozhatatlan zűrzavara. A kupola körül ki-kötődik, a repülőgépek számára.

Newyork képviselőtestülete e palota ornatáról köszönti majd ünnepélyesen a múlt és jelen hőseit s dicsőíti Newyork jövőbe törekvő szellemét.

*

Hindenburg — nem német? Ezt az elképesztő kiéleztést utóbb egy horogkeresztos német írta egyik fájvédő lapban, névszerint Heinrich Pador.

Állítását elsősorban azzal indokolta, hogy a német ember seimmi módon nem írható volna alá a locarnói szerződést. De a birodalmi elnök multjára vonatkozólag is érveket sorakoztatott föl, melyekből kitetszik, hogy Hindenburg-Beneckendorf család szláv eredetű és az igazi germán, a fajtisza német *Luden-dorff*.

Ezen a bárgyuságon természetesen csak mosolyogni lehetne, de Németországban széles körökben hiteltre talál s Hindenburg máris sokat veszített régi nagy népszerűségéből.

Ugy tetszik, hogy a tulzó nacionalista szellem ismét hódít. A „*Frederikus rex*” című nemzeti film óriási sikert aratott minden városban. Ezzel ellentétben csúfosan megbukott a „*A szabad nép*” című film, mely a demokratikus szellemet volt hivatva népszerűsíteni. Ezt egymás

után utasítják vissza a német mozisok, Berlinben csak kis közönség udzte végig, azon a napon, mikor zárva voltak az összes színházak, „*Busstags*”-on.

Tapsolni sem igen tapsoltak a köztársaság e diadalának, a pacifista képeknek, melyek rettenetes színekkel ecsetelik a jövő háborút. Csak akkor emelkedett az érdeklődés, mikor a film a császárnak Hollandiába való szökését jelentette meg, de a köztársasági cenzura óvatosságból kinyiratta a megelőző jeleneteket, úgy hogy a nézők ekkor is csatlakoztak várakozásukban.

Zugolódva távoztak a moziból. Azt mondták, hogy ilyen is csak olyan Németországban történhet meg, melynek elnöke Hindenburg, aki — nem német.

*

Conan Dogle a tárgyak lelkeről.

Conan Doyle, az angol regényíró még mindig megrögzött, hívő spirítiszta.

Nemrégiben elment megnézni „*Az elült világra*” című regényéből készült mozidarabot.

Egyik barátja a moziiban ezzel a kérdéssel fordult a regényíróhoz:

— Mondja Sir Arthur azoknak a dinosaurusoknak, melyekről ön ír a regényében, volt lelkek?

— Hogyne — válaszolt Conan Doyle — mindennek, ami él, ha csak az élet legkisebb megnyilvánulásáról is tesz tanúságot, van lelke. Még az osztriganak is.

Utána pedig fölállt az ismeretlen mozikközönséghez fordulva s beszélni kezdett:

— A dinosaurusok korában az ember még nem jelent meg a földön, ennél fogva az elhunytak szellemétől nem is várhatunk erre vonatkozó fölvilágosításot.

JULES LAFORGUE:

AZ ELSŐ ÉJJEL

(La première nuit)

*Halkan jö az este, nyájas agg módjára.
Mürr macskám csak gubbaszt, mintha vén szifinsz lenne
Szeme meg-meg villan, nyugtalanság benne.
Sápadt hold kuszik fel a látóhatárra.*

*Ebben az órában imát mond a gyermek,
S most dobja ki Páris lányait uccára,
Kik a gázláng alatt him-prédára várva
Hideg szerelemmel vadászatra kelnek.*

*Az ablaknál ülve Mürrnek közelében
Azokra gondolok, kik születtek épen,
S kiket hantoltak el ma zajban vagy csendben*

*Gondolatim mostan sírok közt topognak,
Koporsóban fekszem, helyére azoknak,
Kik első éjüket töltik benn a földben.*

kat, még akkor se ha testvéreink a kőkorszakban hunytak el. De segítségünkre jön a pszichometria. Ez a tudomány, — mert ma már tudománynak tarthatjuk — kimutatta, hogy vannak olyan érzékeny emberek, kik egy régi korból származó tárgyat a homlokukra helyezve pontosan el tudják képzelni, megtudják jelentetni, hogy mi történt abban az időben a világon. Ha tehát ilyen ember, kinek idegrendszere rendkívül rezzenékeny, a dinosaurus, vagy bármily ember előtt leültet állat csontját megtapintja, az számot tud adni a történelem előtti szörnyek csodálatos életéről.

A *San*, mely hird ad az írónak e beszédéről, hozzáfűzi, hogy ezt a föfogást nemcsak a spirítiszta vallják, hanem *Berthelot*, a nagy vegyész is megerősítette, ki azt állítja, a tárgyak magukba fogadják a múlt képeit s egy napon az embernek majd sikerül kicsikarni a titkukat.

*

Hogy hagyta ott Mussolini a szocialista pártot? Annibale Francisci tanár, az olasz kormányelnök régi barátja, könyvet jelentet meg, ezen a címen: „*A háborútól a faszczuszig.*”

Ebben a könyvben személyes élményeit meséli el, melyeknek központja a Vezér. Különösen érdekes az a fejezet, amelyben Mussolininek a szocializmus-sal való szakítását olvashatjuk.

...1914 október közepén Modenából Bolognába kellett utaznom, pont azon a napon, mikor Mussolinit a szocialista pártvezetőség megidézte, hogy felelősségre vonja az *Avantiban* megjelent cikkei miatt. Ezekben a cikkeken Mussolini tudvalevőleg már érezte azt a válságot, mely a történelem e borzasztó korszakában végbement felkékben.

E nap estéjén nekem is beszélmem kellett a pártvezetőség néhány tagjával s a bolognai szocialista újság szerkesztőségébe mentem. A szerkesztőség kis előszobájában Mussolini állt, aki mihelyt meglátott, rámszegezte büvölő szemét és diákosan ezt kérdezte tőlem:

— Hát itt vagy te marha? Biztosan a modenai tudósítás miatt jössz. Elválalod, vagy nem?

Ezek a szavai s vidám modora arra engedtek következtetni, hogy még nem határozta el magát az *Avantival* és a szocialista párttal való szakítására. De ekkor szót utólfára Mussolini mint elvtárs az elvtársához. Nyomban utána beszökött a terembe, hol a pártvezetőség ült s rendkívül izgatott, szenvedélyesen durva vita után eltávozott a szerkesztőségből, fölült a milánói vonatra s még azon az éjszakán végkép szakított az *Avantival* és a szocialista párttal.

— Aztán — írja az emlékirat szerzője — nem is láttam többé. Sokszor irtam neki, különösen, mikor sebesülten fekvett a kórházban. Tudom azt is, hogy Lazzari és Bacci pár nap múlva

meglátogatták őt milánói lakásában, mert értesítették, hogy nagy anyagi gondok közepette él s nem tudja ellátni családját. De Mussolini, ki éppen hegedül, derülnek mutatkozott előttük és meglehetősen hidegen, büszkén fogadta őket.

*

Gazdálkodás, gazdálkodás! Ford, az amerikai milliárdos azt tanácsolja az emberiségnek, amit Hamlet mond Horatiónak: *Gazdálkodás, gazdálkodás!*

Az automobilgyáros kiszámította, hogy rengeteg vállalatában, műhelyében évente körülbelül tízezer dollár dollárt takarít meg, mert minden anyagot fölhasználta, még a hulladékokat, a törmelékeket is. Külön erre a földadar körülbelül ezer embert szerződtetett. Hogy takarékoskodik? Tanuljunk tőle.

Szállítmányainak csomagolására ma már csak pár típusú ládát alkalmaz, ami lehetővé teszi, hogy egyetlen száll deszka se menjen veszendőbe. Ha vállalatai szállítmányt kapnak, akkor a ládát megörzlik. Minden fadarabot, minden zsineget, spárgát, kötelet, pakolópapírt fölrekesznek, legfőkébb átalakítanak, aztán újra alkalmazzák a csomagoláshoz. Egyetlen darab rongy, egyetlen darab régi pokróc sem kallódik el. A gyárak, a műhelyek hulladékait megint feldolgozzák.

A nagy mézártszék, mely sok ezer munkásnak szállítja a húst, zsírt is küld, mellyel az automobilrészeket fényesítik.

A szódaszulfátban, mely a fényképezéshez, reklámanyomatványok készítéséhez szükséges, ezüstszókat találnak, melyeket vegyi célokra fordítanak. Még a szeméttel sem dobják el, noha a szemét ebben a roppant üzemben több tonnára rug. A szeméttel erre a célra alkalmazott hivatalnokai pontosan, tüzetesen átvizsgálják, osztályozzák, szünet megiszrik s azt, ami ipari célra alkalmatlan, föltűzlik.

Becsés lecke, térkép a gazdagoknak, kik könnyen takarékoskodhatnak a sokból.

*

Válopör Los Angelesban. Furesa válopör zajlott le a napokban Los Angelesban, a moziféltelvek híres városában, olyan mulatságos história, melyet mintha egyenesen a mozidarabfrók találtak volna ki s a mozirendező pergették volna le a bíróság előtt.

Ida May Sheldon boldog feleség volt, jómódban is élt — majdnem bőségben — az ura jóvoltából, aki ipart folytatott. Milyen ipart folytatott? Az asszony nem tudta, nem is akarta megtudni, beérte ezzel az általánossággal, melyet Sheldon ur közölt vele mikor megkérte kezét, hiszen az az ismeretlen ipar jól jövedelmezett mindkettőjüknek.

Egy napon azonban az asszony sétált a városban, bevásárolt, mikor egyszerre a kutyája melyet pórázon vezetett, egyszerre kiszabadította magát és hanyag-homlok rohant egy ősz koldus felé, ki a templom bejáratánál kuporgott. A kutya csóválva, csaholva ugrándozta körül az agg koldust.

A nőnek szöveget ütöt fejébe ez a dollog. Odament a koldushoz, megkérdezte tőle, honnan ismeri őt a kutya. De a koldus zavarában csak ötlöthatott. Mikor aztán az asszony észrevette, hogy az aggasztán mennyire hasonlít az urához, egy gyors mozdulattal letépte ősz szakálát és előtte állott maga a fiatal életerős Sheldon ur.

Szegény Sheldon hiába kérte dühöngő feleségét, hogy ne váljék el tőle, nem hallgatott rá. Nyomban beadta el-lene a válopört. Sheldon a bíróság előtt azzal védekezett, hogy ő nem csapta be a feleségét, mert tényleg ipart űz, a koldulás jövedelmező iparát, melyből tisztességesen eltarthatja asszonyát, de a törvényszék nem fogadta el védekezését. A házastársakat elválasztotta egymástól.

Es kimondotta, hogy a koldulás ugya-lehet jövedelmező, de iparnak nem ipar.

Fordította: Szenteleky Kornél

Marylla hercegnő

Dunaparti kisvárosban jártam. Éjfélig a vonószekerek vegyes dalokat játszottak. A nő szép volt. Szőke haj koronázta fehér arcát. Almarag, bágyadt szemében vágyak éltek. Kék volt, briliáns fényű. Nemes vonala szája mögött elvillantak apró, fehér fogak és nyakának ivelése a legszebb volt, amit valaha láttam.

Lényétől megillemódott az étterem. A sárga falak nemes patinát kaptak. A kisváros jelentéktelenségei, irdatlan földiek birtokosai lettek, akik apró homokfutón szaladnak zenét szívni, beszégetni. Az átutazó úgynökök, dupla kópás rendelőkönyvük fölé hajolva; ábrándos szemmel bámulnak. A pincérek suhantak és nyeszelt frakjuk új fényt kaptak.

— Nem tetszik ismerni? — mondta a fizető. Marylla hercegnő — orosz menekült.

Aztán csak ültem egyedül és néztem. A hercegnő társaságban ült. Orosz urak — orvosok voltak. Éjfélkor kiürült a terem. A kenyeres sarokban aludt. Püffedt, vörös képe volt. Csámcsogott álomban. Sokáig figyeltem, mert egyedül voltam, nem lehetett mindig a hercegnőt nézni, meg a szívem is fájt. Ilyenkor az ember minden apró dolgot megfigyel. Hercegnők sokat ittak. Percenként hordta az új füvegeket a pincér. A zenészek vacsoráztak. Most nem néztek ki muzsikás embereknek. A zongorista alul fogta a villát, szemérmes kis arcát behajlította a tányérba és evett mélabusan, érzéssel, mintha ez lenne a művészet és nem a billentyű.

Nagyon néztem a hercegnőt. Olyan fájó meleget küldött a szeme. Mit gondolt felőlem? — Nevetséges figura lehetek a nagy étteremben, egyedül, túrstan gubbasztó, féltiter bor mellett. A szemem égett mikor a zene újból játszott. És akkor megmozdult a társaság. Most virultak ki — hirtelen. Ütemes, tapsos orosz melódia. Az alvó kenyeres felriad. Olyan rökönödött néz, mintha mondandó: — Hallatlan, az embert aludni sem hagyják!

Aztán oda ültem közéjük. A hercegnő szölt a szomszédjának. Meleg volt a bemutatkozás. Az orosz dalok nosztalgias fájdalma szívünkbe siklott, közelebb kerültünk egymáshoz. A bortól vontatottan ömlöttek a szavak. Visszhangos lett a terem, minden nagyon messziről jött.

— Oh Moszkva! — csicsergett a hercegnő.

Mesélt elmúlt életéről, amint az érzélgős novellák. Szemének könnyes révülete igaz volt és a hajnal szürkességében, amikor sötét a lámpa fénye; vállamra borult és elnyújtott síró hangon, a bor mámorában ismételte:

— Menjünk Moszkvába, jer velem Moszkvába!!

Kivezettem a székek közül. A kisváros némaságában összebújva mentünk Moszkvába. Látod ez itt a külváros. Mindjárt ott leszünk a Névánál. A Duna víz ecsendes bodrozódott, mint az alvó ember szíve. Az uszályok óriási koporsóra hasonlítottak. A borda oldalát monoton egyformasággal csapkodta a hullám. Nézd milyen szép a Neva! Ott ködlik a Kreml. Hallod — messziről szán csilingel! Jeges szél borzongott. Összerezcent. Szeméről szétfeszített a mámor borult függőnye. — Ez nem Moszkva, itt nincs a Kreml! — Szája sirásra biggyedt, hirtelen látó gyerek volt, aki a mese rózsaszín fátyla mögött, nem látja a szavak igazát, a kacsalában forgó vértékést.

Nem lehet tovább mesélni. Vigasztaltam — messze van innen Moszkva. A Duna — igen a Duna valahol összelelik a Névánál. A víz meglátja a Kreml-t. — Hangosan felsikoltott. Üzenet küldött a Névának! Lementünk a vízbe. Lábnak a nedves iszapba sülyedt. A hercegnő a víz fölé hajolt. Mögötte

álltam, mint kísérelő a temetésen. Felsírt és könnyeit vigyázva csöppentette a vízbe.

Kakas kakorékolt az uszályon. Messziről hajós legények jöttek, reggel volt.

Haza mentünk. A bucsuzásnál álmatagon kérdezte:

— Mit gondolt a könnyeim már Moszkvában vannak?

Vajda Ferenc

Péter és a nők

Irta: László Ferenc

Kis számban ült a sok apró olló, ráspoló és más műszer között. Valami furcsa izgalom szorította össze már reggel óta a szívét. A zuzmarás, dermedt téli reggelen már otthon öltözködés közben másképpen készült erre a mai napra, mint a többi szürke és egyforma hétköznapra. Amikor a még álmos, sötét uccákon a munkahelyére, a gőzfürdőbe sietett, bizonytalan érzéssel érezte, hogy ma történni kell valami különösnek, valami sorsdöntőnek az ő unalmas, szomorú életében. Reggel óta dolgozott, úgy mint máskor, a korai órákban álmos vagy borzító férfiangok parancsait hallgatta, de most a déli órákban már csengő női kacagástól volt hangos a fürdő és mezítelen női lábak váltakoztak gyorsan az ölében.

Ott, ahol a számlója állt, a falon aranybetűs tábla hirdette: »Pedicur.« A fürdő vendégei azonban egyszerűen tyukszemvágónak hívták. Kora gyereksége óta tanulta ezt a mesterséget és sokáig inaskodott egy mogorva öreg mester mellett. Még síhederszámamező legényke volt, amikor már önállóan kezdte a tyukszemeket. Nem volt mulatságos mesterség, de hamar megszokta, mert nincs az a foglalkozás, amibe ne lehetne beletörődni. Gondosan kaparta naphosszat csunya és idegen lábakon a bőrkeményedéseket és vágta óvatosan a tyukszemeket, fájdalom nélkül, ügyesen, mert ettől függött az üzleti hírneve. Valami közeli, furcsa nexusba került így a lábakkal, amelyek átmenetileg megfordultak a kezében, a kenyéradó lábak az ő kenyérkereső kezében.

Csak a női lábakkal volt baj. Különösen az utóbbi időben vette ijedten észre, hogy ha fiatal nők hajtották az ölbe mezítelen lábukat, akkor nem tudott nyugodtan, vigyázva dolgozni. Ilyenkor ijedten eszmélt arra, hogy cserben hagyja a nyugodt biztonsága és a mások higgadt és biztos kezei reszkette nyulnak a karos boka bársonyos melegéhez. Forróság öntötte el a testét, amikor a fürdőtől kipirult friss és fiatal nők hiányosan öltözve, kicsit zilált hajjal, lustán elnyújtóva és a meleg fürdőtől bágyadtan az ölbe tették a mezítelen lábukat. Vagy amikor a kádfürdő vendégei behívták a kis fürdőszobába, ahol elszórtan feküdtek női fehérnemű darabok, meg selyemharisnyák és valami titokzatos és izgató parfüm-illat keveredett össze a női test meleg kipárolgásával. A nők, akik kabujukba hívták, csodálatosképpen sohasem gondoltak arra, hogy férfival maradnak egyedül lenge fürdő utáni öltözködéskor a kis fürdő-kabint intím magányában és Péternek, a tyukszemvágónak sokszor fájt keservesen, hogy a nők, akikért ő férfiu vágyainak forró hullámaival szenvedett, nem tekintik férfinak, akinek szerelmes és erőszakos ölelése örömet adhat és kínokat oszthat.

Fiatal, egészséges testének lázadózával dolgozott és alig értette, hogy mit beszélnek hozzá. A vér fenyegetően lüktetett ereiben, a szíve vadul kalapált és furcsa, merész álmok zavarták meg szegény józan esztét.

— Péter, a hármashba hívják! — riasztotta fel a fürdőmester éles, közömbös hangja.

Gépiesen szedte össze cök-mókáját és szédülten támolygott ha a kis számlóval és műszereivel a hármash kabintba. Ott már türelmetlenül várta az asszony. Szép, fiatal és egészséges, mint

Péter. Jólápolott asszony, aki mintha csak arra született volna, hogy szeressen és hogy szeressék. Félig felöltözve fogadta a tyukszemvágót. Álmos, fürdésutáni bágyadsággal nyújtózott el a kádfürdő szobájának kis pamlagán és amikor Péter belépett, csak éppen a fejét emelte fel. A fehér vállai mezítelenül incselkedtek ki a fürdőköpenyből, amelynek két szárnya lazán volt csak egymástrerítve. A ferdére csuszott köpeny mély kivágása sokat engedett sejtetni a formás, kemény keblekből és a láb mezítelenül kinákozott Péter ölbe. Az asszony közömbös volt, mint mindazok a nők, akikkel Péternek itt dolga volt és nem gondolt most másra, mint jól ápolt testének gondozására, amihez hozzátartozott a pedicúr is. De az egész kabint előntötte valami érzéket korbácsoló illat, a chyprenek hűs, bőrbő, ruhákba beidőzött bódító illata. A levetett ruha, a selyemharisnya és a rózsaszín selyeming idegenül, árván heverték szanaszét és a pompás fiatal asszony úgy mutatkozott meg Péternek, mint ahogyan csak az ura vagy szeretője előtt leplezi le magát a nő.

Péter gépiesen munkához látott. De a keze ostobán reszkett, a szeméi előtt kavargó köd homályosult. Ez az asszony már rég foglalkoztatta a buszártva legény-fantáziáját. Valami olyan elérhetetlen szerelem-félt érzett iránta, mint az állóhelyről vágyakozó kisdíák a primadonna iránt. Tudta, hogy a vágy inkább mardosó kétségbeesés, fájdalom, keserűség, a soha be nem teljesülés itéletes érzése, semmint öröm és kielégülés. Régen érezte már, hogy ez az asszony tudná igazán lecsillapítani lázadó vágyait, hogy ennek az ölelése megnyugtatón makacsul követelőző érzékeit és egyensúlyba hozná egész felzaklatott lelkét. Máskor, józan és nyugodt perceiben tudta, hogy ez csak hótör kivánság, elérhetetlen óhaj. Milyen messze van ő, az egyszerű ostoba munkásember ettől a kényeztetett, finom asszonytól... És éppen ma kellett megint megjelennie szomorú, magányos legényéletében ennek a nőnek... Eppen ma, amikor ugyanis vad lázak hajszojják valami kavargó örvény felé... Félt magától és félt az asszonytól.

A nő ösztönös kacérságból, vagy talán csak azért, mert nem is vette figyelembe Péter jelenlétét, kéjesen nyújtózott, mint az álmos macska. Ebben a pillanatban a laza fürdőköpeny lecsuszott az egyik oldalán és kihívóan, szinte erőszakos kinákozással láthatóvá lett a melle, mint a leszakításra váró érett gyümölcs. Az egész csak egy szempillantásig tartott, mert a következő másodpercben az asszony már sietve rendbeszede a rakoncátlanok ruhadarabot, de ez a pillanat elég volt ahhoz, hogy Péter mindent észrevegyen. Elsötétült előtte a világ. Mintha forró számum csapta volna meg, a toroka kiszáradt és lázasan kalimpált benne a szíve. A homlokán kidagadtak az erek és a keze remegett. Vöröses köd ereszkedett a szeméi elé, nem látott semmit, csak a pompásan ivelt női láb melegét érezte a kezében, amely remegve mind feljebb és feljebb csuszott a bokán és már a comb forró bársonyát simogatta. Egy pillanat volt az egész és Péter már öntudatlanul behajolt az asszonyra, hogy a láz vad parancsának engedve magáévé tegye. Olyan sáratlan volt ez a vad fellobbanás, hogy az asszonynak alig volt ideje a védekezésre. Péter göröcsösen ölelte magához

az asszony fehér testét, a szája már mohóan és örökszomjasan a másiknak piros ajkát kereste, amikor az asszony, a rémület erejével kiszabadította egyik karját a vad ölelésből és undorodva sujtott öklével a férfi arcába.

— Megbolondult?!... Ha azonnal el nem enged, segítségért kiáltok... — sziszegte ijedten és mégis fenyegetően.

Az ütés megtántorította Pétert. Bambán engedte el az asszonyt és hunyorgó szemmel nézett körül, mint aki álomból ébred épp akkor, amikor már a beteljesülést ígérte az álmkép. Az asszony izgatottan szedte rendbe szétzilált ruháit és még mindig remegett a hangja, amikor az undor szavait köpte a férfi felé:

— Nyomorult... Mit gondolt maga? ...Egy ilyen senki ilyesmit merészeljen... Vigyázzon, mert feljelentem és tüstént kidobják innen...

Péter csak most tért magához. Ezek kijózanító szavak voltak. Elveszti a kenyérét... ha valahogy nem tesz jóvá mindent... Félve nézett a kipirult asszonyra, akinek a tekintetéből most tisztán látta a megvetés és az undor kifejezését. Zavartan és féltékeny dadozott:

— Ne tessék haragudni... nagyságos asszony... Magam se tudom hogy történt... Még sosem fordult elő velem ilyesmi... Mit is akarhatnék én... a nagyságos asszonytól... Egy pillanatra ugylátszik... elvesztettem az eszem... Nem tudtam, hogy mit csinállok... Tessék megbocsátani... és ne csináljon a nagyságos asszony kellemetlenséget ebből a dologból...

Az asszony nem felelt semmit. Fél-sőbbségének tudatában az arca már megnyugodott és egy alig észrevehető futó mosoly táncolt az ajka körül. Leült és mintegy a megbocsátás jeléül, odanyújtotta Péternek a másik lábát. A férfi bünbánóan bámult az asszonyra és alázatosan, az asszony ütésének sajnó érzésével a lángoló arcán, szolgál meghunyászkodással, serényen látott munkához. Amint a láb fölé hajolva újból dolgozni kezdett, már nem a férfi volt, hanem megint csak Péter, a tyukszemvágó.



Még a mély ráncokat is elhárítja a párisi arcmulató a »Vasaginc Adeline Patti« állandó használatával. Üvege 30 dinár, hapható gyógyszertárakban, drogériákban és illatszertárakban. Jugoszláviai forraltár: Zagreb, Gajeva ulica 8. sz. 745

DRÓTKOTELEKET
szigetelt és csupasz rézvezetkeket,
szólámpaszínókat, antenadrótokeket, ólomkábelket esorendű m. sz. egben, júányos ár
szállít a Novisadi kábelgyár (Radnička ul. 2.)
Te. efon: 121. 4433

JUGOSLAVIJA
ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG
Bácsmegeyi főtelepei:
NOVISAD
Petra Zrinjskog ul. 36
Telefon 55.
SUBOTICA
Kr. Aleksandra u. 7.
Telefon 330.
SOMBOR
Telefon 216.

VERGŐDÉS

*Leit járok én gonosz mélységek mélyén,
Hoi tárogna a gyilkos leshelyek;
Ott tartok-e, talán a pálya végén,
Mint átkozott, kit sorsa már temet,
S az élete — máró emlékezet?*

*Az életem sajtó emlékezet,
Álnok remény, mi sohse vált valora,
Csófolka tény, mi másféló vezet,
Mint amik adhat egypár boldog óra.*

*Amik csak nyujtott egypár röpke óra,
Sivér öröm, aszott, sovány kenyér,
Düb-düb gyönyör jutott csak foglatóra,
Koldustalat, a héja többet ér.*

*Kolduskönyér, a héja többet ér;
Még est se adta ingyen a nagy Ur;
Az élet, de a szívem csupa vér,
Veie fizettem dusan, pazarul.*

*Ezzel fizettem arként, pazarul,
Koldusszegényen, drága szívem árán
S egy bus napon, ha lassan alkonyul,
Egyenlő lesz megint az élet-számlám:
Pár durva rög a vánkösöm, a párnám.*

Korsós Zoltán, Panesevo

Portrék a magyar kavarodásból

A pesti Scarpia

A frankhamisítási affér az ő nevével firtott össze a legjobban. Évekig töle rettegett Budapest, mintahogy Scarpia-tól rettegett egész Róma. Őt is Scarpianak nevezték s amikor a fülébe jutott ez a nem éppen lizegő név, ő inkább büszke volt rá, mint sértődött. Közben kiderült, hogy nem mindenben hasonlít Scarpiahoz: ő valóban megadta az utlovetet valaményi Cavardossinak, hogy skülfországra menekülhessen.

Nádasy pályája többé-kevésbé már ismert a publikum előtt. Fiaatal korában a legnagyobb szeladon volt Budapestben, híres táncos és bárendező. A legjobb körökben forgódott mindig és még a legádázabb antiszemizmus idején se vetett meg bizonyos zsidó vendéglátó házakat. Közismert volt a barátsága Hatvany Lillivel. A szép zsidó bárónőnek gyakori vendége és hű lovagja volt az a félelmetes ember, aki társaságban elmés és kedves volt.

A háboru alatt leit belőle miniszteri tanácsos. Vázsonyi nevezte ki — a minisztere. Megbízható, rendes tisztviselő volt, aki főnökeivel szemben túlzásba vitte a lojalitást. Egy ízben régi jóbarátja kereste fel a miniszteriumban Vázsonyit. Iróasztala előtt találta ilve és vele szemben Nádasy állt és aktákat referált. Mikor az udvarias osztálytanácsos mély meghajlással elidővozt, a jóbarát indignálódva kérdezte Vázsonyit:

— Miért engedod állni ezt a magararagu és már nem is fiatal tisztviselődet? Igazán nem szép tőled, a demokrácia miniszterétől!

Vázsonyi mosolyogva válaszolt:
— Már próbáltam őt leültetni, de nem megy. Hiába kizárom helyel, ő mindig állva referál a miniszterének. Nem szeret állni és hiába, ezon én már nem bírok változtatni.

Azóta bizony illi már Nádasy jó hosszú ideje...

A nevét mindig sokat emlegetik, de legtöbbet bizalmas körben mégis a Pannónia-klikkel kapcsolatban. Még ma is kevesen tudják, hogy mi az a Pannónia-klikk, amikor pedig már az is jómórtre szenderült. A Pannónia-életremlőben évek óta egyült van egy vacsorázó társaság, amelynek a fele és elődke Nádasy Imre. Csupa nagytekintélyű, jobbára szélső gondolkodású

tagja van az esztáftársaságnak. Hogy nevetek is említsünk: Herceg Ferenc is egyik kedvett tagja volt a Pannóniának. Sokáig suttoztak arról, hogy a Pannónia-klikk hatalma végtelen. De nemcsak politikai kérdésekben. A kullisszák mögött nagyon sokszor lehetett hallani:
— Hovesi Sándor távozik a Nemzeti

Színház igazgatói székéből. A Pannónia-klikk megbuktatta.

Most már maga a Pannónia-klikk is megbuktott. Elődke, aki egy szorotott társaságban vacsorázni, mostanában egymagában fograsztja el bizonyára szerény vacsoráját cellájában és minden egykori hatalmát abban éli ki, hogy fitymli a parlamenti bizottságra...

ORVOSI DOLGOK

IRTA: DR. MUNK ARTHUR

A nemi felvilágosítás

kényes problémájáról sokan tudunk, de kevesen beszélünk. Most, a felvilágosodás, a rádió és a gépek századában a korán érő gyermekek, a jövő nemzedék nemi felvilágosítását mosogató szolgálók látják el. A lányoknál talán elszomorítottabb a helyzet, mint a fiúknál. A serdülő lányok a nemi kérdést misztikus fátvilon keresztül nézik és mert a felvilágosításért nem mernek az anyáikhoz fordulni, kizárólag a család-lányok, pesztonkák felvilágosító magyarázataival kell beérniök. A kapott magyarázatot persze egyik kislánytól möhön veszi át a másik: kieserülök a takarított titkokat:

— Hallottad?... Nem a golya hozza a gyereket... Azután összeszuszna. Vihognak, összereszornek, elkonyolyodnak és végeredményben mindent — hibásan tudnak.

A fiúk már szerencsésebbek, mert az ő nemi felvilágosításukat már magasabb rendű és rangu lények végzik, mint: kocsisok, udvarosok, vásott inasgyerekek és a pornografikus képeket és írodalmat terjesztő romlott kénecek.

A falusi, tanyai parasztyervekek e tekintetben előnyösebb helyzetben vannak, mint a nagyvárosiak. A parasztyervekek idevonatkozó tudásukat az általános példájából merítik: ők tehát önönmagukat világosítják fel, de meg ott a szülők se titkolódnak előttük. Felvilágosításuk tehát a másik végrele eszik: brutális naturalista egyszerű, de mindenképen szerencsésebb, mint a városi ifjuságé.

A nevelés feladata volna a tizenhárom éves gyermek nemi felvilágosítása és a nemi ösztön helyes mederbe való terelése. E pontnál természetesen a szülők követik el a legnagyobb hibát, akik a serdülő gyermek nemi életet érintő kérdéseire zavarba jönnek, elpirulnak, dadognak és végül is ostoba hazugsággal válaszolnak. A szülők kötelessége az, hogy ne csak a ifus és tuberkulózis, hanem a hazugság bacillusait is távol tartsák gyermekeiktől.

A leányokat az anya, a fiukat az apa világosítsa fel, de idejében, még mielött a gyermek fantáziájában ki nem alakultak a hamis képek. Ne hivatkozzanak a szülők arra, hogy annak idején őket se világosították fel, mégis meg vannak ma, hanem bátor kézzel nyuljanak ehhez az égető kérdéshez. Ma más világot élünk és a korán érő gyermek felvilágosítása alól nincs kibúvás.

Az anya a lányt a házasságra neveli és mégis milyen sok esetben fordul elő, hogy a leány tudatlanul kerül a házasság utvasztóébe. Meg kell ismerteni a leánnyal idejében a nemi élet összes vonatkozásait a maga természetességében: ismerje meg a férfit, a férfi anatómiáját, ne képzeljen rólok fantasztikus, földöntúli dolgokat és aztán bizonyára kevesebb csalódás is fogja érni az életben.

Mindenesetre fontos, hogy milyen példát lát maga előtt a leány: mértékadó az anya és a nőtestvérek erkölése. Ez az, amire azt mondják a vér. A rossz vér kitérését a zárdai vallásos nevelés se tudja elnyomni: idővel kitér. A lányok rossz nevelése, a felvilágosítás elmulasztása a rossz vér következménye az önfertőzés, az onánia, a homoszexualitás, a saphizmus, később a legszerencsésebb esetekben konyvelmü hazudozás, munkakerülés, festett élet, megfizetett szerelom: a prostitució.

A fiúk nemi felvilágosításánál is tegeyon félre az apa minden hamis szorvenérzött és alszomérlmet. A nemi kérdést legkevésbébben a növényi és állatvilágból vett példákkal lehet a gyermeknek megmagyarázni, de azv, hogy a gyermek a példákon keresztül ne éresse ki

az erotikát. It van a kendervirág: kétlaki növény. A sárga kimpor megtermékenyíti a piros bibét. A kettő egyesüléséből lesz a kendermag, amely a földből klesirázik már mint növény.

A gyermek az okos, szemléltett, korának, szellemi fejlettségének megfelelő magyarázatot eljogadja, megérti, megnyugszik és tovább játszik paitásaival. A nemileg sehogyse, vagy rosszul felvilágosított fiúk kérdések nyugtalanítják: kutak, érdeklődik, fantáziát keresi a kielegítet választ. Ilyenkor a pusztá véletlenek mulik egész életének sorsa.

A nemi élet első megnyilvánulásai alapiában véve ugyanazon népfajhoz tartozó leánnyal és fiúval megközelítőleg ugyanabban az időben kezdődik. A leánnyal az érés kezdetét a menstruáció megjelenése jelzi, míg fiúnál ez a határ elmosódott.

Nálunk a nemi érettség leánnyal a 17 és 18; míg fiúnál a 18 és 20 évek közé esik. Hogy mennyire függ a fajától a nemi érés kezdetének illetve befejezésének időpontja, az alábbi Tü-léle táblázat is bizonyítja:

A különböző népfajok	Leánnyal a nemi érés kezdete	Fiúknál a nemi érettség kora
Perzsiak népek	9 év	14 év
Indiai népek	10 "	15 "
Jamaikai négerok	12 "	16 "
Törökök, tatárok	13 "	17 "
Középeurópai zsidók	13 1/2 "	17 "
Délszlávok	14 "	17 1/2 "
Magyarok	15 "	18 "
Franciák	15 1/2 "	18 1/2 "
Germánok	16 "	20 "
Norvégek	16 1/2 "	20 1/2 "
Finnek	17 "	21 "

A természet okos, előrelátó berendezkedése mindkét nemnél ifjuság számára lehetővé teszi a teljes nemi érettség utáni absztinenciát, a nemi életből való teljes tartózkodást is. A nemileg teljesen felvilágosított, jóvérű, higgadt gondolkodású testilek, lelkileg és illu minden megöröltetés nélkül ériheti meg tisztaságát akár a házasságig is. Még inkább áll ez a megállapítás a leányokra.

Az idő előtt megkezdett nemi élet fiúknál ép úgy mint lányoknál a gyenge idegrendszer, a helytelen, rossz forrásból nyert nemi felvilágosítás, a kíváncsiaskodás, az utánzás, virtuskodás, mások előtt huncorás, sok esetben a nagyási háboru, a konyvelmü gondolkodás és a csábítás következménye. A férfi és nő nemi életében lényeges különbség nincs. Bebizonyosodott tény, hogy mindkét nemnél ifjuságra rendkívül káros hatású van az alkohól és a rossz társaság. Különösen az utóbbi az, aminek döntő befolyása van az önfertőzés és a nemi aberrációk: a homoszexualitás a pedersztia, a lesboszil szerelom kifejlődésére.

Még csak elgondolni is szörnyűség, hogy akadnak diákok még manapság is, akik nemibetegségekkel élcsokednek el ártókedő nagy társalk előtt. Mennyivel hibás volna a helyzet, ha ezeket a szerencsétleneket idejében felvilágosították volna a nemi betegségek súlyos, sokszor életvesztéves következményeiről.

A mi viszonyaink között bizony hiába

Lit az Egészség mindenki számára.

Az emberek boldogsága az egészséges munkakövé és életörömök összességéből tevődik össze. Mindezek elsősorban a helyes és célszerű táplálkozástól függnek. Aki megfeszített munkában tölti életét, fokozott mértékben tartozik ügyenni arra, hogy mindennapi táplálékát olyan természetes, erősítő tápszerrel egészítse ki, amely az emésztés megzavarása nélkül koncentráció alakban juttatja szervezetébe azt a többletet, amelyre a szervezet elhalt szöveteinek, sejtjeinek pótlásához, energia termeléshez, az élet fenntartásához szénhidrátokban, fehérjékben, zsirakban, tápláló sókban és jéként vitaminokban szüksége van. Ilyen tápszer az

OVOMALTINE
Tápláló-erősítőszert

mely 25 év óta Anglia, Svájc, Németország, Franciaország és Amerika művelt községeinek meghitt barátja és istápolója. Egy csésze tejben 2-3 kávéskanál Ovomaltine a legjobb reggeli és uzsonna.

Ára dobozonként 18.50 dinár

Kapható gyógyszerterekben, drogeriákban, fűszer- és csomagkereskedésekben. Minál és ismeretést ingyen küld: Dr. A. Wander D. O. Zagreb, Jurjevka ul. 37.

váruik a szülőköl a gyermekek felvilágosítását. A szülők sokszor sokatmondó kézmozdulattal intőzik el a kérdést:

— Hagyjuk csak! A mai gyerekek többet tudnak, mint mi, szülők.

Ez a megállapítás talán igaz, de nem találo. A mai gyerekek sokat tudnak, de mindent hibásan. A szülőknek ez a cinizmusa csak hátráltatja a nehéz kérdés megoldását.

Külföldön az iskola végezi a gyermekek nemi felvilágosítását. A középiskolai tanárok és tanárnők nemcsak tanítói, hanem nevelői is az ifjuságnak. Nálunk — ahol miniszteriümi szabályszerű, előírt-sostantervek szerint megazoktatás — ugyilatszük az ifjuság nemi felvilágosítása és az életre előkészítése kiharadt a tanítási szabályrendeletből. Nálunk a tanári kar csak büntetni tudja az elkövetett ifjakat, pedig a büntetést ilyen esetekben mindenkor a tanárookra kellene kimerüni, akik mulasztást követtek el. Égbeköltő mulasztást. A fiataliság felvilágosítását elkerülhetetlenül szükségesnek mondják a szociológusok és pszichológusok. Forel is azt hangoztatja, hogy ne számítsunk e téren az iflagosan alacsony műveltségű szülők közreműködésére, segítségére. A felvilágosítás az iskola feladata, amely az életre tanítson. Neveljen, az élet legfontosabb kérdése pedig minden időlkben a nemi kérdés volt és marad.

Ha a tanárok szegényesek, vagy nem éreznék magukban elég képességet a nemi felvilágosításra, akkor bízzák meg haladéktalanul az iskolorvost, hogy vezesse be ő az ifjuságot a nemi élet reitelmének látszó egyszerű tanába.

A középiskolák történetében évről-évre ismétlődnek még az elöli mulatok betoc nőit felkereső diákok kicsapattása. Az ilyen esetekben a felszoc, előitéletekkel, álszeremmel telített betoc társadalom a hibás és sohasem a diák. Ez a mai romlott, bomladozó társadalom az, amely a prostitució karlaiba kergeti a fiatalságot.

A nemi pedagógia feladata a rossz útra tévedett illu felvilágosítása, megtérítése. Forel megbecsültó szavai jutnak eszembe:

— A nemi ösztön semmi esetre se bün és a nemi közöny bizony nem erény...

KÖNYVEK

Uj magyar piktura

Kállay Ernő könyve

Rózsa Miklósnak »Az impresszionista magyar festészet« című könyve óta nem jelent meg ilyen nagy című, összefoglaló könyv a modern magyar képrásról. De milyen nagy a küönbség Rózsa 1914-ben és Kállainak 1926-ban megjelent könyve között! Tizenkét év az időbeli távolság, de a két könyv között valóban világnézeti élete és halála nyúl el, s azért azt a csalóka érzést kelte az olvasóban, hogy emberöltőknek kellett elváharozni ezen idő alatt. Talán a küönbség nem is annyira a pikturában mint az esztétikai ítékezésben és értékszemléletekben feltűnő. Rózsa csupa könyvedség, kalauzol, magyarázgat, ismerteti, lelkesít. Mindenütt művészetet keres és mutat. Szavai frissek, tiszták és az optimizmus kereké formálja őket, mint mosoly az arcot. Aki olvassa könyvét, az úgy érzi, hogy virágos kertben sétál májusi délelőttön s mikor leteszi a könyvet, megszáradul benne a hű levegő és lesz magyar képrás.

Kállai súlyos és sötét. Csupa pszichizmus, szigorúság, tárgyilagosság. Ha végigolvassuk a könyvet, úgy érezzük, hogy nincs is magyar képrás. Annyi van, az nem magyar s ami nem magyar, az is hibás. Az egyik képrásnál hiba az, hogy Cézanne technikájának hódol, a másiknál a clair-obscur a hiba, a harmadiknál a praeraffaelita vonalkultusz, a negyediknél pedig a leegyszerűsítés. Nem ártom, hogy pld. Cézanne sztereometrikus szerkezetkezelése mindenkor és minden művésznél helyénvaló, de Kállai sokszor épp ott kifogásol, ahol az inkább erőny, mint hiba. Ha nem is szörszálhasogató, de nagyon szigorú és aprólékos ítéssnek nevezhetjük. S ez az aprólékoság száraz, tömör tudományosság-gal társul, mely nehéz, rágós olvasmányá teszi a könyvet. Pedig Kállai stílusa szépen pallérozott, kemény, sűrű stílus, mondatfűzései biztos, zárt láncszemekhez hasonlatosak s magyarságát is csak a fárasztóan sok műszó zavarja, azonban ez a stílus oly súlyos, hogy belefáradunk az olvasásba, akárcsak a teherhordásba. Csupa megállapítás, körülményes meghatározás. Monnyivel kellemesebb lett volna Kállai mondanivalóját abban a könyved, világos köntösben megismerni, amely a francia művészettörténeti és essay-írók sajátos alkotása, míg ez a tudományos frangó, germán alaposságú írásmódor, mely soha semmiért sem lelkesedik, hanem mindent megállapít, leszögez, szabályba önt, a könyvet nem teszi rökönszerűvé, barátá vágy bizalmasá.

Perbe kell szállnom Kállai mondanivalójával is, mert a magyar pikturától olyasmint követel, amit manapság egy nép képrásától sem lehet kívánni. Például festői karaktert, festőművészeti stílust. A háború és a forradalmak mindent felborítottak a stílust, az egységes, nemzeti jellemvonásokat, a féltelen individualizmus dühöng Párisban, Moszkvában, Rómában egyaránt. Azután majdnem minden magyar festőnél a kispolgáriasságot kifogásolja. Tudomnai a kispolgáriasság eddig még nem vonult be az esztétika és művészetbölcselet szótárába. Ki állapította meg valaha, hogy a francia impresszionizmus kispolgári? Hogy Cézanne vagy Van Gogh kispolgári? Hogy Picasso kispolgári? Pedig sokszor valóban azok, de ennek semmi jelentősége sincs, a művészi értékek és értékmegállapítások függetlenek a társadalmi csoportoktól. De ha még el is fogadnók ezt a hibás nézőpontot, akkor se állíthatjuk, hogy a kispolgári elemek uralkodának az újabb magyar pikturában. Hol van például kispolgáriság Kernstock Károlynál, Szényi Istvánnál, Egry Józsefnél, Gulácsy Lajosnál, Nagy Balog Jánosnál, Tihanyi Lajosnál, Csontváry Tivadarnál vagy a konstruktivisták és dadaista törekvésű művészeknél? Kállai mindenütt társadalmi vonatkozásokat lát, evvel magyaráz és bizonyít, ami sokszor helyes is, amennyiben a magyarázat szükséges, amennyiben a művész művészetében fontos szerepet játszik a külvilág, a körök eszmeharca, de irányokat és művésze-

tet folytón csak evvel magyarázni és eszerint osztályozni — ez egyoldalúság és elfogultság. Igaz, hogy a tiszta esztétikai szempont a mai művészetrel már nem jogosult, de azért a művészetbölcselet nem sekélyesedett el társadalmi osztály-skatulyázással. Az még nem művészi értékmegállapítás, ha Benedek Péterről azt mondjuk, hogy kispolgári. Bortnyik Sándor művésze sem politikai világnézetek váltakozása, hanem fejlődés, tisztulás, kibontakozás. Tagadhatatlan, hogy ehhez a megújuláshoz politikum is vegyült, de ez — Bortnyik művészetét szemlélve — nem lehet annyira fontos, amennyire azt Kállai hangsúlyozza.

Jóllehet Kállai az előszóban azt veé fel, hogy mincson magyar festészeti stílus, a következő fejezetekben a sirvavigadást, a clair-obscurt, a rapszódikus temperamentumot jellemzően magyar vonásnak tartja, mely Székely Bertalantól egészen a »Ma« aktivistá képró csoportjáig megtalálható. Ebben a megállapításban is valami erőszakoltság érezhető, a sirvavigadást a régi romantikusokon kívül nem igen lehet már vásznon látni. Ki lát sűrűvértű magyar temperamentumot például Huszár Vilmos síkfarmában? Hogy pedig nincs orosz mélység, német idealizmus, francia objektivitás a modern magyar művészetben, annak nem a sirvavigadás az oka, hanem a magyar képrás kurta múltja, mely még nem termelhetette ki irányait. Csak Munkácsinak van, akiből nem hajthat ki utabb ág, ő teljesen lezárja önmagát. Szinyi-Merse elkésvé érkezik. Így nem születnek magyar Cézanne-ok és magyar Picassok. Ha Monet és Pissaro nincsenek, úgy valószínűleg Cézanne sincsen s ha Cézanne nincsen, úgy nagyon kérdéses Matisse, Marquet, Dufresne, Rouault, Braque művészi élete és eredménye. A magyar pikturának nincs nagy múltja, ha van is néhány nagy embere. Kállai a deduktív módszer kedveéje, az általánosból következtet az egyesre, először születik meg a tétel, mely aztán saját keretébe szorít minden képet. Tétéleit nem felfedezé, hanem megállapítja s azután keres hozzá illusztrációkat. Legszebb és legtisztább fejezete a »Kubizmus és konstruktivizmus.«

A könyv értékes, gondos, fáradtságos munka. Nehéz és kínos dolg volt megírni, nehéz volt a csoportosítás, a beállítás, különösen mikor az íróban kevés a hit, a lelkesség. Vannak nevek, melyek kimaradtak mint például Rudnay, Perlmutter, Pólya Tibor, Hermann Lipót, de ezt nem lehet a szerző rovdására írni, hiszen ő a piktura történetét akarta a könyvében és nem a festők lexikonját. Könyve egységes, kerek alkotás, érdemes megismerni, ha barátságot nem is köt vele az olvasó.

Az Amicus kiadása nagyon szép és gondos.

Szenteleky Kornél

Grósz A. László: Krisztus zsidó megvilágításban. (Egy krisztushtvő zsidó tanulmánya). Grósz A. László azok közé a naiv eretnekek közé tartozik, akik a mai élet ezer nyomasztó gyötrelmei között elvesztették lábuk alól a talajt és lelki mankóikra támaszkodva botorkálnak körül a glóbuszon, szájaikon és szemükben a magy. rémületes kérdőjelek: hol vagy uram? De az Isten, aki millió esztendő óta hallgat, most sem válaszol és Grósz A. László, aki nem tudja önmagában feltalálni a Célt és az Utat, Krisztushoz menekül sebeivel és gyöngeségeivel: »Védj meg uram a világ veszedelmétől.« És fel-emeli magasra a hite lámpását és belevilágít egy apróka fehér ösvényre, amelyről azt állítja, hogy az igazi, a legigazibb. Lobogó fanatizmussal megírt könyvecské ez a tanulmány, de híján van minden ragvzó érvnek és meggyőző erőnek. Am azért nem is árt vele senkinek, ha már nem tud használni. Az olvasó állapozza, talán mosolyog rajta, talán így szól: »érdekes« — és elfelejt. Nem, egyáltalán nem veszedelmes ez a Grósz A. László, bárki nyugodtan végignézheti lelki tornagyakorlatait, amint isteni idézetekkel erőre párnázott dresszében kilép a porondra. Legfeljebb drukkólni fogunk egy kicsit érte, amint lendületesebb íveket hasít a levegőben: — Jaj, vigyázzon Grósz A. László, kifizemodul a derek! (—)

DIVAT

Az öv

Az új tavaszi divat

Kezdetben az egyenes ruhák, később meg az egybeszabott harangruhák miatt az öv teljesen kiment a divatból és ugyszólván eltűnt. Csak most rövid ideje, hogy ismét az egyenes ruhák visszatéréséről beszélünk.

chocet-jét az egész modellnek a puha, a cecek egyik élénk színében tartott, szarvashőr-öv adja meg. Egy egyenes kabáttal, melyet esedeg double-anyagból készítettünk, belül kockás, kívül sima. Az egész egyszerű kis ruhából egy-



az ingruha, de a plisse és hóhos ruhák). Kezdt az övkérdés aktuális lenni, amál is inkább, mert a derekvonal fejfebbvontulásáról beszéltek, amikor is már az öv ismét fontos kérdés.

Most már biztosan kialakult a tavaszi divat. Tudják, hogy minden sejtés valóra vált és a harangszabást ha nem is teljesen, de legnagyobbbrészt felváltotta az egyenes ruha.

Igy most már biztos, hogy övformákat megint nagymértékben fogunk látni és pedig nemcsak a ruha anyagából, hanem — mint előt — bőrből vagy szallagból is. Gyakran egész élénk színű övet választunk és éppen ez az öv adja meg a ruhának a maga egyéni jellegét. Öveket fogunk majd látni ugy a szövet, mint a délutáni selyemruhák, sőt sok tavaszi és nyári estélyi ruha disze is az lesz. Hiszen éppen itt van alkalom sok kibróbált bájos hatás felhasználására és felújítására.

A többé-kevésbé sportszerű ruha, vagyis a délelőtti troteur-ruhát övvel feldiszipteni bizonyára nem lesz nagy feladat, hiszen ezen ruhák legnagyobb része direkt predesztinálva van az övdiszre. Csak meg kell nézni például középső modellünket. Az a ruha, amely itt látható, igazán nem nagy áldozatokkal, minden nehézség nélkül összeállítható. A hohifalnis szoknya fess karierszot anyagból (amelyiknél a hohifaltnik egy darabon legépelteknek látszanak, hogy a ruhának maradandóbb tartása legyen) egyszínű bluzzal, amit egy ferdénszabott karierozott sálgallérral díszítünk és alatta hordandó ingseru plasztrom hosszú selyem megkötéssel igazán nagyon bájos modell, de azért az igazi

szerre bájos tavaszi komplet ruhát nyerünk, amelyiknek bizonyosan sok kedvelője lesz.

Hogy az öv selyemruhákon is elsőrangú hatást érhet el, ezt bizonyítja az első kép. Ez egy egyszerű, de igen használható selyemruha modell mutat be egy jó középszinben (barna, faszín, zöld vagy ceccas) bedolgozott plisseerészekkel (a plissee a tavaszi divat főerőssége!) egy, a színben ellenkező övvel. Középbarna színhez egy zöld öv bizonyosan szép lesz, zöldhez viszont barna, a cacao-színhez az erős kék árnyalatok valók és pedig rendesen ugyanabból a színből készül ugy az öv, mint a gallér és a mandzsetták is. Ennek a ruhának a gallérja megcsomózott sál formáját tartja össze.

Teljesen ellenkező karaktere van az öveknek az estélyi ruhákban. Megkülönböztetésül a fenntebb rázott sima formáktól itt rendszeren vakott vagy huzott övformákkal találkozunk, melyek a ruháknak bizonyos légyságot kölcsönöznek és megkülönböztessék a mindennapi divattól. Harmadik modellünk dereka egyenesen van szabva, egész keveset bluzosan tartva, derékon átvágyva és harangaljjal kitöltve. A varrást az öv takarja el, mely elől van megkötve és két hosszú vége lefóg. A még mindig igen divatos csipkék itt egy széles kerek felsőrész — a jövő cepe-divatot megelőzve — kis kerek hét-cepe, valamint hosszú, alul trombita formába kiugró ujjak formájában vannak felhasználva. Nyárra igen divatos lesz a spárgaszínű csipke, amelyik különösen diszkrét pasztellszínekkel összeállítva (homokszín vagy szürkő) nem elkitő,

de annál érdekesebb és divatosabb szint fog adni viselőjének.

Eredeti nyaklánc, amelyet utóbbi időben igen gyakran látunk egy széles szalag vagy gyöngyökből, amelyen egy egész apró barokk-gyöngyökből készült rojt lóg, végső betojezésül egy hosszukás csopallaku gyöngyvel. M-



után ezt a lógót nem elől, hanem a hát-lívágáson hordják, nagyon eredeti benyomást tesz és miután jó hamisgyöngyökből nagyon könnyen felfűzhető otthon is, nagy kedveltségnek örvendő anélkül, hogy túldrága divatszelségy lenne.

Eton és rúzs negyedélezer évvel ezelőtt

A Briti. k muzeum igazgatójának előadása a régi és új divatról

— Hölgyeim! Amikor boldog büszkeséggel gondolok arra, hogy újból sikerült valamilyen frissen kieszelt excentrikus divatfelfeltárási bámulatba ejteniök a világot — ne bízzák el magukat! Higgyék el, semmi sem új a nap alatt és eton-frizurától, festett ajkaktól és szemöldöktől kezdve egészen a kacér kis rövid szoknyáig vagy a sejtelmés pizzamáig mindent látott már a történelem. Az önk legfantasztikusabb divatfelfeltárási is csak szolgálat utánzásai évezredekkel ezelőtt letűnt korok divatjának és szokásainak.

Ezekkel a szavakkal kezdte meg a British Muzeum nagytermében összegyűlt előkelő közönség előtt tartott előadást dr. A. Blackmann, a kiváló egyiptológus, a British Muzeum egyiptomi osztályának igazgatója.

Ezután sorra vette a modern élet legjellemzőbb és legeredetibbnek vélt szokásait és berendezkedéseit a divat legújabb megnyilvánulásával egyben és egykoru feljegyzések, rajzok és a British Muzeum csodálatos értékű ókori kincseinek bemutatása mellett lépésről lépésre kimutatta az évezredekkel ezelőtt letűnt korok csodálatos hasonlóságát a modern világ „fashionable” életmódjához és divatjához.

A XVIII-ik dinasztia korszakában, mintegy 1600 évvel Krisztus előtt teljesen a mai eton frizúrhoz hasonló hajviselet volt az uralkodó divat Thébá előkelő hölgyei között.

Feljegyzések mutatják, hogy Egyiptom szőpél is szerették későn felkelni és miután illatos fürdőkhöz feladították gondosan ápolott testüket, kipirosították ajkukat, a mai szemöldökfestékekkel, anyagában is teljesen megegyező festékruccskával befektették szemöldöküket s ezután mentek, természetesen udvariós kíséretében — sörözni. A sör volt Egyiptom nemzeti itala.

— Ugyan miben különbözik ettől az eton-frizura huszadik századbeli apostolainak délelőtti programja? — kérdezte a magát teljes mértékben találva érző hallgatóság derűltése közben dr. Blackmann.

Sőt a modern nők egy tekintetben

még el is maradtak elődeik mögött. Azok ugyanis több súlyt helyeztek az illatra. Csodálatos illatu, ma már teljesen ismeretlen parfümököt emlékeznek meg az egykoru feljegyzések, melyek legfontosabb fejezetei voltak Egyiptom nőinek a szerelemért folytatott harcukban. Coffy és Houbigant közönséges kontárok Egyiptomi parfümgyárosai mellett.

Ugyancsak tipikus egyiptomi eredetű a pizzama is, amit ugyan akkoriban

még csak a széppnem tagjai visékék.

Ezzel szemben a legújabb női divat két másik büszkeségéről, a rövid szoknyáról és a jumperről kimutatta a tudós professzor, hogy akár tetszik, akár nem, azok bizony férfi-eredetűek. Még pedig egyenesen szittyva eredetűek.

Ez volt a szabad mozgáshoz, vadászathoz és lovagláshoz szokott szittyva férfiak nemzeti viselete, akitől átterjedt Ázsia, majd Európa többi népeire s.

A bég gitárja

Irtá: Csorovics Svetozár

Az ezüstös hold áttörte a pókhalós függöny selymét és sugarait egy táblára szórta, amelyet a koránból vett aranyos idézetek tarkítottak. A falon lógó tábla a legfinomabb díorból készült, a falat pedig régi mesterek gyönyörű rajzai díszítették. Rózsák és kigyók elevenítették a fantasztikus képeket. A falfel mellett üldögélt Osman bég, aki fáradt testét a legfinomabb stambeli selyem diványon nyugtatta. A diványon szana-széjjel selyem vánkások heverték, s a vánkások himzészett a legügyesebb rabszolgalányok készítetteék Osman bég jobbkarján a tarka nargillő pírós csóvót tartotta; baloldalt pedig Hanuma igyekezett azon, hogy elkapja a bég szerelmes tekintetét. Hanuma átkarolta a bég vállát, gyönyörű ábrándos szemével sokáig elnézegette, azután a forró csókot várta. Hanuma könnyű ruhát hordott. Az átlátszó nadrágon kívül csak egy gyenge selyeming volt rajta. Hosszu, fekete haja habos vállára berult, eltakarta az ingét.

Osman bég azonban fel se tekint rája. Csak a füstöt fújta, amelyen elgondolkozott.

„Miért vagy olyan rosszkedvű?”, kérdi Hanuma, s ez alatt még jobban magához szorítja, „miért nem nézel rám, nem szeretsz többé?”

A bég nem felelt. Tovább fújta a füstöt, karjával hosszú mozdulatot tett, amellyel mintha azt akarná mondani, hogy „Hagyjuk ezeket a kérdéseket”, s tovább szőtte a gondolatait.

„Aman miért vagy te ilyen?” csodálkozott az asszony. Minél jobban ölelek és csókolak, annál inkább elhidegülsz tőlem. Rám se tekintesz és énekelni sem akarsz többé... Azt a szép dalt, hogy „Nincsen nagyobb fájdalom a szerelemnél” már egészen elfelejtetted. Azelőtt énekelte nekem és a gitáron is játszottál!”

„A gitárral csatlak magamhoz”, mondja a bég unottan, de csak azért, hogy szóljon valamin.

— Hogy elesztál, az igaz. Elhagytam apámat, hogy hozzád menekülhessek. Emlékszel-e arra, hogy azt ígérted nekem, hogy örökké szeretni fogsz és a tenyereden hordozol.

A bég ásitott.

„Nem hordozlak most is a tenyeredemen?” — kérdezte.

„Most már nem. Egykor szívtél engem, karodban hordoztál és daloltál nekem. Pedig még nincs egy esztendeje, hogy hozzád jöttem és most már ilyen vagy.”

Osman bég ismét legyintott a kezével, de egy szót sem szólt. Nehezére esett a beszéd és azért inkább nem szólt egy szót sem. Érezte, hogy Hanumának igaza van. Amig Hanuma leány volt és ameddig még tudta magához csalni, a leány háza körül szaladgált, átugrta a rozmarin kerítést, a lantjával édesgette és az ablak alatt a legszebb dalokat dudolta. Amióta azonban az övé lett, teher az élete. Teher, mint a gyermeknek a mogunt láték. Mindig hidegebb lett, nem kellett már az ének, fagyos volt a csók. Hanuma is fázott a találkozásától, de mindig odaadta magát és azt gondolta, hogy világon kettejükön kívül nincsen senki sem.

„Énekelj... énekelj — kérte most

is, félretolta a nargillét és átkarolta a bégét mindkét karjával.

„Hol a gitárom? Kérdi a bég. Ó lelkesedve szaladt a szobába és hozta a pompás, díszes gitárt.

Itt van, mondotta, a bég kezébe adta és az ölébe ült.

Osman bég megfogta a gitárt, kifeszítette a hurokat, még jobban a fejébe nyomta a fezt, behunyta a szemét és játszani kezdett.

Sirt a hur, mint a mezei pacsirta, hangja beleszólt az éjszakába és felébredtetted a kerti madarakat.

Hanuma felugrott, ráta a fejét és a gyönyörűségtől felkiáltott. Tapsolt és körbetáncolta a szobát. Sugárteszt kigyózott, haja szétbomlott, az arca fénylött. De a bég arca is barátságosabb lett. A szemek kifehéresedtek, a vére hevesebben lüktetett és az arcán mosoly játszott.

Aztán hirtelen felugrott. Szemét se vetett az asszonyra, egy szót nem szólt, hirtelen vette a gitárt és szaladt a szabadba. Hanuma kővé meredt. Bámult, mintha keresne valamit, azután a bég után szaladt.

Osman... Osman...

A bég azonban már messze járt. Hanuma megállt az ajtóban, az ajtófélfához támaszkodott, fázni kezdett, félt elmenni, félt a sötétségtől. Ugy képzelt, mintha valaki megfogná és tovább vinné. Nem tudta mitévő legyen. Végre betakarta a szemét, visszatért a szobába és rádobta magát a diványra.

Keservesen zokogott. Hiába várt az egész éjjel, nem tudta bevárni. Várt, sirt és aztán elaludt. Nem hallotta, amikor megölt. Részegen nem látta. A gitárt a hirtelen hozta, nevetett és azt énekelte, hogy „Nincsen nagyobb fájdalom a szerelemnél”.

Másnap este ugyanugy történt. Egy reggel szép, fiatal lányt hozott magával. A diványra ült, felkeltette Hanumát és azt mondta:

„Megjött a második asszonya, vigán monda, mintha a legörvendetesebb hírt hozná.

Az álmos Hanuma felemelkedett, megnézte a bégét és végignézte a leányt. Megtörölte a szemét, elfordította a fejét, ledobta magát és az egész testében reszkett. Csudolt...

A bég csak nevetett, intett az új asszonynak, majd átkarolta. Aztán felbontotta az új asszony ingét, levelezgette, majd eszeveszettül csókolni kezdte. A száján, a mellén, mindenütt. Játszott vele.

Hanuma! szólt a bég hirtelen.

Az asszony felnevetett.

Gyere hozzánk!

Az asszony még halványabb lett, nem szólt semmit, de elindult. Lehajotta a fejét és odalépett.

Új mellén!

Az asszony engedelmessékedett.

Igy kell annak lenni!

Őt is átölelte, magához szorította és behízog hangoz dalolta, „Nincsen nagyobb fájdalom a szerelemnél”.

Hanuma reszkett. A leány elémült, amint a nótá elhangzott. Mindkét asszony hallgatott.

Hanuma olvadt, mint a hó, amint látta, hogy a bég mást is csókol. Mindent, de mindent megosztott volna, csak a

szerelemét nem akarta. A másikat tolvajnak tekintette, aki a legnagyobbat, a legszebbet rabolta el. Gyűlölte... Akkor derült csak fel, amint látta az elhidegült. Ujra elmaradt az ének, a csók is ritka lett. A bég újra elgondolkozott, szitta a nargillát és hallgatott. Hanuma boldog volt, amikor a másik is sirt, bizott a feltámadásban.

Hízoggett a bégnek.

A bég azonban nem mozdult.

„Ne légy ilyen”, mondotta, bírányzik valami, ketten vagyunk, táncolunk majd. Osman hallgatott. Ujra megfogta a gitárt és elűnt.

Hanuma megmerevedett és nézte a másikat. Tudta már, hogy mi következik. Nehezebb lett a szíve, sajnálta a másikat. Átölelte és vigasztalta. Sirtak.

Osman meghozta a harmadikat. Negyszemű, aranyhajú, tejarcú volt. Osman bég el volt ragadtatva. Hanuma elhalványodott amint megpillantotta. Tudta vége a szerelemnek.

„Boldog vagyok”, kiáltotta a bég. A paradisosomban érzem magam, a hurk ott sem lehetnek szebbek.

Mindháromat magához intette. Az újat ölébe vette, a régieket maga elé állította. Aztán elkezdett játszani.

— Oh, de gyönyörű az éle! — mondotta — szaladgálok a szobában, bujdoskál játszótok. Még Hanuma is boldog volt. Amikor elfaradtak, odadobták magukat a diványra és mézes bort ittak. A bég is felemelte a poharat, de elhajította, nevetett, az asszonyt csókolta.

Ha ez mindig így lesz, akkor nem akarok tovább élni, mondotta Hanuma. Jobb nem élni, mint ezt nézni.

Kérte a bégét, hogy ne felejtse el.

Néz rám, ez elég nekem.

Megvénültél! szólt a bég.

Hanuma hallgatott. Bement a szobájába és a tükörbe nézett. Meg akart győződni arról, hogy igazán megvénült-e? Látta, hogy még mindig szép, csak halványabb a sok álmatlan éjszaktól.

Miért kerget el magadot? sóhajtott. Miért üldöz? Ha legalább egyszer megölelné.

Mintha megörült volna. Széttörte a tükört. Berontott oda, ahol az új asszony ült.

„Te vagy az”, szólott, aztán rárohant. A földhöz vágta, az arcát tépte és folytatta.

Majd elintézlek — ordította. Tíz napig rut leszel!

Amint megelégette, otthagya az ágyat.

Ha Osman bég visszatér, én sem élek többé! El fog kergetni és én többé nem leszek az övé.

Az udvarba ment, behunyta szemét, beugrott az udvar nagy ciszternájába.

Megfullad! Kiáltotta a második. Megfullad, mondták a népek.

Amikor Osman bég visszatért a temetésről, már sötét éjszaka volt. Meglőbb dött a harmadik sebeit.

Mi történt veled? mondotta. És aztán anélkül, hogy megnézte volna, hirtelen vette a gitárt és elűnt, mint egykor...

Fordította: G. D.

**ANGOL—MAGYAR
ZSEBSZÓTÁR**

jelelt meg Derrick Gyula összeállításában és az Athenaeum kiadásában. A mindennapi életben, sportban, kereskedelemben és utazásban előforduló szavakkal, azok pontos hangsúlyozásával és új rendszerezéssel, fonetikus leírásával. Tartalmaz angol-ról rövid angol nyelvtant, angol-magyar társalgások az élet és utazás minden alkalma. A legszokottabb amerikai kifejezéseket és szólásokat is. Kereskedelmi levelezést. — ÁRA 60 DINÁR. — Magyar-angol zsebszótár hasonló tartalommal 52 dinár.

KAPHATÓ: 1500

„LITERARIA”

könyv- és hirdalperjesztő vállalatnál
Mavró Heimann Subotica, Karadziczev trg 12

Mi okozta a noviszádi sakk-klub nagy vereségét az országos bajnokságon?

Vasárnap zajlott le Zagrebban a jugoszláv országos sakkbajnokság döntő mérkőzése a zagrebi és a noviszádi sakk-egyesületek közt, amely — mint ismeretes — a noviszádik lesújtó vereségével végződött...

A bográdi és szuboticei játékosok felett aratott fölüenyő győzelmek után nemcsak a lokalpatrióták, de a sakkörök általában a noviszádikban látták az idef. bajnokság fájárlját. Vereségünket lehet szépíteni, csak menteni nem.

A noviszádi játékosok egy átvirrasztott éjszaka után álltak ki a mérkőzéshez. A csapat ezenkívül ügyetlenül volt összeállítva. Vukovics mester, aki pedig zagrebi, elismerte, hogy a nagyobb sakkintelligencia a noviszádi oldalon van, azonban a zagrebiakban több az egyéniség és sakkrutin.

A noviszádi játékosok — javaslatom ellenére — a játékerő szerint voltak felállítva, kivéve a pillanatnyilag forinán kívül levő Feuer, aki régi riválisával, dr. Singerrel játszott a mérkőzés első játszmáját. A zagrebiak a csapatot célszerűségi szempontból állították össze. Erre mi is és a zagrebiak is kijelöltük a nyolc tábla játékosainak sorrendjét.

A zagrebiak a hetedik táblára Celiáket, az ismert zagrebi játékost és a nyolcadik táblára a kitűnő Drdzinskyt felelték ki, ami által a szárnyakat erősítették, míg a gyengébb Goldmann és dr. Deutsch a közepre kerültek. A színváltás is kedvezett Zagrebnek és legerősebb játékosai: dr. Singer, Rozics, Celiák és Goldmann kapták a kezdést biztosító világos figurákat.

Feuer az orosz huszártájk Marschall-variánsát játszotta, ami gyakorlatilag jár és a sötét részére kis támadást biztosít. A variáns azonban rossz és azt csak Marschall játsza a maga reputációja kedvéért, amelyet ilyen döntő játékban mégsem volt szabad megkockáztatni. Feuer már néhány lépés után nagyon szomorúan állott és ez a többire is nagyon leverőleg hatott.

Kulcsintézi a nagyszerű Ogaljeve: egy-kettőre túljátszotta és csak azért adta korán remisre a játszmát, mert előzőleg úgy állapotunk meg vele, hogy az ő remis-je elegendő lesz. Különben Vukovics ajánlotta az időntelen-re való befejezést, mert a harmadik lépés előtt csak az ő befejezésével lehetett remis-ben megállapodni. A 27-ik lépésnél remis-vel befejeződött a játék.

Rozicsal szemben a vezéresel Cambridge-Springes variánsat választottam és a 12-ik húzás után nyert állásom volt, de látva Feuer és Gribusin tábláinak állását, Ognjanovics vereségét, ami mindannyiunkat nagyon deprimált, a brilliánsan játszó Rozicsotól vereséget szenvedtem.

Gribusin szintén részes a katasztrófa felidézésében a teoretikus tudás nélkül Goldmannal szemben a orosz és letárgyalt budapesti védelmet választotta, de mivel partnere nem a könyv szerint játszott, hanem egyéni látékot folytatott, az orosz ideges lett és vezérével össze-vissza lépkedve 8-10 lépés után menthetetlenül veszítésre állott.

Rosenberg csak a deprimáltság miatt vesztett. Reggel tiztől este hatig mindenben egveül ellenfele volt a nagyereji dr. Trstenjahnak (Vukovics szerit ő a legerősebb zagrebi játékos), aki idégességében egy figurát nézett el, de a különben nagyon biztos Rosenberg nem látta a nyerést és saját beavadása szerint azért, mert nem tudott magán iralkodni, vesztett.

Dr. Illies angol megnyitásban mindvégig következetes játékban győzött gyengébb ellenfelével szemben. Ognjanovics látáhetetlen hibát követett el akkor, amikor a vezérgya-

logmegnyitási játszmát felelta, ami hiba volt a többivel szemben, mert nem számolt annak pszichológiai hatásával. Bizám nagyszerűen játszott és agyonnyomta ellenfelét, aki remisét ajánlta. Bizám azonban nyert egységet akart, ami rizikóval és végül ellenfeleim, Drzinsky nyereségével végződött. Az eredmény 6 1/2:1 1/2 Zagreb javára, de reális körülmények közt lehetett volna ennek megfordítottja is.

Remélem, a zagrebiakkal mielőbb találkozunk Noviszádon. A bajnok verseny után villámturna volt, amelyen résztvettek a zagrebi legerősebb játékosok kivül a mari-bori Pirc és Vidmár is (dr. Vidmár nagymester öccse). Elsők lettek: Gribusin (Noviszád) és dr. Singer (Zagreb). A döntőben dr. Singer győzött.

A negyedik sorsolás

Március 7-ikén hangversennyel egybekötött sorsolást rendez a Bácsmegeyi Napló előfizetői és olvasói részére

Március 7-ikén tartja meg a Bácsmegeyi Napló hangversenyét, divatüvölt és sorsolását előfizetői és olvasói részére.

A hangversenyen résztvetnek a Bácsmegeyi Napló minden előfizetője. A belépő jegyeket március 1-én kifizetik az előfizetőknek. A Bárány-szülő termében rendezzük a hangversenyt, amelynek keretében divatrevü lesz, a szuboticei, noviszádi, szemai és szombori női ruha, kalap és cipőüzletek tavaszi divatkedvelőinek bemutatásával.

A sorsolás nyomában a koncert után kezdődik. Sorsolásra kerül egy férfi aranyóra, egy ezüst cigarettatárcs, egy gramofon s hat értékes könyv.

Ezen a sorsoláson résztvesz mindenki, aki a Bácsmegeyi Napló karácsonyi számát megvette s abban talált sorsjegyeknek birtokában van.

Az előfizetők között kisorsolunk egy komplett hálószobát (2 ágy, 2 szekrény, éjjeli szekrény), egy rádiókészüléket,

egy tavaszi ruhára való férfiruhát azonkívül minden tízedik előfizető után 50 dinárt, minden századik után 250 dinárt, minden ezredik után 4000 dinárt. Kisorsolásra kerül tehát előreláthatólag háromszáz darab ötven dináros, harminc darab kétszázötven dináros, három darab négyezer dináros nyere-mény, összesen 33.000 dinár.

Ebben a sorsolásban résztvesz mindenki, aki február 28-ikán előfizetője a Bácsmegeyi Naplónak

s az előfizetési díjat eddig az időig be-küldte.

A Bácsmegeyi Napló karácsonyi számában megjelent rejtvények megfejtéséi között

két ezüst cigarettatárcsát, egy ezer dináros, egy ötszáz dináros s egy kétszázötven dináros pénzjutalmat sorsolunk ki. A sorsolásokat királyi közigyűző felügyeletében ejtjük meg.

Table with 2 columns: numbers and names. 24. Bfl—di, 25. d6—d7, 26. Ba1—c1, 27. Ba1—c8, 28. Bc8Xa8, H42—c4, Hc4—e5, Bf8—d8, Hc5Xd7, Feladia.

A fenti két játszma az 1925. évi debreceni főtornán szépségdíjat nyert. Réthy mesteri oklevelet is nyert, a fenti Hőrsingert pedig csak kótversenyyben győzte le Müller, aki szintén mesteri oklevelet nyert.

A szuboticei klubbajnokságért egyolcan versenyeznek: Boschan, Csillag, Gonda, Grünor, dr. Békéffy, Löwinger, Gerber és Bórlökóvics.

Börharisnya Drezdában

Indiánus vixit a drezdai polgármesternél

Óriási tömeg csődült össze néhány nap előtt a drezdai városháza előtt. A lakosság agyanis megtudta, hogy egy kilencvenhét éves indián törzsfőnök és kísérete tisztelgési fog a polgármester előtt.

Börharisnya megérkezett! Látni fogjuk Saszem utóda! — Hangzou Drezda uccán és aki csak tehette, az sietett a városháza előtti térre.

Es a lakosság nem csalódott. A ke-ra délelőti órákban megjelent Black Horn (Fekete Szarv) törzsfőnök, akinek vállait bár kilencvenhét év terhe nyomja, azért keményen, egyenesen lépked. A kíváncsiak tolkodása, kurjongatása nem zavarja őt, hiszen már Amerika több cirkuszában megfordult és most is a drezdai Sarrazoni-cirkusz meghívására jött Németországba. A végtelen prairie-pusztákról már kiszorították az indiánokat. Black Horn és honfitársai csak egy kis, az Egyesült-Államok fenhatósága alatt álló területen éldegélnek békés polgári életet.

A régi, dicső, harcias múltból csak az emlékek és a viselet maradt meg. A színes ing, a bőrv, a tarka sallangokkal díszített bő nadrág, a tollas fejdísz. Mintha valamelyik színház kellektárából kerülne ki.

Black Horn-t és kíséretét Blüher polgármester fogadta. Az indián törzsfőnök eléje járult és anyanyelvén — amelyet tolmácsok fordítottak át — a következőképpen üdvözölte:

A szabad indián törzsek főnöke, Black Horn, üdvözli Blüher urat, Drezda városának és fehérarcu lakóinak törzsfőnökét. Mielőtt Black Horn átkelt a nagy vizen, Washingtonban azt a megbízást kapta, hogy a német testvérektől hozza el az amerikai testvérek és Washington lakosságának üdvözlését, barátságos kézzorítását. Black Horn tehát, mint a vizen tuli sápadtarcu és vörös testvérek bókéhernöke, baráti szeretettel köszönti Drezda várost és lakóit. A harci bárd már régóta pihen a földbe ásva és adja a Nagy Szekem, hogy sokáig ott is maradjon. Black Horn ide barátai közé jött, egyik indián testvére, aki még a rettenetes vihar előtt itt járt. Two-two törzsfőnök, a drezdai temetőben pihen. Black Horn baráti egyetértésben akar élni a drezdai polgárság törzsfőnökével.

Ezek után az indiánfőnök gyönyörű, művészi faragású pipát és dohányzacskót nyújtott át a polgármesternek. Blüher polgármester elfogadta az ajándékot, azután a következő beszédet mondotta:

Drezda város vezetősége köszöni a nagy és tiszteletreméltó törzsfőnök üdvözlését és washingtoni vörös és fehér testvéreimnek ízenetét. Szeretettel fogadom az ajándékot, a békesség és barátság jelképét. A baráti kézzorítást baráti kézzorítással viszonozom. A német lakosság örömmel üdvözli az indián törzsek nagy és tiszteletreméltó főnökét, emlékeibe idézi a csodálatos, dicső tetteket, amelyeket olvasása a német ifjúságot annyira fellelkesítette és lelkesít még ma is. Black Horn és társai érezzék jól magukat falaink között. A tömeg lelkes, viljongó ünneplése fogadta be a fogadtatást.

SAKK

3. számú feladvány.

Dániel A. W.

Sötét: Ke4, Vd8, Bd7, f8, Ff8, h6, Hf7, g5 (8).



Világos: Kh2, Va6, Ba1, f8, Fb2, e3, He3, e5 (8).

Világos indul és két lépésben mattot ad.

5. számú játszma.

Világos: Réthy Sötét: Apscheneek 1. d2—d4 Hg8—f6 2. Hg1—f3 g7—g6 3. Fc1—f4

Az e5 pont elfoglalását célozza, pedig sötétre nézve a későbbi e7—e5 az ó-indus folytatásban döntő jelentőség-gel bír.

3. ... Ff8—g7 Később az azonnali e5. 4. Hb1—c3 d7—d6 5. Vd1—d2 h7—h6 6. e3—e4 Hb8—d7 7. Ff1—c4

Világos nyitl játékra törekszik, míg az ellenfél váratkozó álláspontra helyezkedik.

7. ... e7—e6 8. Ba1—d1 Vd8—e7 9. 0—0 a7—a6 10. e4—e5

Ez sakk sötét fejlődését segíti elő; az a4 lépés a helyes folytatás.

10. ... d6Xe5 11. Ff3Xe5 Hd7Xe5 12. Ff4Xe5 0—0 13. Bf1—e1 Bf8—d8 Sötét megkezdj a d4 elleni támadást,

ami a játék vezérmotívumává válik. Fenyeget c7—c5.

- 14. Vd2—e3 b7—b5 15. Fe4—b3 Fc8—b7 16. Fe5Xf6 Ve7Xf6 17. Hc3—e4 Vf6—e7 18. c2—c5 Fb7—c6 19. Ve2—f3 Kg8—h8 20. Vf3—g3 a6—e5 21. Fb3—c2 Fc6—e8 22. He4—c5 b5—b4 23. Fc2—e4 c7—c6 24. f2—f4 a5—a4 25. a2—a3 b4Xa3 26. b2Xa3 Ve7—c7 27. Fe4—c2 Bd8—d5 28. Vg3—e3 Fg7—f8 29. Hc5Xa4 c6—c5 30. Ha4Xc5 Bd5Xc5 31. d4Xc5 Ff8Xc5 32. Bd1—d4 Kh8—h7 33. Be1—a1 Ba8—c8 34. Fc2—d3 Fc5—e7 35. Ba1—c1 Vc7—a5 36. a3—a4 Va5Xa4 37. Kgl—h1 Va4—a3 38. Bc1—c2 Va3—a1 39. Bc2—c1 Fa7Xd4 40. Ve3—e1 Va1—a3 41. c3—c4 Va3Xd3 Feladia.

6. számú játszma.

Világos: Hlöwinger. Sötét: Kolozs 1. d2—d4 Hg8—f6 2. c2—c4 e7—e6 3. Hg1—f3 d7—d5 4. Hb1—c3 Hb8—d7 5. e2—e3 Ff8—e7 7. 0—0 d5Xc4 8. Fd3Xc4 b7—b5 9. Fc4—b3 c7—c5 10. e3—e4 c5Xd4 11. Hf3Xd4 Fc8—b7 12. Fb3Xe6! 0—0 13. FecXd7 Vd8Xd7 14. Hd4—f5! Fe7—b4 15. Vd1Xd7 Hf6Xd7 16. Hc3—d5 Fb7Xd5 17. e4Xd5 Hd7—f6 18. a2—a3 Fb4—c5 19. b2—b4 Fc5—b6 20. d5—d6 Hf6—e4 21. Fc1—f4 g7—g5 22. Ff4—e3 Fb6Xe3 23. f2Xe3 He4—d2

Szerkesztői üzenetek



»Szentai rajongók«. Az illető munkatárs közli önközel, hogy legnagyobb sajnálatára, másirányú elfoglaltság miatt nem lehet előzet kivánságuknak.

O. I. Szentai. 1. Magyarországi érettségi bizonyítvánnyal is beiratkozhatik a jogi fakultásra. 2. Anyagiilag éppenséggel nem kecskesztő az ilyen vállalkozás.

A Beograd. A felkapitányráson lévő bejelentő hivatalban tudhatja meg.

M. J. Krišanić. Az állampolgárság iránt beadott kérvény elintézésére az állampolgársági törvény meghozatala előtt nincs kilátás.

S. K. Beograd. Nincs ilyen intézet.

Kérés. Berényi János Jugoszláviában él. A Bácsmegevet Nantón kívül csak a budapesti lapokban jelennek meg cikkei.

Hű olvasó. Új lakásrendelet nem jelent meg. Azoknak nem lehet felmondani, akikre nézve azt a régi törvény tiltja.

Rádió 595. Rádióapparátusok behozatalához miniszteri engedély kell.

Z. K. Sztarakanizsa. Kanada angol domínium. Északi része nagyon hideg, déli része is zord, de termékeny. Buzatermelését csak az Unió és Oroszország mulatja felül. Erdőgazdasága- és prémvadászata a legnagyobb az egész világon. Vasutálózatja alkora, mint Németországé. Lakosainak egyharmada francia, a többi angol, ír és skót. A munkaviszonyok Kanadában nem valami rózsásak. Járvekezzenek ittyn elhelyezkedni, mert a kivándorítás igen keserves és kockázatos vállalkozás.

D. K. Sztarakanizsa. 1. Helyi vagy megyei szabályrendelet állapítja meg, hogy az építéshez milyen engedély kell. Ahhoz, hogy valaki a háza megal frontján átalakítást eszközöljön, föltétlenül kell építésügyi hatósági engedély. 2. Rádiófelvétel felszereléséhez a postaigazgatóság engedélyre szükseges. A kérvénybélyeg kétszáz dinár, az engedély 400 dinár. Az a vállalat, amely a rádiót felszereli, az engedélyt is megszerzi.

S. F. I. A gyanta a növények gyantáiraiban képződő, különböző vegyi összetételű, nitrogénmentes váladék. A gyanta éterben és borszeszben oldható és korrozív lúggal ég. A legfontosabb gyanták a hegedű-gyanta, a gummi, a sellak, a masztix, a benseo, a terpentin, a Kanada-balzsam, a porul balzsam. 2. A magyar sorsjegyek nyeményeit magyar koronában valórizálás nélkül fizetik ki.

J. E. Szubotica. A nihilizmus a tizenkilencedik század közepén a német materializmus hatása alatt kialakult orosz szellemi áramlat, amely a haladás kultusát a múlt szellemi örökségének teljes ragadásában kereste. Az elnevezés Turkenievől származik. Politikai irányzat megjelölésére csak a nyolcvanas években kezdtek használni.

R. B. Küldje be a verset valamelyik kiadásító egyesületnek, amely mint a házasságkötés díszétét bizonyára felhasználja.

Filuraionzó. A filmekben látható csodás jeleneteket összemásolással produkálják. Külön felvett képek összemásolásával megv keresztül a színész orosz-lának között, lép keresztül a falon vagy jelennek meg az alomban az alakok, úmódokozás közben a régi emlékek. Összemásolással szerepeltet ugyanaz az alak két személyben ugyanazon a képen. Egy másik moztizuk a alkörrel kombinált felvételt és az, amikor a távol állított tükörben meakicsinítve látszó alakot fotografálják bele a képbe. Így jelenik meg például a nő alakja kicsiben, a férfi meg a képv fedelén táncolva. A képek fordított sorrendű vetítésével láik el, hogy a vízbe esett ember vagy autó visszazuglik a partra, a szétört eszerek vázavá összeállítva felreállnak az ablakba, vagy valaki egyetlen szökkenéssel ugrik fel három-négy méter magasságra.

Olvasó. 1. A meuvasszony nevet nem lett volna szabad elárulni, ha azonban igazolni tudja az említett körülményeket, esetleg szabadul a büntetéstől. 2. Az a jegyváltás, alinek hibájából az eljegyzés felbomlik, köztel visszavádni a jegyváltásokról. 3. On az ékszeréssel szemben mindenestre tartozik kötelezőségének eléget tenni.

B. E. Szentai. Ha Nápolyba akar utazni, a legjobb körutazási jegyet vegni. Négy utirány van. Az ut bármelyik utirányban 47 óráig tart és négyszer szakhítható meg. Az utiróság Szubotícától Postunáig Vinkovec-Rakcekon át 600 dinár, innen Nápolyig 244 lira. Nápolyban ajánlható szállók: Hotel Vozuv a

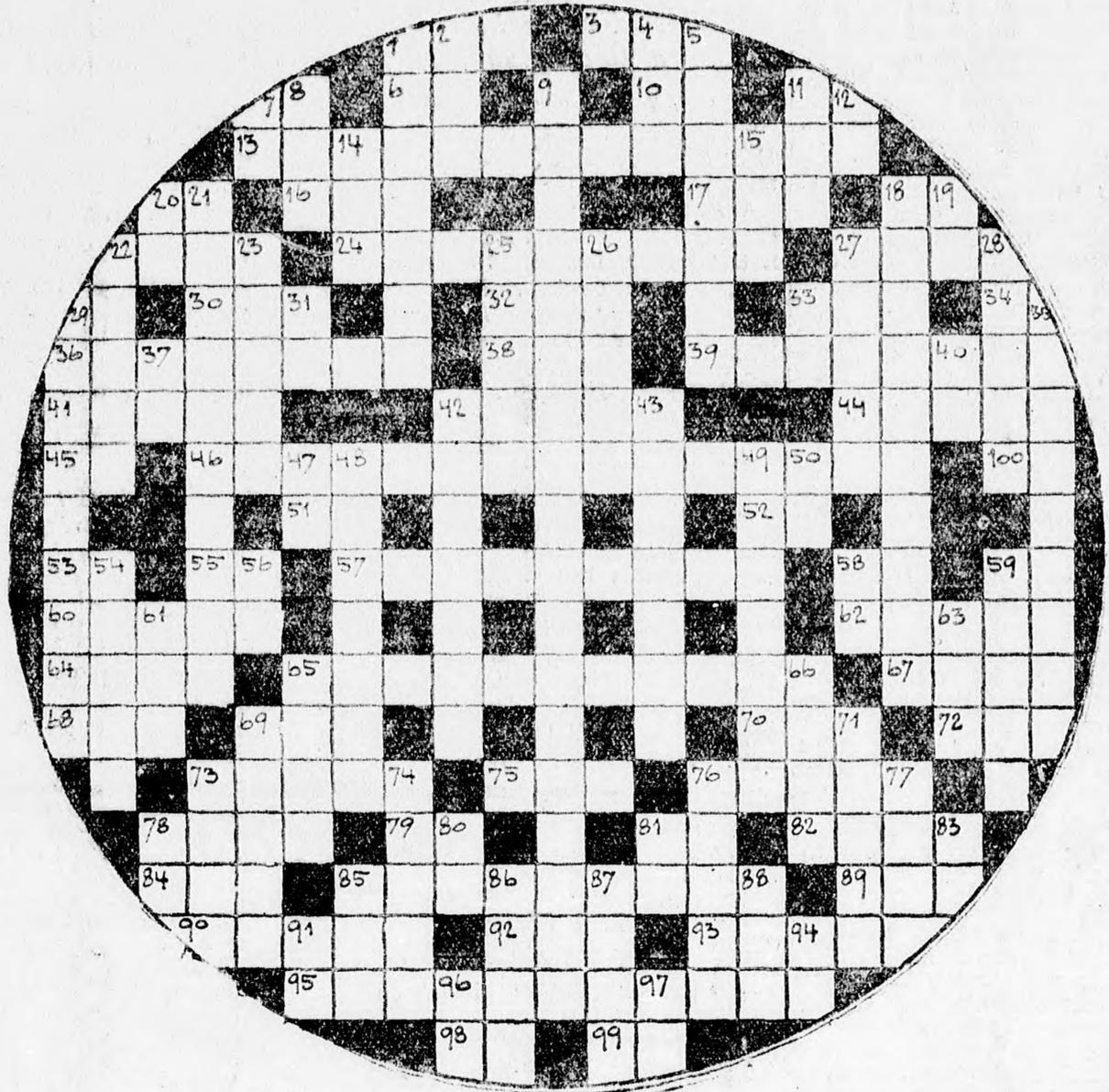
Santa Lucían, a Grand Hotel az öbölben és a Continental. Egy szoba jobb szállóban 40 lira, azonban penziót is kaphat 50 lirától. Április 20-án Susakról a Karagyorgye hajóval indul egy 25 napos utra társaskiránduló csoport Corfu, Molta, Tunis, Algir, Barcelona, Marseille, Csenova, Nápoly, Messina, Ragusa-Si-

sak utiránnyal, mely circa 7000 dinárba fog kerülni teljes ellátással.

Erdeklődő. A karthauziak randit Szent Brund alapította 1084-ben. Életük szigorú, hetenként csak egyszer beszélnek egymással, egyszer étkeznek közösen és étel tizenegyvtől háromig imádkoznak.

Keresztsorosrejtvény

Összeállította: B. B. Čantavir



Vízszintes:

- 1. Női név becézve
3. Az újság is ez
6. Görög betű
7. Számjegy
10. Házállat
11. Sok rokkantnak ilyen lába van
13. Aki mindig változtatja nézetét
16. Ilyen hűrdő is van
17. Ilyen gömb is van
18. Tiltó szó
20. Felkiáltó szó
22. E nélkül nincs ház
24. Ezt viszi a beteg a patikába (a kettős mássalhangzó egy kockában)
27. Magyar szobrászművész
29. Fordítva, duplán véve családó
30. Fordítva nőia
32. Békaporonty
33. Igekötő
34. Magyar regényíró monogrammjá
36. Az újságok sokat irtak erről a tanácskozásról (fonet.)
38. Ilyen madár is van
39. Nem rajongnak érte a férfiak
41. Hőhér mestersége (kettős mássalhangzó egy kockában)
42. Sokat látni a képtárban
44. Híres norvég író
45. Kicsinyítő rag
46. Házilasszony teszi az új családdal
51. A 47. függőleges megfordítva
52. Az a bizonyos olasz folyó
53. Többes szám ragja
55. Felkiáltó szó
57. Atörökülés
58. Igekötő
59. Volt csaták pénz rövidítője
60. Megszűnt szerepcsejték
62. Régi bálvány (fonet.)
64. Ilyen fa is van
65. Gyógy növény
67. Gazdasági szerszám
68. Fordítva régi görög torzs
69. Testrés
70. Helyhatározó

- 72. Vidék szinonimája
73. Levélzállítási dia
75. Van fizikai meg lelki is
76. Férfi név
78. Csekély — más szóval
79. Kérdő névmás
81. Ige is, főnév is
82. Főznek is vele
84. Hang — idegen nyelven
85. Az teszi, aki arán felül kéri az árut
89. Üdvözlés — holt nyelven
90. Néha — másszóval (kettős mássalhangzó egy kockában)
92. Mint 33.
93. Nagy afrikai város
95. Így tartják a rabot
98. Személynévmás
99. Mint 96. függőleges
100. Egy i betűt közéje téve ígoshláv városka

Függőleges:

- 1. Original — magyarul
2. Népfai
4. Ital
5. Két szó. A kettőnek együtt nincs sok értelme, de az első kávé megjelölésére is használják, a második: tégig kész ruhában sok van
7. Személynévmás többesben
8. Nem bók, ha az ember fejére mondják
9. A keresztény hitvallás igazi alapja
11. Irányt lelez
12. Német praepositio
14. Soknak már csak a romja van meg
15. Jelzővel az ember is az (a kettős mássalhangzó egy kockában)
18. Ennek a tulajdonosa ellensége az agrárreformnak
19. Igekötő
20. Állati lakás
21. A mi nem sürgös (a kettős mássalhangzó egy kockában)
22. Így hívja a gyermek a nagyapját
23. Ilyen fecske is van
25. Valamikor vallásésszköz volt

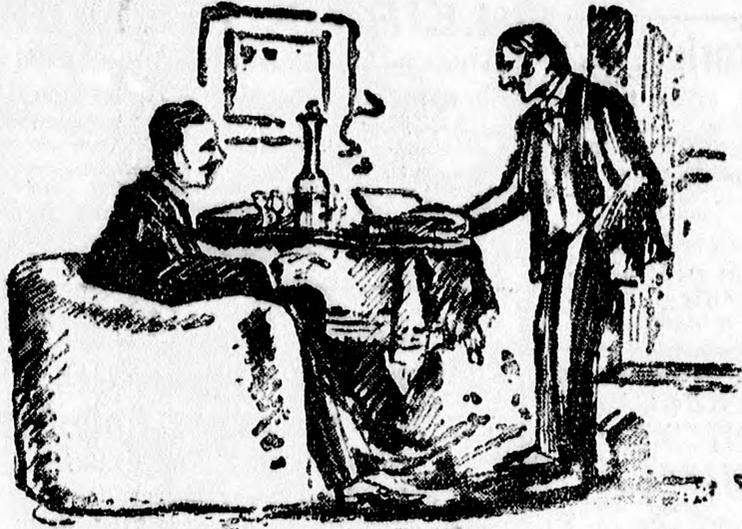
- 26. Aminek nincs szívdámpontja
27. Tetőpont (fonet.)
28. Női név
29. Aminek nincs formája
31. Magyar moztizész monogrammjá
33. Állati hang
35. Minden néger fején van
37. Kicsinyítő rag
40. Római pénz
42. Orvos! szó, magyarul holttestet jelent
43. Orvos! szó, magyarul anyyi, mint: vérrög
47. Ilyen raktár is van
48. Elegáns téríruha, idegen szóval (fonet.)
49. Benne van az abc-ben (fonet.)
50. Biztató szócska
54. Jól nevelt ember teszi, melétt belép egy idegen helyiségbe
56. Csapadék
58. Kötőszó
59. Termékelet
61. Számjegy — szerb nyelven
63. Régi súlymérték
65. Női név népiesen
66. Férfi név
69. Felsőtét (a kettős mássalhangzó egy kockában)
71. Bírói öltöny
73. Szerb férfinev
74. Ilyen lelet is van
76. Pálmafajta
77. Fordítva: kerekded
72. Csodákozó szócska
80. Izevőzödés
81. Főnév is, ige is
83. Fordítva felkiáltó szó
85. Az újságban sok van
86. Ima vézén van
87. Ami nem valódan
88. Patkány idegen nyelven
91. A meteor is ez
94. Fordítva személynévmás
96. Mássalhangzó (fonet.)
97. Folyadék

Foltok a szivárványon

— Regény —

Irta: Sz. Szigelhy Vilmos

Balázs Árpád rajzaival



Ezt szerette ő is, elszívott néha tizet egymásután.

— Ismerem Margit egész gondolkodását. Most az zavarta meg, hogy én diszkvalifikált ember leszek, vétettem az úri felősz ellen és nem szégyenlem magam, — szőgyonli magát következőleg helyettem ő.

— Mibe felelsz szőgyonny?

— Sose kétsz, visszamegy társulatához. Oles plakátok fogják hirdetni az első föllépését, aztán jön egy kis kommuniké, hogy B. Vizakny Lóránt igazgatónak sikerült nagy áldozatok árán szerződnie a hazai operett tündöklő csillagát.

Akkor megállt sétájában Klenóczy.

— Nézzé már az ember, meg se kínálak. Ott a pálinka töltés magadnak, ne vári ilyen apróságokra.

Maga is fölkapott egy pohárkát.

— Most már iszom az egészszéjére, Isten vezérelje minél kevesebb sin-töréssel előre. Gyujts rá! Igaz, csak cigarettézel, várj, majd hozok neked való könyvet.

Egy dobozt helyezett az asztalra.

— Ezt szerette ő is, elszívott néha tizet egymásután.

Klenóczy szintén cigarettára nyúlt, de alig szippantott néhányat, eldobta.

— Ördög vigye az egész buta komédiát! Még azt hittem, hogy szerelmes vagyok bele!

Komoróczy mormogott valamit, mintha cselezne. De Klenóczy folytatta.

— Mindössze a ragaszkodása lágyított el, hiába akartam szeretni. — nem tudtam. Azt hiszem a csupasz, rideg köszikében is fölféred néha valami hiszám s jobb szereti ha szubtilis lányok gázolnak a derekán, mint négyzetti matrózok. Ennyi az egész. Aztán bánt, hogy meguzott, szinte gyáván és még jobban bánt a késői szőgyenkezése, amikor én felülkeredve diadalmaszkodom, ő pedig nem térhet vissza.

Egy kissé megszelídülten folytatta.

— Az én speciális filozófiámhoz tartozik, ha talán inkább természet, mint filozófia, hogy semmiféle emlékemhez nem válok hűtlenné, még ha nem is adom át részére egészen a lelkemet. Feledni nem tudok, sem jót, sem rosszat. S elcsúszom emlékemben azt, aki valamikor kellemes perceket szerzett nekem, mert az ellenkezője hálátlanság. Attól undorodom.

Letelepedett a karosszékbe.

— Vége. Ostobaság volt ennél is beszélni róla. Azért köszönöm, hogy ellőtél, legalább kimerézőlődtem magam s ezzel el is intéztem az egészöt. Most már nem térhet vissza, igaz is ni, nem vacsorálnál velem?

Komoróczy az órájára tekintett.

— Félkilenc! Biz Isten sajnálom, de ma nem lehet, kilencre várnak. Tudod!

— Készen leszünk addig! Ugyan, maradj!

Csöngött az inasának.

— Még egy tizet kérek hozzá, aztán nyomban tálatlatok.

Mindjárt indultak is az ebédlebe, fölvidulva a fehér asztalok pusztá látásán és jókedvvel koccintgatva.

— És érdekes, nevetett Klenóczy, milyen indulatba lötem az imént! Elmondd nekem egy hasonló históriát, talán harmadéves fogász lehettem, mikor

mezesett velem. A nevezdik emeleten laktam egy padlás szobában, ámbar lehetett az hetedik emeletnek is tekinteni, annyi lépcső kellett áthaladnom. Volt egy kis ismerősöm, akivel a kávécsarnokban kerültem össze öt krajcáros reggelik mellett s azon szórakoztunk, melyikünk a szőgyenvebb? Ő, mellesken, csinos akvarelleket is festett s két forinttal adozgatta el antikváriusoknak, akik aztán nagy és előkelő művészi uteveteket hamisítottak rájuk.

Az inas ebben a percben benyitott, névtelgyvel a tálcán. Klenóczy arca meg-rándult, mikor elolvasta.

— Vezesd be a dolgozószobámba, azonnal ott leszek magam is. Mondd meg, hogy nem vagyok egyedül.

— Kérlek alásan, szőit Komoróczy, a viláért sem tartózkodj fel magad, nekem ugvis mennem kell már.

— Nem sietős, felelte Klenóczy óvatosan kettéhatva a kártyát, hogy a rajta levő nevet még véletlenül se lehessen elolvasni. Nem szeretek adós maradni senmivel, még történettel sem. Elég az hozzá, hogy olyan diákszerelmei-féle támadt köztünk, a lány ábrándos kis bolondjóság volt s egy napon önmagától megrázta, hogy megnézi az én szőgyenyess szállításomat.

Annál poézis van ebben! — mondta.

El is indultunk. A karomba csimpeszkedett, mint egy doromboló macska, igen komoly szerelmeseinknek tekintettek bennünket a láró-kelők.

— Ne haragudj, Zoltán, mondta Komoróczy az óráját nézve, de hát a te érdeked...

— Kész vagyok már. Lezfeliebb kosiba ülsz. Elég az hozzá, elérkezünk a kapuzat, indulunk fölfelé a keskeny lépcsőkön. És látom már, hogy előttem a közbessé hangulatokat, de mérsémen menekülsz a történet nélkül. Az benne a pont, hogy az én szerelmemet alig tudtam föleselni a harmadik emeletre. Mikor ott meglátta, hogy van vagy száz lépcső, holokon csökölt és visszafordult.

— Szeretlek, mondta, de ne kívánd, hogy holira válválj értek föl.

Hát talán akkor voltam életemben a legdühösebb, majd lehajítottam a földszintre.

Hamarosan megittak még egy pohár bort, Komoróczy — aki aztán tündöhdett az uton, hogy miért ragaszkodott Zoltán annyira a történet teljes elmondásához mikor vendége várta — elrohant, Klenóczy pedig visszajött még az asztala mellé és közelebb húzta a gyümölcsös tálat.

Mikor ezzel is végzett, elszívott egy rövid cigarettát és utána benyitott a dolgozószobájába fogadni Bezdán Péter alispánt.

IX.

— Mivel lehetek szőglátára?

Alispán olyan volt, mintha a sírból kelt volna ki. Arca fakó színre vált és beesett, alakja összeroskadt, az ástó nyilására megrézzen, a hangjára sem lehetett ráismerni.

— Ne féljen, fölém nem hallja azokat a frázisokat, amiket ilyenkor elpuffogatnak. A Káiváriára sem mentek a szőntek

olyan keservesen, mint ahogy én szőntem el magam erre az utra, az én külön káiváriámra.

— Engedelmet kérek, igaz öbtét szőntekkel méltóztatik dolgozni. Ki parancsolja meg az ön fiának, hogy örvendőül katoná legyen? Hol itt az összfűrés az apa és a gyermek pályaválasztása között?

Az alispán elhárító mozdulatot tett a kezével.

— Ez volna a legkevesebb, sokkal nagyobb baj az, hogy az ember ki van kezdve.

Klenóczy izvekezett mosolyogni.

— Merő tévedés, méltóztaték elhinni, hogy tévedés. Csak helyozzuk túl magunkat a társadalom merevségén, törűk meg az első léncszemet s utána hull a többi is. Nincsenek azok oly örök-biztosan összekovácsolva!

— Majd másképpen beszél ön is mindjárt, ha feloldom a saját lelkemet a bilincsek alul. Az első lénc, igaz, már meglazult. Én őszinte leszek, amilyen még nem volt az ember. Az ön fölfőzása tetszetős, mert az újság ingerével hat, de hosszú sora telik el az esztendőknél, amíg az a mi viszonyaink mellett dogma lesz ebből a prédikációból. Talán igaz is van, — más körülmények között én állanék elsőnek az ön oldala mellé, de mikor mindnyáitokról van szó, a legutabbn önzés toladodik előtérbe és örfületesnek tetsző érzelmeket kavarr össze.

Mihelyt egy tisz — a jelen esetben az én fiam — elveszti a kardbőjtjét, olyan lavina indul meg, amely temetéssel végződik. Elkezdik kutanni, hogy mi rejlik mögé a multában, jelentkezik egy sereg hitelező, ilyen sok hitelező s a legtermészetesebb fölfőzés szerint fizetni kell.

— Ha csak ez a baj, alispán ur nyugodtan alhatik.

— Senki nem alszik nyugodtan, én sem.

— Az a bírtok olyan szép...

— És annyira a másé! Azt mondtam, hogy őszinte leszek, urral állok szemben.

— Csak paraszt vagyok!

— Ur! — mondta Bezdán szinte rikácsolva.

Klenóczy valami groteszk vonást talált ebben a felindulásban, könnyedén meghajította a fejét.

— Hát legyek egyszer én is az.

Az alispán folytatta.

— Gyilkos összfűgése van ezeknek a léncszemeknek, csak hallgassa végig. Ha ma eszébe jut valakinek, hogy firtassa a vagyoni helyzetemet, hamar rájön, hogy az újszéli köldös körgős önzérettel nézhet rajtam végig, mert ő gazdagabb. Nem tagadom, büszkeségem, mindenem volt a fiam, miatta mentem tönkre is, mert nem tudtam tőle semmit sem megtaradni. Azt akartam, hogy kiemelkedjen a családból, kényeztettem apró gyermek-kora óta, de a terveim nem váltak be. Most, az utolsó lépésnél szállt bele az egészbe a bolond véletlen.

Klenóczy már megint tünelmetlenkedett.

— Szőgyenyen is lehet élni, az nagyobb boldogság.

— Szent igaz. Azonban nem értem még a végére. Mihelyt kiderül, amit csak a legnagyobb furfanggal tudtam eddig leplezni, egyebem sincs, ráter a hálatlan és gyorsan feledő emberiség egyebekre is. Akkor egyszerre kiderülnek más dolgok, mert a népszerűtlen ember bukott ember is, ő a chaos, az engsztelhetetlen düh, hogy el tudtam bolondítani olyanokat, akik emberismeretükre világokat mertek volna építeni; elhagytak, akik eddig exponáltak magukat értem, kiszolgáltattak a barátaim s magamra maradván azon törhetem a fejemet, nekempen kerüljem el a börtönt? Ragaszkodom-e az élethez, amely nem váltott be semmit az igéreteiből, avagy mások kárára legyek cavallér az utolsó pillanatban is, aki revolverkölvővel fizet.

Klenóczy hátradőlt a székeben és szinte üvegesedő tekintettel hallgatta az extázisban beszélő embert. Néhanyszor félbe akarta szakítani, hogy ne folytassa, azonban hiánvzott hozzá az ereje, de időbe tellett azután is, mikor már pont következett az elmondottak után, hogy beszélni tudjon.

— Amiket ön elmondott, az szőrvöl. Legnagyobb szőrvölűség, hogy elmondta. Mi vezette rá mégis erre a vallomásra az előtt, akit a legnagyobb ellenségének tart?

Az öreg ur kapkodott a szó után, de sokáig csak artikulatlan hangokat tudott kinyöszörögni.

— Sokat tudnék mondani de fölsőszes a részletes magyarázat. Ha meg nem tör ez a földátlán eset, kimagyarázom azzal, hogy éppen az ellenfelemre bízom a titkomat, mert az nem élhet vele vissza. De képtelen vagyok az alakoskodásra. Ennem az ellenfelemnél vagyok most, én nem vagyok alispán, senki se vagyok, csak egy büntös, rossz ember, aki évtizedek véikeért vezekel.

— Bocsásson meg, mondta Klenóczy, hidegen, képtelen vagyok elfogadni ekkora megalázkodást. A mi közéleti fölfőgásunk sose csapott durva mederbe, mindig tisztességes fezzverrel vívtuk meg civi harcainkat. Lehetek külön, lenézhetem azt a virtuskodó, henye úri osztályt, amilyben kénytelen vagyok élni szemére is vethetem a hibáját, a romlottságát, azért sose voltam bofrányhős.

Bezdán összfőrdnyvedten fitt a helyén, valami szánszaltas gyámoltalanság veti ráta erőt. Csak nézett Klenóczyra elérzőkeüvedve, néha mozdulatot tett, hogy felálljon, azért bátorlatlanul ismét megtorpant. Most már lehajította a fejét is, úgy beszélt, szinte a szőnyegnek.

— Az életben sose alázkodtam meg, mindig azt hittem, hogy odáig nem is luthatók el. De ez egészen más, jai Istenem, mennyire más. Önöknek verekedniök kellene és mégse verekedhetnek meg. Ez az egész problémában a legtebolyítottabb. Én tudom, hogy kinek beszélek, csak én tudom, kedves ügyvéd ur... kedves...

Ismeretlen erő, cútázis, kergette föl a helyéről, az arca még sápadtabb lett, de a szava erőlen suttogás.

— Zoltán, édes Zoltán...

A hirtelen erőszítés kimerítette, visszarusokadt a székebe, kezébe temette az arcát és elkezdett zokogni.

A holtravált Klenóczy harvta, hogy sírja ki magát. Tehetetlen volt ebben a percben maga is, nem tudott volna vele mit csinálni. Csak a szívet szorongatáta valami, mintha szivacs lenne és úgy próbálná az ellentállás képességét. Sződült vele a világ s azt hitte, ennek már nem lehet folytatása.

A rendkívüli helyzetben megszületett fölfődezés megdermesztette az idegrendszerezt s egyszerre eszébe futtatta az öreg Holcz Pétert, aki valaki mást látott egy pillanatra benne.

Most már értette, ki volt az.

Lehajította a fejét, hallgatott, mintha csodára várna, ami eloszlatja a lidércnyomást s ujjongó hangokkal, tavaszi napsugárral tölti meg a szobát: Ébred, ébred, tréfa volt az egész!

Aztán más képek vonulnak föl előtte. A falusi kis ház, ahol egy városban megörnyvedt sápadt asszony hajol az ágya fölé és lesi a lélegzetét, míg az asztalon füstölögve bűdösít a papírvékonybélű petróleum-lámpa. Olyan szőgyeny az a szoba s olyan gyámoltalanság az egész lenve. Csak a két nagy fekete szemé lángol sötétben, föltig fanatizmus, föltig szenvedés, ami kitetszik belőle. Aztán folytatódik a kép csupa gyámoltalan szőgyenyében, szőgyenyében, olyan kevéssé a napsugara, míg elvezet a tenés-tóbe.

Mi van még azután? Inas-élet a páristáknál, kegyelemkenyér, hogy tanulhasson. Ő szolgál föl az asztalnál. — solia megbántás nem éri az avák részéről, csak a tökkefűtött, bennlakó urflak éreztetik vele a különbséget.

— Te, kredenciális!

Girls kölykök ezek, gambaeknek, ugynevezett menybéli uraknak a gyerekei, akiket fezzelemre kellene fogni, azért kerülnek be az intézetbe. Piperkőcsök már tizenkét éves korukban s kezdik viselni a bricseszt ami majd később is egyetlen megnyilvánulása marad a tehetségüknek. De a marhahajcsár dedumokák már átestek a verkeveredésen, lehajnytak az evériségükből mindent, ami a multa emlékeztetnie és nem bocsájtják meg másnak azt a tulajdonságot, hívőt, amikből ők maguk származtak.

Eppen csak annyit tanulnak, hogy átmeneküljenek az osztályokon, az ugynevezett felsőbb képzettségét aztán megadják a pesti kávéházak billiárdasztalán, meg a professzorok a vizsgakon. Esetleg maga Klenóczy Zoltán is van olyan jó bolond, hogy segít nekik, mikor meztár az ügyvéd tródiából, ahol körmöléssel szerzi meg a mindennapi emnivalóját s szivességek izőnybevételénél még mindig a lenézett, melldőzt kredenciálisnak érzi magát.

(Folyt. köv.)

A LEGJOBB NÉMET RÁDIÓUJSÁG A

RADIOWELT

Megjelenik minden szombat. Tudományos cikkek a népszerű illusztrált rádióriportok.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

WIEN III., RÜDENGASSE No. 11.

Ne mulassza el még ma előfizetni ezt a kitűnő rádiószaklapot!

A „RADIOWELT” előfizetési árai:

Egész évre 300 dinár — Félévre 160 dinár

Negyedévre 80 dinár. Egyes szám ára 8 dinár.

WACHTLER MIHÁLY

GÉPLAKATOS, SUBOTICA, SÁVE TEKELIJE PUT 21
Saját ház

Az összes mezőgazdasági gépek valamint bármely vas és gépmunkákat vállal és javít
A legmodernebb Wertheim-kasszákat sértetlenül nyit és javít.

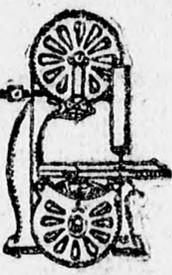
BUTOR

NÁLÓSZODA, EBÉDLŐ ÉS IRÓDABERENDEZÉST SIÓ. elsőrendű. — a leggyorsabbtól a legfinomabbig — kivételben
NAGYBAN ÉS KICSINYBEN mindenkor olcsóbban vásárolhat, mint bárhol! Megkedvezőbb fizetési megkönnyítéssel

ATLAS D. D. butor- és faárugyár, NOVISAD

Hivatalnok

perfekt német, magyar gép- és gyorsíró esetleg nő, március 1-én állást nyerhet. Vojvodina egyik nagyobb helyén levő műszaki intézetben. Előnyben ki szerbül beszél és utazásra is alkalmas. Kimerítő ajánlatot „Megbízható F.” jellege alatt Schmolka hirdetőjébe Novisad, Futoški put 2. kéretnek. 1149



Asztalosok, bogárok, fűrésztelepek, faárugyárak figyelmébe!
Famegmunkálógépek
4 és 6 golyóscsapágyuzással.
Leipzig, berlini, legutóbb, legtekélyesebb gyárakból, garancia mellett, ugyancsak elsőrendű szerzők általános gyári raktár.
Előnyös részletfizetési feltételek!
JELINEK J ZSEF
Subotica, Paže Kujundžića ulica 4. sz.

„DAMA” FEHÉRNEMÜSZALÓN



Felhívjuk a hölgyek figyelmét a nálunk készült fehérneműkre.
Készítünk saját, vagy hozott anyagból: intézeti és menyasszonyi kelengyét, garnitúrákat stb. a legszebb és legizlésebb kézimunkával; azzur, tűazzur, filé-tíró és himzésekkal

Tolstojeva (Ódor) ul. 21. sz. alatt

SENTÁN

a „Bácsmegeyi Napló” részére hirdetéseket ár- és szabály szerint fiókládás hivatelt.

MOLNÁR SZ. VINCE

könyvkereskedése vesz fel

Többszöri hirdetésnél árkedvezmény!

Cseh samottégla minden méretben és samottliszt legolcsóbban

Cserepkályhák

1300 D.-től felállítva kapható
Mihajlo Takač
pečar, Subotica, Agina ulica 2. (Zenede mögött) 185

Házhelyek

kedvező fizetési feltételek mellett

eladók

Bővebb felvilágosításért
Matija Engler i Drug
falolepén

VII. Miloš Obilićeva ul. 6. (Vetró fűszeres mellett)

Aknaszén

vagontételekben
2400 dinár

(Förderkohle) franko Vrdnik, Szerémség, 5000-en feletti kalória tartalommal. A szállítás a megrendelés kézhezvételének napján eszközöltetik.

Rudarsko-Prigovacko Društvo, Ruma

Telefon:
Ruma 21 szám. 1061

SZENA- és SZALMAPRÉS ELADÓ.

Látható
TELSCH GASPÁR „Nemzeti Mozi” tulajdonosnál Sombor 1589

Udvari üzlethelyiséget

beltérén, 2 szobás lakással, csendes üzem részére, keres gyermektelen házaspár.
Cím a kiadóban 1567

1 drb. 4 HP GŐZMOTOR

állé karannal eladó.

Látható:

TELSCH GASPÁR

„Nemzeti Mozi” tulajdonosnál

SOMBOR 1590

Cukorkagylár

Bácska egyik legforgalmasabb városában — gyógyostya és tabletta készítése is befejezve, előnyös feltételek mellett eladó.

Ugyanott modern családi lakóház is eladó. Cím a kiadóban.

SZEREZZE BE

a legegészségesebb modél-kalapot,

ALAKITASSA

tavaszi kalapját „PARIS”-ban!

Szend. Jolanka nő kalapszalonjában. Edény piac. 1597

Békebeli fichte -- hódfarku

cserepszárító-deszka kapható ill. ár-tételegységben, Vel.-Beckerek. Ugyanott cca 2-3 HP benzínmotor megvételre kerestetik. 1234

Hatülékes francia autó

vilamos világítással, számszámokkal, tartalék-gummikkal, futóművel, eladó.

Uzembem megtekinthető:

Dr. FENYŐNÉL, MOKRIN 1592

LEIPNIK TESTVÉREK

vilany-, vízvezeték-szerelők és lakatosok

Elvállalnak minden e szakmába vágó új és javítási munkálatokat.

RAJONOK PARTIÁNAK

vilamos izzókat, ózket, vasalókat, fürdőszobaberendezéseket és szivattyukat. — Fát géppel olcsón vágunk. Subotica, Zrinjski trg 33. Filijale Terezijina 5. 1593

Dr. SZEGŐ SZANATÓRIUMA

ABBÁZIA (Olaszország)

NAPPÉNYES TAVASZI ÜDÜLŐHELY

EDZŐ, MELEG, ERŐSÍTŐKURÁK

A gyógytend valamennyi formái

Minden modern physikális gyógyeszköz

Gyermekek 7 évtől kezdve kíséret nélkül is

Ki akar érettségizni?

Összevont magánvizsgát tenni?

Teljes anyagi felelősséggel előkészít a

BAROSS-GÁRDOS TANINTÉZET
BUDAPEST, RÁKÓCZI-UT 57/A. INTERNÁTUS. 1594

FRANCO SLAVIA



Uj modelű személykocsik, tekerkocsik, traktorok raktáron.
Legnagyobb alkatrész raktár mérsékelt áron.
Pneumatikok és olajok! 1315
Viszonytárusoknak 30% engedmény!

A Vajdaság egyik legrégebb és legnagyobb konfekciós cége, a Bánát legforgalmasabb városában felállítandó fiókládjába, hol mindennemű férfi, fiu, gyermek és női konfekció árak detailban adatnak el.

üzletvezetőt keres

magas fizetéssel és jutalommal. Csak oly 45 évnél nem idősebb szakmabeliek ajánlkozzanak, kik sok évi gyakorlattal rendelkeznek, jó eladók és óvadékképesek. Az óvadéket nem kell készpénzben letenni, ingatlan bekebelezés, bankgarancia vagy más vagyonos egyének jóállása is elégséges. — Ajánlatok „Konfekció 60.000” jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek 1557

Február 17-én nyílt meg Beogradban a

Ruski Cár

vendéglő, söröző és kávéház

KITÜNŐ KISZOLGÁLÁS! ELSŐRENDÜ ITALOK ÉS ÉTELEK!

HA BEOGRADBA UTAZIK, OKVETLEN JÖJJÖN ELI

„COMMERCLA”

TULAJDONOS: EUGEN BERL

ZAGREB, ILICA 33/III.

Ajánlkozik moratóriumok, kiegyezés és kezességek keresztávitelére.

GYORS, DISZKRÉT ÉS KULÁNS ELINTÉZÉS 498

Külön elzárható

uj autogarazsok

és 100 négyzetméter száraz, világos raktárhelyiség kiadó.

Nagy Géza, Subotica, I. Štosova ul. 14. 1209

Jegygyűrűk, órák, ékszerek legolcsóbban, részletfizetésre: **Szombati Saroltánál** Subotica, Vilsonova ul. 20. A főpostával szemben

FELLENDÜL AZ ÜZLETE

Ha csinos és izléses levélpapíron levelez!

Hogy a kisiparosok és kiskereskedők számára is megkönnyítsük, hogy olcsón szép és tetszetős nyomtatványokhoz jussanak, előnyárakat szabtuk meg kisiparosok és kiskereskedők számára.

Szállítunk
 500 drbnagy levélpapírt, 500 finom borítékot
 összesen 180 dinárért
 és 1000 számlát 100 dinárért
 összesen 200 dinárért.

Olcsóbb mint ha megjelzés nélküli papíron levelez
 Olcsóbb mint ha papírszeletekre írja a számláit
 Minden nyomtatványt két vagy kívánatra három nyelven készítünk. — A szöveget mi lefordítjuk.

Jó papír. — Izléses kivitel.
 Vidékre a megrendelés napján elküldjük a nyomtatványt.
 Szállítás utánvételel mellett.

MINERVA NYOMDA SUBOTICA

Rejtettkép.

Ott jön a Pali! Hol?



A múlt vasárnapi számban közölt rejtettképen a léggömb utasát megtalálták 182-en.

Az első díjat, egy monogrammot 10 különböző fazonban a hozzávaló dörzsölővel Leopold Samuel sentai üzletéből Wittenberg Kató, Vel.-Kikiada nyerte meg, aki sziveskedjék velünk közölni, hogy milyen névre öhajítja a monogrammot.

A második díjat, egy doboz valódi „Astra” körömlakkot Nagy Bertalan suboticei gyógyszerárából Földi Bözsike Budisava nyerte, aki küldjön be 10 dinár per-tököltséget a kiadóba.

680 Kg TISZTA BUZASZEM

volt az eredmény, midőn egy 550 keresztből álló buzaszalmát, mely már egy közönséges dobkosárral el lehet csépelve, betétsines géppel szakértő társaság előtt utáncsépeltettünk. **PENNY, IDŐT és MUNKÁT** megtakarítanak meg a

DOBKOSÁR-BETÉTLÉC

alkalmazásával. Kérdésküldésre ingyen és bérmentve nyújt felvilágosítást

BÁRDOS és BRACHFELD NOVISAD
 Zetleznička ulica 18. — Telefon 287.

BUTORT LEFIZETESRE

LESZÁLLÍTOTT ÁRAKON CSAKIS

ERDÉLYI ANTAL

BUTORÜZLETÉBEN VÁSÁROLHAT SUBOTICÁN, SUDAREVIĆEVA 4.
 A régi zálogház helyén. — Klein Géza mellett

GIPSZ

TRAFIKANT GÁBOR SUBOTICA
 Telefonsz. 4-65. Sürgőncím: Trafikant Subotica

A „Sana” d. d. Blagaj gipszgyár vojvodinai képviselője, előnyárban ajánl, vagon-tételnél közvetlenül a gyárból, kevesebb vételnél a suboticei raktárból szállítva:

Dental gipszet (fogorvosok részére)	
Alabáster „	
Speciál „ (téglagyárak részére)	
Forma „	
Estrich „	10947
Stukatur „	
Baugips (építő-gipsz)	

50 kg-os papír- vagy jutazsákokban és 125/130 kg-os hordókban.

P O M P A D O U R



P O M P A D O U R

KOZMETIKAI SZALÓN

megnyit Subotican a városháza épületében.
 Haj festés a leg- **Inecto**-val harminc perc újabb amerikai alatt, tizennyolc árnyalatban. — Henna hajfestés. — Manikür — Arcápolás — Női fodrászat.

LÁNG L. GÉPGYÁR R. T.

BUDAPEST
 PÓSTAFIÓK: 56

Ajánlja elsőrendű, jönevű, ismert gyártmányait:

DIESELMOTOROK LÉGSÜRÍTŐVEL

DIESELMOTOROK LÉGSÜRÍTŐ NÉLKÜL

STABILGŐZGÉPEK

FÉLSTABILGŐZGÉPEK

GŐZKAZNOK

Mérsékelt árak.
 Kedvező fizetési feltételek. Rövid szállítási határidő.
 Díjtalan mérnöklátogatás.

UJDONSÁGI UJDONSÁGI

Redőnytulajdonosok figyelmébe

MEGNYILT

az Első Suboticei Redőnyjékarbantartó Vállalat

MEGSZÜNIK

minden eddigi baj és kellemetlenség, mely eddig a redőnyökönél előfordult.

Fenti vállalat ügyvezetője minden redőnytulajdonost személyesen fog meglátogatni. Felvilágosítással szolgál

KOCSIS JÓZSEF

géplakatos, Paja Kujundžićeva ulica 22. szám.

Autó-tulajdonosok figyelmébe

Vulkan-garage Sombor, ajánlja most berendezett legújabb rendszerű amerikai fényezőgépet. Autókat 5 nap alatt tetszés szerinti színben fényez. Fényez azonkívül kocsikat, butorokat, mindenféle fa- és fémárakat, elvált mindennemű vasszerkezetek, hajók, hidak, festését is.

Tekintse meg a berendezést és kérjen árajánlatot!

50.000

dinár segélydíjat fizet elhalt tagjai után azok hozzátartozóinak

Bácska Temetkezési Egyesület Subotican

Befizetési díj elhalt tagonként 100 dinár
 Új tagok felvétele azelőtt hető nemre és életkorra való tekintet nélkül.
 Helyi képviselők felvételnek az ország bármely községéből

Iroda:
 Vasúti állomástól által VIII. Ivana Antunovića ul. 1.
 Az igazgató tanács.

Jóminőségű fall-tégla

jutányos áron kapható

Kovács Antal
 téglagyárában
 Subotica

ELSORENDU 1925. őszi fogásu új sós heringek

5/600, 1/1, 1/2, 1/4 tonnákban
 legolcsóbban, azonnali szállításra kapható

„KALLA” halkonzervgyár

VELIKA-KIKINDA
 Sürgőncím: KALLA. — Telefonszám 9.
 A vojvodinai képviselők:
 Gécszer Árpád, Veliki-Becskerék
 Werheim Dezső, Novi Sad
 Trafikant Gábor Subotica.

„ARGUS”

Általános Információsiroda **BEOGRAD**
 JUGOSZÁVIA
 LEGNAGYOBB SZAK-FELVILÁGOSÍTÓJA

ARGUS megóv kőzetelvételektől és veszteségektől
 ARGUS ószekötőketek szerez vásárlóképes házakkal
 ARGUS kivitel lehetőségeket teremt
 ARGUS olcsón, realisan és biztosan vásárolja
 ARGUS közeli a kürt állami szállítást
 ARGUS több ezer elsőrendű telefontárral rendelkezik

Híradósító előfizetési árak:
 10 információ 400 dinár, 25 információ 875 dinár
 50 információ 1500 dinár, 100 információ 2500 dinár

Távíratcím: ARGUS—BEOGRAD

ZSAK! PONYVAI ZSINEG SZALAY ÉS TÁRSA Subotica, Ciril-Metod tér 20 (Lifka mezi mellett). — Ajánl: komlós zsákokat, kárpitós cikket és az összes len és juta árut előnyös áron. KICSINYBEN

VALÓDI „LUBICH” HARMONIKÁT D. D. za Izradu Crevánai (Bélipar) Suboticán

KAPHAT A

Tavaszi vetőbúkkönyv

kapható minden mennyiségben

Ács Géza Subotica

mag- és terménykereskedő

Két Casali-féle tengeri morzsoló

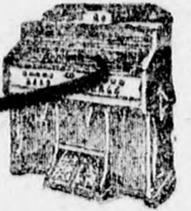
óránként 1.1 vagon teljesítménnyel, garantált szemképes állapotban eladó a

HAFNER-féle gőzmalomnál, Novisadon

HARMONIUMOK

elsőrangú, különféle modellek és árak szerint, igen olcsón kaphatók. Használtakat kicserélik és készfizesésként adják át.

Schmidt Harmoniumháza Novibras, G. o'hegasse 294.



Maclura és Geditse, la (Arisztos óvta)

5000 drb 2 éves gyökerezés elősövény, esemete és 6000 darab amerikai gyökér és 2 éves szőlő vessző

eladó Ár 50 para SZABÓ LAJOS BAČKO-GRADIŠTE

Cipő különlegességek

Róka

dívteljesítésben Subotica

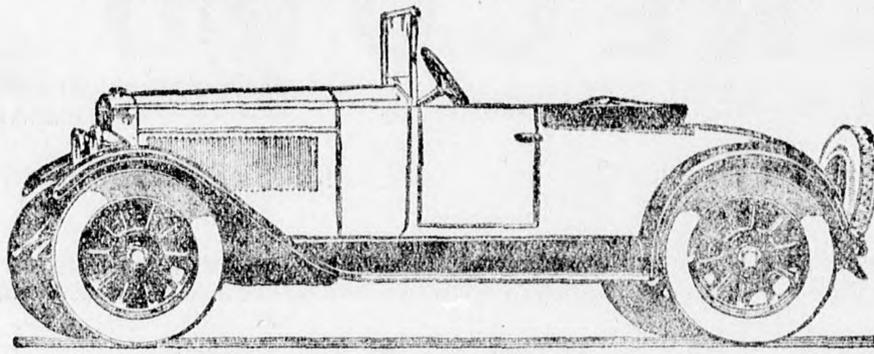
Zrinjski trg 2. szám

KERESÉK

azonnali megjelölésre jól berendezett 1-3 vagonos tehermalom. Részletek ajánlatok „Szentábrhá” jellegre PALLAS hirdető Iroda Subotica küldendő.

VULKAN GARAGE SOMBOR

Szállít raktárról autóbuszokat, teherautókat, motoros tűzfűcskendőket, valamint Ford alkatrészeket. Viszonteladónak és autótaxi-eknek kedvezményes árak. VULKANIZÁLÓ MŰHELY. — FÉNYEZŐ MŰHELY stb.



ZWIRSCHITZ KÁROLY SOMBOR JUGOSLAVENSKO FIAT KÉPVISELŐ

Szállít raktárról a legújabb típusú FIAT AUTÓKAT leszállított árak és előnyös fizetési feltételek mellett.

A legszebb tavaszi kalapujdonságok

nagy választékban raktáron és rendelés szerint

„DAME”

női kalapszalókban KARADŽ CEVA ULICA 14 (Báby-köz)

Javítások, átalakítások legolcsóbban

Nagybank volt cégjegyző-főkönyvelője

revizor, organizátor, kinek igen kiterjedt gyakorlata van elvállalja vállalatok, cégek és egyéb kereskedelmi cégek könyvelését, tevékenységét, rendezését, a könyvvizsgáló, ellenőrző, valamint elszámoló, differenciál és rendezését. — Szakértői vélemények. — Megkeresések P. Gy. Safarikova 4. Novisad 1444

NAGYBAN

KICSINYBEN

„VIKTÓRIA”

VARRÓGÉP KERÉKPÁR GRAMMOPHON

üzlete Kralja Aleksandra ulica 6. Nagytrafikkal szemben.

A világhírű Phoenix varrógépek, Dürkopp Dianna kerékpárok Columbia Grafonolák, legjobb gramofonlemezgyárak vezérképviselője

Kérje árjegyzékünket vagy mintaküldeményünket. Február 1-én a Zrinjski trg 2. és Paje Kufundžićeva ulica 2 alatti helyiségek megszűnnek.

HÁZ MINT NYEREMÉNY!

A Földművelésügyi Miniszter ur 1925. dec. 9-én 46806/I. sz alatt két határozatával a Prvo Zagrebačko Radničko Društvo (Első Zagradi Munkásegylet) házsorsjáték sorsolási napját

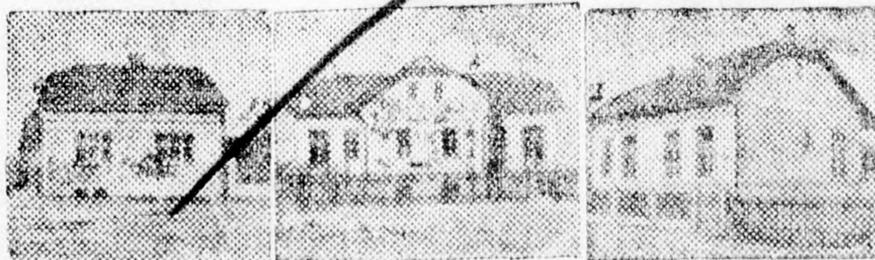
1926. május 1-re

engedélyezte.

1. nyermény

2. nyermény

3. nyermény



Mindhárom ház modern, otthonos épít, valamennyi nagy szoba, — konyha, a en három nyerményen kívül még 101 tárgy, arany- és ezüsttárgyak, 6 kerékpár, porcellán- és üvegedények kerülnek kiosztásra mint melléknyermények. Mint 101. nyermény kerül kiosztásra az együt védőkönyv.

Öfelsége L. Aleksander királyunk

ajándéka egy gyönyörű szép aranyóra. — Kibocsátva 35.000 sorsjegyet egyenként 50 D. árában, Egykezzen mindenki a sorsjegyet megvenni, mert 50 dinárért házigazda lehet. Aki sorsjegyet óhat venni, vagy százaék mellett azok viszonteladását vállalja, forduljon a központhoz Zagreb, Josip Franž Opava, Nadbiakupski trg 11-1. vagy a novisadi főelrusítóhoz L. Marušićhoz, Novisad Primorska 29.

Felhívás

Első Vojvodina Szülészeti Segélyegyesület felhívja az egyesület tagjait, hogy az egyesület átszervezése és a befizetések ellenőrzése, valamint az új törzskönyvezés miatt tagsági könyveiket haladéktalanul saját érdekükben is leghamarabb behozni szíveskedjenek.

Kétszobás lakás butorozva vagy anélkül, esetleg üzemhelyiség, mely irodának alkalmas, azonnalra a beltéren kerestetik.

Fenti egylet korlátlan számban felvesz rendes tagokat és már most biztosítja őket, hogy a segélykifizetés egy összegben fog megtörténni.

Komlózsineget

ajánl a

Fonó és kótélverőgyár R. T. Odsaci (Bácska)

Ugyanott kapható:

Szegedi és pöclarnji zsineg, halász-hálófonal, három águ kenderkévekötő kg-ként 25.— dinár.

Kaie illatszertár

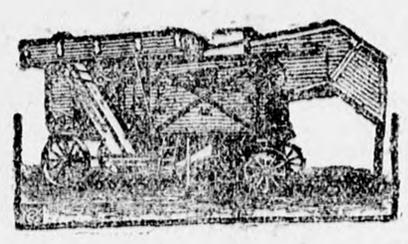
ajánlja speciális kivégeit kimérve és nagyban. Viszonteladónak árendemény. Lorigan, Chipre, Ambra, Orosz, Szegfü, Gyöngyvirág, Orgona és valódi Johann Maria Farina

Csirakepes BÜKKÖNY MUHAR
takarmányrépa és arankamentes heremag (lucerna) angol perjé (fűmag) továbbá mindenféle konyhakész és gazdasági magvak kaphatók
Kőrösi Géza
Subotica

Modern, izléses
ÉKSZEREK
a legnagyobb választékban. A legjobb minőségű fali- és zsebórák
SZEMÜVEGER
minden kivitelben.
Javítások pontosan
SCHVAB ALBERT
órárs, ékszerész és optikus
VELIKI-BECKEREK
Aleksandrova ul.

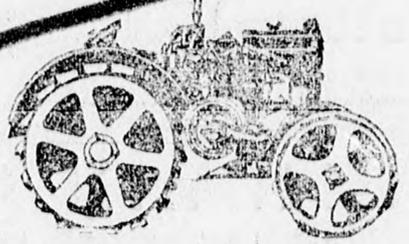
Egy fehér és kenyér-sütőde
azonnal üzemeltető 2 szobás kússal, azonnal átadó. Cim. Schruolka hirdetőjében, Novi ad, Putoški put 2. sz. 1471

Akácia szőlőbaró
jutányon kapható
Szomszéd Bélánál
Subotica, Brozova ul. 2.



M. A. V.
golyóscsapágyas
cséplőgépek

CASE
a legkiválóbb TRAKTOR
RECORD



IPARI és KERESKEDELMI R. T. NOVISAD TEMERINSKA ULICA 8. SZ.
OSIJEK Beogradska 2. VEL.-BEČKEREK Vilsonov trg 3.

Telefonszám **508** Telefonszám

Lusztereket nagy és gazdag választékban, szolid áron beszerezhet a

Suboticei Villamos Vasut és Világítási RT.-nél
Kostina ulica 1

LOKOMOBILOK
WOLF LANZ
600 HP-ig teljesen újak vagy generáljavitva, gyári garanciával
BÉRBE IS.
KERETFŰRÉSZEK, FŰRÉSZGÉPEK, Pini & Kay Wien vezérképveleto.
SZIVÓGÁZMOTOROK, kompresszornélküli DIESELMOTOROK, NYERSOLAJMOTOROK
Motorenfabrik Dornstadt vezérképveleto.
MALOMGÉPEK, ÖRLŐJÁRATOK 32-48 coll. Kedvező fizetési feltételek. Szállítás kompl. felszerelve
BRACA FISCHER D. D.
Zagreb, Pantovčak 16. 10'6

Szolid és kedvelt felsőbácskai cég
bor és pálinka szakmában oly ügyes, jól bevezetett, megbízható
Utazót
keres, ki legább is két nyelvet beszél 1432
Ajánlatokat a Bácsmegeyi Napló kiadóhivatalába „Utazó 9” jellegre kerünk.

Elsőrendű tűzifa
hasábban és aprítva, valamint I-a béc i díszes szálhoz szállít. legolcsóbb áron kapható 561
Weisz Dezső
akereskedőnél, posta mellett. Poštanska ulica 4. sz.

Lakásberendezések, hálószobák, konyhák, oriszobák, stb. egyszerűbb és jobb kivitelben legolcsóbban
VADÓCZ LAJOS
villanyerőre berendezett asztalos áru műhelyében, szerelhető be KULÁN. 56

Mi a Distol??

Distol az évtizedek óta millió és millió állaton kipróbált egyedül biztos gyógyszer a körözdo állatok méjmetelykórja ellen, mely a tudományos körök által kétségtelenül biztonságos ismertett el és a hatóanyagok is használatra ajánlják

Gazdák

néhány állat áran egész állatállományukat megmenthetik a pusztító kórtól. Az állatok súlygyarapodása felér a kezelési költséggel. Mindenkit óvunk hamisítványoktól és pótszerektől. Csakis az előirt eredeti Distol-adag használata esetén

garantálunk
biztos eredményt.

Árengedmény:
Hogy minden gazda részére lehetővé tegyük a Distol használatát

gramonként 4.— dinárra
mértékeltük az árakat. Rendelés esetén elegendő a gyógyításra szánt állatok száma és súlya.
Kapható minden gyógyszerertárban.

„KASTEL“ D. D.
KARLOVAC

CERTUS HIDEGENYVIPAR
Berlin-Hamburg-Drezda
Vajdasági vezérképveleto:
PRANDELL RUDOLF ÉS FIA
Veliki-Bečkerek, Aleksandrova (Fő) ucca

Certus hideg enyvpor a jelenkor legjobb enyve, minden tekintetben felülmúlja a táblaenyvet.
Certus kötőereje a legnagyobb és abszolút vízálló
Certus nem szárad le előlt, nagy felületeket csak ezzel lehet jól enyvezni.
Certus hideg vízben oldható, a fát sem kell enyvezéshez melegíteni. Fűtőanyagot takarít meg.
Certus minden kulturállamban liszorítja a táblaenyvet, mert előnyeit a modern ipar felismerte
Certus asztalos-, esztergályos-, butorüzemekben, vagon-gyárakban nélkülözhetetlen.
Certus az egyetlen enyv, melyet repülőgépek, folyami és tengeri hajók építésénél használnak.
Certus mint erős és vízálló enyv a legjobb minden épület- és butorasztalos enyvezésnél is.
Certus használata a leg gazdaságosabb, — 1 kg porból 3 kg enyvmaszsa! Fűtőanyag nem kell.

Saját érdekében próbálja meg és mindig CERTUS-t fog használni.

Ajánlok raktáramról állandó friss
narancsot és citromot
a legolcsóbb árak mellett
N. Dimović
fűszer, csomoge és gyarmatáru nagykereskedés
Novisad Stari Bečej

KINTLEVŐSÉGEI BEHAJTÁSÁRA

SZÁLLITUNK CÉGNYOMÁSSAL ELLATOTT FELSZÓLÍTÓLEVELEKET

SZERB-CIRIL, HORVÁT, MAGYAR ÉS NÉMET NYELVEN

400 drb (100—100 minden nyelven) Din. 140'—
800 „ (200—200 „ „) „ 200'—
200 drb egy nyelven — — — — — 60'—
500 „ „ „ — — — — — 100'—
1000 „ „ „ — — — — — 160'—

SZÁLLÍTÁS UTÁNVÉTEL

MINERVA-NYOMDA R. T.
SUBOTICA

ELSŐ SUBOTICAI PAPIRZACSKOGYÁR
F. BÉDO SUBOTICA ŠENOJE UL. 19. TELEFON 436.
Ajánlja minőség és ár tekintetében elsőrendű és versenyképes papirzacskóit. Kérjen mintát és árajánlatot.